

Filozofická fakulta

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Diplomová práce

Michaela Malá

Jazyk hip hopu

The Language of Hip Hop

Praha 2009

vedoucí práce: Doc. PhDr. Karel Šebesta, CSc.

*Za odborné vedení, rady a připomínky děkuji vedoucímu své diplomové práce
Doc. PhDr. Karlu Šebestovi, CSc.*

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne 24. července 2009

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Michaela Bedřichová", with a long horizontal stroke extending to the right.

Tato práce se zaměřuje na jazyk hip hopu v rámci jazyka a mluvy mládeže a v rámci subkultur, které se k mládeži vztahují. V úvodní kapitole je vysvětlen pojem *adolescence* a podána charakteristika somatických a mentálních změn, které období dospívání jedince provázejí a které vedou k potřebě zakládat různé subkultury nebo se do nich začleňovat. Druhá kapitola se zabývá mluvou mládeže a jejími specifiky. V následující kapitole je popsána (sub)kultura hip hopu, a to jak z hlediska historického, tak z hlediska současného stavu. Další kapitoly se zabývají jazykovou analýzou textů hiphopových skladeb, recenzí hiphopových desek a diskuzních příspěvků na internetových serverech zaměřených na tuto subkulturu. Cílem práce je popsat a doložit na příkladech specifické jazykové rysy těchto typů textů.

Klíčová slova: jazyk a mluva mládeže, subkultura mládeže, hip hop, rap, recenze, diskuzní fórum

This thesis is focused on hip hop language in terms of young people diction and their manners of speech. It's also focused on subcultures relating to youth communities. Both the term adolescence and the characteristics of somatic or mental alternations going with individual's growing up period (and actually leading individuals to specific needs of founding or integrating to various subcultures) are going to be made clear in the opening part. The following part deals with young people diction and its specifics. The next part contains the historic and contemporary description of the hip hop subculture. The rest of the thesis is dealing with verbal analysis of particular hip hop songs as well as with album reviews and finally with discussion forums referring to this specific genre/subculture on the internet. The goal of my thesis is to describe and illustrate the specific language features of all those text types.

Key words: language and diction of young people, subculture of young people, hip hop, rap, review, discussion forum

OBSAH

ÚVOD	7
1. JAZYK MLÁDEŽE	8
1.1 Adolescence	8
1.2 Subkultury mládeže	9
1.3 Mluva mládeže	11
2. VZNIK A POPIS KULTURY HIP HOPU	13
2.1 Vznik a vývoj americké hiphopové kultury	13
2.2 Hip hop v naší zemi	17
3. TEXTY HIPHOPOVÝCH SKLADEB	20
3.1 Témata hiphopových textů	20
3.2 Specifické rysy hiphopových textů	37
3.2.1 Anglicismy	37
3.2.2 Vulgarismy	40
3.2.3 Básnické prostředky	43
4. RECENZE HIPHOPOVÝCH DESEK	49
4.1 Časopis BBarák jako zdroj jazykového materiálu	49
4.2 Útvar recenze a jeho naplnění	50
4.3 Spisovnost versus nespisovnost	51
4.4 Slovtvorná a lexikální rovina	51
4.5 Morfologická rovina	57
4.6 Syntaktická rovina	60
4.7 Texty recenzí a spisovná norma/kodifikace	61
4.8 Funkční styl recenzí	63
5. TEXTY PŘÍSPĚVKŮ NA INTERNETOVÝCH DISKUZNÍCH FÓRECH	67
5.1 Mluvenost jako konstituující faktor projevu	68
5.2 Specifické rysy textů příspěvků	70

5.3 Formální a grafická stránka textů příspěvků.....	74
ZÁVĚR	76
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	79

ÚVOD

Tématem mé diplomové práce je jazyk hip hopu – fenoménu, který vznikl v newyorských ghettech jako undergroundová subkultura a záhy se rozšířil do celého světa. Předmětem jazykové analýzy budou pouze české texty hiphopových skladeb, hudebních recenzí a internetových diskuzních příspěvků. Tyto texty však obsahují mnoho odkazů k americkému hip hopu a k angličtině, proto jsem zvolila takto obecný název práce.

K nám se hip hop dostal počátkem 90. let minulého století a od té doby prošel mnoha vývojovými zněnamí. První, spíše úsměvné pokusy o nový hudební styl, které v podstatě kopírovaly svůj americký vzor, jsou už dávno minulostí. V současnosti je hip hop progresivním hudebním stylem a svěbytnou subkulturou i v českém kontextu. Dostal se do popředí zájmu médií a především nejrůznějších obchodních společností, vydělávajících nejen na hudebních nosičích, ale na veškerých doplňcích, které k hip hopu patří a které si teenageři oblíbili: volné kalhoty se sedem u kolen, obrovská trika a mikiny, huňaté bundy a vesty s kožešinovým límcem a kšiltovky s nápisem NY.

Hip hop jako určitou kulturu nebo subkulturu je možné nahlížet z různých úhlů pohledu. Jedním z nich je hledisko mluvy mládeže, a to z toho důvodu, že tento fenomén je doménou převážně mladých, dospívajících lidí. K volbě tohoto tématu mě přivedl nejen zájem o tuto oblast, ale také fakt, že v české lingvistice neexistuje zatím žádná odborná práce, která by se jazykem hip hopu zabývala. Existují práce zabývající se mlouvou mládeže obecně nebo takové, které jsou zaměřeny na slangy k mluvě mládeže se vztahující (slangy pařanů a gamesů, vodáků, skautů apod.). K nim patří i slang hudební a taneční, který již byl předmětem jazykového zkoumání. Jeho součástí je i slang hip hopu, jenž však zatím soustavnější jazykové analýze podroben nebyl.

Tato práce bude zaměřena na tři oblasti zkoumání: jazyk hiphopových hudebních skladeb (ve své podstatě jazyk rapu), jazyk textů o hip hopu (jejichž reprezentantem budou recenze hiphopových desek) a jazyk, kterým se mladí příznivci této subkultury vyjadřují o hip hopu (tedy jazyk diskuzních příspěvků uveřejňovaných na hiphopových serverech). Těmto analýzám bude předcházet popis širšího kontextu a vývoje celé hiphopové kultury, její vznik a vývoj v USA a následná adaptace především v Evropě a v Česku. Považuji tuto část práce za důležitou především proto, že se ve všech typech textů, jež jsou materiálem k analýze, často odkazuje k nejrůznějším elementům hiphopové kultury, ale také pro pochopení poetiky hip hopu a způsobů vyjadřování jeho příznivců.

1. JAZYK MLÁDEŽE

Zkoumáme-li jazyk a mluvu mládeže nebo určité subkultury mládeže, nevyhneme se pojmu adolescence (budu se mu věnovat v následujících odstavcích). Jedná se o velmi důležité období lidského života,¹ které s sebou nese kromě dospívání, fyzického a psychického dozrávání samozřejmě i důležité změny ve vnímání a hodnocení okolního světa jedincem, což se musí projevit a odrazit i v jeho vyjadřování.

1.1 Adolescence

V období adolescence se objevuje nová kvalita sebeuvědomování – *mladý člověk si zřetelně uvědomuje, jak intenzivně prožívá, jak myslí a jak komunikuje s druhými lidmi. Je si vědom svých emocionálních prožitků, svých potřeb a přání. Z hlediska časové perspektivy si uvědomuje, kolik toho má ještě před sebou, z hlediska vědomí vlastní existence se však často cítí přímo ve středu vlastního života. Zabývá se odpověďmi na otázky, které směřují k jeho sebevymezení, sebehodnocení a ke smyslu života. Důležité události, pocity a zkušenosti z období dospívání již obvykle nikdy nezapomene a nese si je v mysli a pocitech celý život* (Macek 2003: 7).

Základním projevem adolescence je tedy dokončení pohlavního dozrávání, fyzický a duševní rozvoj (růst) a sociální učení v nejširším slova smyslu. Ve srovnání s předchozím obdobím dětství se výrazněji rozvíjejí základní schopnosti člověka jako symbolizace, anticipace, zástupné učení, sebereflexe a seberegulace.

Časově vyplňuje adolescence především druhé desetiletí života. Konkrétní časové vymezení a specifikace tohoto období se u jednotlivých autorů různí. V evropské psychologii se adolescence tradičně oddělovala od pubescence. Pubescence se obvykle ohraničuje časovým intervalem 11 až 15 let, přičemž se dá ještě dále rozdělit na prepubertu a pubertu. Adolescence se většinou datuje od 15 do 20 (22) let. Počátek je spojován s plnou reprodukční zralostí a ukončením tělesného růstu. Pro završení adolescence jsou důležitá kritéria psychologická (dosažení osobní autonomie), sociologická (role dospělého) a pedagogická (ukončení vzdělávání a získání profesní kvalifikace).

Přesné časové vymezení adolescence stejně jako rozlišování mezi adolescencí a pubescencí není pro účely mé práce nijak určující. Postačí, vymezíme-li si toto období jako druhou dekádu života, jako období mezi dětstvím a dospělostí. K této periodizaci se přiklání i Petr Macek ve své knize *Adolescence*. Toto pojetí, které pochází z USA, je v současné době

nejrozšířenější. Respektuje skutečnost, že ve vyspělých industriálních zemích probíhají paralelně některé procesy, které období adolescence prodlužují – jednak zrychlení pohlavního dospívání až na počátek druhého decennia, dále prodlužování „přípravy na dospělost“ (specializace ve vzdělávání, množství různorodých požadavků a norem, neurčité a složité sociální prostředí) a v neposlední řadě i zřetelnější existence „adolescentní kultury“ či „stylu života teenagerů“ (Macek 2003: 9–10).

V současné době se adolescence považuje za samostatnou fázi v ontogenetickém vývoji člověka. Důvody pro to jsou povahy sociologické, politické a kulturní. *Rozpad feudální společnosti vedl k markantním sociálním změnám, které provázely nástup kapitalismu. Urbanizace, potřeba volné a kvalifikované pracovní síly, migrace obyvatelstva a oddělení života v rodině od pracovní části dne mělo řadu sociálněpsychických důsledků. Styl života dospělých se postupně odděloval od stylu života dětí a období adolescence začalo mít specifický význam. Separace jednotlivých generací byla ve druhé polovině 19. století podporována zřízením nového systému všeobecného školství. Výchova a vzdělávání byly primárně chápány jako příprava na povolání a v tomto smyslu byly také institucionalizovány. Tento proces vyústil v oddělení sociálního světa mladých lidí. Projevilo se to v mnoha oblastech každodenního života, včetně trávení volného času, užívání médií a vytvoření specifické kultury a hodnot. Období adolescence se tak konstituovalo jako relativně samostatná etapa v životním cyklu člověka* (Macek 2003: 11–12).

1.2 Subkultury mládeže

V důsledku vydělení adolescence jako relativně samostatného a specifického období života vznikl fenomén nazývaný subkultura mládeže. Jak uvádí Macek, v 19. století bylo osamostatňování dospívajících častěji spojováno s revoltou a opozicí vůči světu dospělých, pro 20. století je to charakteristické již v menší míře. Vztah adolescenta a společnosti dospělých začíná být v různých oblastech života formulován explicitněji – formou legislativy nebo prostřednictvím institucí, které společnost pro mládež vytváří. Na druhé straně variabilita postojů a chování adolescentů je stále větší. Ukazuje se, že proces přechodu z dětství do dospělosti je ve stále větší míře determinován konkrétními kulturními, ekonomickými a politickými podmínkami, stejně tak i konkrétní osobní historií a aktuální situací každého jedince (Macek 2003).

Výrazně se začíná rozvoj subkultur projevovat zejména po druhé světové válce. Kultura mládeže vznikla nejdříve jako opozice ke kultuře dospělého světa, postupně však získává

stále specifitější a relativně autonomní charakter. V moderních demokratických společnostech je hlavní proud adolescentní kultury stále větší měrou tolerován a není často v přímé opozici ke světu dospělých. Dospělí do ní jen minimálně zasahují a berou ji buď jako něco, co je mimo dosah jejich chápání, nebo na ní nejrůznějším způsobem přímo participují a profitují. Zhruba od padesátých až šedesátých let minulého století se adolescence stala v západních zemích běžným kulturním zbožím. Vznikl celý specifický „průmysl pro teenagery“ – oděvní, sportovní, potravinářský, filmový, hudební atd. Z těchto důvodů se někdy ozývá názor, že subkultura mládeže už dávno není autentická, ale že se stále větší měrou komercializuje. To platí jen částečně, protože i kultura mládeže je vnitřně diferencovaná a některé její odnože komercializaci přímo programově odmítají (např. hnutí punk) (Macek 2003).

Určitá separace života mládeže od světa dospělých může ale vést k pocitům nepřijetí a k tomu, že se dospívající cítí značně omezeni ve svém vlivu na širší společnost. Nedostatečný prostor a málo příležitostí k smysluplnému začlenění do společnosti dospělých tak vede k náhradním cestám formování vlastní identity. I to je důvod, proč vznikají specifické odnože subkultury mládeže, které se vymezují především nápadnými vnějšími znaky: styl oblékání a celková úprava zevnějšku, specifická hudba a jazyk, resp. slang. Tyto znaky ale mají pro vymezení vztahů adolescentů ke společnosti dospělých i vztahů adolescentů mezi sebou důležitou funkci. Posilují pocit unikátnosti a výjimečnosti ve vztahu k běžné „konvenční“ společnosti dospělých a zároveň pocit příslušnosti a sounáležitosti v rámci určité komunity, skupiny vrstevníků apod. Např. oděv může být důležitým prostředkem komunikace mezi vrstevníky, výrazem přihlášení se k určité skupině, komunitě (specifický styl odívání mají i příznivci hip hopu).

Zvláštní význam má v rámci subkultury hudba. Je určitým prostředkem pro sdělování a sdílení hodnot, názorů a pocitů adolescentů a rovněž prostředkem pocitu sounáležitosti ve skupině vrstevníků se stejným „hudebním vkusem“, ale i způsobem odlišení se od skupin jiných. Specifická prezentace hudby, jako jsou koncerty, festivaly, diskotéky ad., je zvláštním sociálním prostředím, příležitostí pro navazování kontaktů (seznamování, sbližování) a pro sebevyjádření – projevení vlastní úzkosti, nejistoty, agrese, protestu, nebo naopak pocitu radosti, vnitřní uvolněnosti a momentální pohody. V současné době existuje široké spektrum různých proudů, které jsou spojovány s určitými názory, postoji, s určitou životní filozofií a stylem. Prezentace názorů na hudbu a komunikace o ní funguje mezi mládeží jako prostředek identifikace názorů a postojů.

1.3 Mluva mládeže

Alena Jaklová v jednom ze svých článků formulovala otázku, zda vůbec existuje mluva mládeže. Odpověď na ni je závislá na definici pojmu mládež. Dříve byla mládež definována jako *věková skupina, dnes lze stále častěji registrovat pokusy určit mládež jako skupinu definovanou v určitém systému sociálně-biologických vztahů. Mládež je pak taková skupina, kterou lze charakterizovat především sociální nedospělostí* (Jaklová 1993/94: 54).

K řečové činnosti existuje podle Jaklové dvojí přístup. Buď je mluva mládeže redukována na zvláštnosti slovníku, předpokládá se tedy, že je pouze lexikální povahy (v tomto případě se mluví o slangu), nebo je považována za svébytný, stratifikačně chápaný útvar. Tato svébytnost se však týká jen lexikální zásoby, zčásti slovtvorných pravidel, tvarosloví, a nikoli tzv. vyšších rovin jazykového systému.

Jaklová považuje za jeden z hlavních rysů mluvy mládeže skutečnost, že jde o projevy mluvené, a pro ty je charakteristické, že jim chybí trvalost písemného záznamu (Jaklová 1993/94). Pokud ale pojmem mluvu mládeže komplexněji, jako specifické vyjadřování určité skupiny uživatelů jazyka, nemůžeme ji redukovat pouze na mluvený projev. Je součástí i písemné komunikace mezi jejími uživateli.

Mluvu mládeže Jaklová rozděluje na dvě podskupiny: sociální a zájmovou, přičemž každou z nich charakterizuje. Do sociální podskupiny řadí tzv. profesionální mluvu, patří sem studentský slang, který se váže na „pracovní prostředí“, na školu a vyučovací proces. Charakteristická jsou pro ni slova bez nadměrné expresivity, častější výskyt výrazů ze spisovné a hovorové češtiny a pracovní názvy. Mluva zájmové podskupiny je výrazně expresivnější, často se v ní objevují vulgarismy a argotismy (Jaklová 1993/94). Takovéto rozdělení jistě není od věci, ale je dost těžko prakticky aplikovatelné, neboť se obě tyto podskupiny navzájem prostupují, a tudíž se i jazykové prostředky pro ně charakteristické prolínají.

Mládež má pro svou citovou výbušnost, snahu o exkluzivnost, nápadnost a nekonvenčnost svého jednání také intenzivnější a individuálnější vztah k jazyku a k vlastnímu vyjadřování než příslušníci jiných věkových skupin.

Pro mluvu mládeže je typické velmi nápadné vyjadřování, často provokující svou nenuceností a přímostí, užívání ironie, slovních hříček, metafor, různých příměrů. Nejcharakterističtější vlastností je neobyčejně silná míra expresivity, zejména expresivních aktualizací. Jazykové prostředky jsou uvědomované a chtěné, vytvářené se snahou vzbudit pozornost, někdy i šokovat. Jsou vytvářeny v konkrétní situaci s recesí a s radostí z tvoření a

z vlastního vtípu (Jaklová 1993/94). Expresivita se nevyskytuje ve všech jazykových plánech stejně, nejvíce je zastoupena v lexiku a slovtvorbě. Vyjadřování nabývá expresivního a aktualizacího charakteru už tím, že jsou spojovány výrazy z nejrůznějších vrstev jazyka, které jsou pak užity spontánně v jedné rovině. Např. v jedné větě může být vedle sebe užito slov knižních a archaických a slov vulgárních. Tak mohou i neutrální výrazy nabývat v kontextu expresivního zabarvení (Jaklová 1993/94).

Hlavní zásobárnou expresivního slovníku jsou slangy. Ve slovtvorbě dochází k expresivnímu účinku užitím některých méně obvyklých přípon (např. přípona *-ouš*: *teplouš*), přitažlivé je slangové krácení slov (např. *bezva*). V hláskosloví nenalezneme u mládeže žádné zvláštnosti, jazykové prostředky se podřizují zákonitostem obecné češtiny nebo jiných mluvených útvarů, v morfologii a syntaxi je možné najít určité odchylky od běžné mluvy. V morfologii je to opět jistá vynalézavost – hraní si s tvary, např. dosazování nepatřičných koncovek k některým slovům (*s dětima*, *s děčkami*, *za dveřmama*) (Jaklová 1993/94).

Touto mluvou hovoří mládež mezi sebou, ve svém kolektivu, popřípadě s rodiči a známými, pokud takovou uvolněnost dovolí. Užívá ji v situacích, kdy příslušníci jiných generací mluví rovněž nespisovně. Spisovná čeština však mládeži neslouží jen k aktualizacím a užívání z recese, je prostředkem „oficiálních“ promluv (např. ve školním prostředí) nebo „polooficiálních“ (v komunikaci s dospělými, s cizími lidmi).

Macek uvádí tyto *Specifické výrazové prostředky adolescentů*:

- *Mnoho slov adolescentů jsou zkratkami jejich běžného chování a běžné zkušenosti. Zejména při vyjadřování postojů k druhým lidem a jejich hodnocení mají tendenci používat specifické výrazy, kterým rozumí v rámci své komunity (subkultury) různé.*
- *Typické zkušenosti a životní situace, do kterých se dostávají, mají často specifické označení. Svoji zkušenost považují často za unikátní, a proto se jim běžné vyjádření v jazyce zdá neadekvátní a příliš formální.*
- *Užívání slangu a specifických výrazů je kritériem pro získání statusu a prestiže ve vrstevnické skupině.*
- *Některá slova a specifická vyjádření fungují jako posilovače a zpevňovače skupinové či vrstevnické solidarity.*
- *Specifický slovník reprezentuje určitou hodnotovou orientaci a jeho užití se stává určitou podmínkou pro hodnocení vztahů, chování a konkrétních situací.*

(Macek 2003: 40)

2. VZNIK A POPIS KULTURY HIP HOPU

2.1 Vznik a vývoj americké hiphopové kultury

Otázku, co je vlastně hip hop, není úplně jednoduché zodpovědět. Diskuze o tom, co je a co není hip hop, se totiž vedou i uvnitř samotné hiphopové komunity. Hip hop je pojímán jako určitá kultura, která v sobě slučuje vlastní hudební a taneční realizaci, souvisí s určitým životním stylem a vlastní filozofií života, se specifickým způsobem odívání, verbálního a neverbálního vystupování a ve své podstatě zahrnuje další subkultury (jako je graffiti, break dance, DJing a beatbox, souvisí i se sportem – skatingem, snowboardingem a basketbalem).

Hip hop vznikl v USA, v newyorských čtvrtích Brooklynu a Jižního Bronxu v 70. letech 20. století. Je spojen s černošskými ghettty a původně byl také doménou pouze hudebníků tmavé pleti. Vznikl jako bezprostřední reakce na bezútěšnost života v černých ghetttech amerických velkoměst, ve kterých řádily zločinecké gangy a vládly rasové bezpráví a chudoba. Jeho ostré, angažované texty vypovídaly tedy především o prožitém násilí, drogách a rasismu.

Autoři studie *Rap a hiphop – jazyk i zbraň černé Ameriky* Poledňák a Cafourek považují za zakladatele hip hopu muže jménem Afrika Bambaataa, který jako vynikající vůdce s image afrického šamana kolem sebe shromáždil „národ Zuluů“, přísně dodržující pravidla morálního soužití: jeho příslušníci odmítali násilí, drogy i alkohol. *A protože si Bambaataa uvědomil, že v pozadí odmítaných aspektů života Jižního Bronxu je nečinnost způsobovaná nezaměstnaností, dal svému „národu“ novou životní náplň: hiphop. Díky Bambaatovi se jednotlivé dílčí prvky hiphopu, který v té době začínal nabývat na ohlasu, stmelily v program, v životní náplň a styl* (Poledňák; Cafourek 1992: 63).

Nejpodstatnější složkou hip hopu je rap (neboli *emceeing*) – tedy slovní a rytmická realizace (vokalizace) textu. Je charakteristický frázováním textu do rytmu (beatu) skladby. Kořeny rapu spatřují autoři studie v dávné tradici afrických griotů, udržovatelů „vědomí kmene“ v Nigérii, Gambii a Ghaně, kteří při slavnostních příležitostech přednášeli formou rytmizovaného extatického slovního projevu své tradice a legendy. Jejich deklamace spolu s tzv. *talking bues* a svébytnou černošskou poezií, která se zrodila v newyorských ulicích na přelomu 60. a 70. let, předcházely rytmizovanému vyprávění, kterému se začalo říkat rap (Poledňák; Cafourek 1992).

Hudební podklad k rapu má neméně zajímavou genezi. *Djing* (psáno též *deejaying*) je činnost *DJ* (*dýdžeje* – zkratka ze slov *Disk Jockey*), tedy interpreta, který pouští gramofonové desky a nějakým způsobem (např. pomocí *scratchingu* – škrábání desky) je kreativně dotváří.

Používá k tomu gramofony, umožňující manipulace, které s kompaktními přehrávači provádět nelze. Často používanou věcí je *pitch control* – možnost měnit rychlost přehrávané desky o asi čtyři až osm procent (někdy i více). Díky tomu lze desky synchronizovat. Prvním disk jockeyem je údajně Joseph Saddler, jenž jako první předvedl techniku *scratchingu* – rytmické posunování hrající desky na gramofonu, které vytváří další hudební plán.

K rapperům a DJům se přidali *brejkaři* – tanečníci v baseballových čepkách a sportovních dresech a z nich utvořené skupiny mezi sebou soutěžily na ulicích, v parcích a klubech. *Break dance* neboli *bboying* (jakožto další ze složek *hip hopu*) je tedy akrobatický tanec, který vznikl v 70. letech ve Spojených státech. Údajně byl přímo inspirován pódiovým vystoupením Jamese Browna a jeho hitem *Get on the Good Foot*. Spojoval v sobě i multietnické vlivy a „bojovou“ image pouličních gangů mladých lidí na periferii. Jde tedy o taneční styl, který se vyznačuje velmi efektními akrobatickými figurami, především typickými skoky a vruty, které se do tohoto pouličního umění dostaly až na začátku 80. let, kdy se *break dance* začlenil do široké *hiphopové* kultury. Jeho tanečníkům se mezi *hiphopery* říká *bboys*. Vzhledem k tomu, že i do tohoto tance začaly pronikat dívky, užívá se pro ně analogické označení *bgirls* (někdy obojí psáno se spojovníkem *b-boys*, *b-girls* nebo s velkými počátečními písmeny).

Ty nejlepší z rapperů a DJů pak oslavovali autoři *graffiti*, pouličního výtvarného umění, bez něž by *hip hop* nebyl úplný, na zdech budov a vagónech metra. *Graffiti* je označení pro specifický druh výtvarného umění, pro něž je typické používání barev ve spreji. Výtvoř (nejčastěji jde o kreativně zašifrované nápisy – např. vlastní jména autorů, tzv. *tags*, s českou koncovkou *tega*) jsou umísťovány přímo na stavební objekty (např. zdi budov, pilíře mostů apod.) nebo vozy vlaků a tramvají. *Graffiti* bylo považováno za „nelegální umění“, proto také lákalo svým adrenalinovým, undergroundovým charakterem, s kterým se pojí touha a potřeba „dělat něco zakázaného“. Prvním *writerem* byl údajně řecký přistěhovalec Demetrius, který pracoval jako pěší poslíček a svým pseudonymem TAKI 183 ozdobil newyorské metro. Chtěl na sebe svéráznou formou upozornit a vystoupit z anonymního davu přelévajících se vln lidí, valících se do denního stereotypu. V současné době se o *graffiti* diskutuje jako o velkém problému – moderní formě vandalizmu, proto se pro ně vyčleňují zvláštní „legální plochy“. Malování na zdech se tak vesměs soustředilo do zón, které spíše zdobí, nikoliv hyzdí. Zabydlo se především na betonových plochách mostních sloupů, dálničních koridorů, v zákoutích slepých uliček nebo na zdech opuštěných objektů. Nová generace *graffiti* umělců sahá i po jiných prostředcích – rozmísťuje po městě vlastnoručně vyrobené samolepky nebo lepi na zdi obrazce vyřezané z překližky.

Poslední složkou hip hopu je *beatbox*. Jedná se o tzv. hlasové bicí a spočívá v uměleckém vytvoření rytmu beatu používáním lidských úst. Jde tedy o imitaci zvuků, *skratche*. Dobrý *beatboxer* může obvykle demonstrovat široký okruh hlasových dovedností (napodobováním některých hudebních nástrojů, především tedy bicích), zpěv a imitaci dalších zvuků. V současnosti se vyčleňuje z žánru hip hopu jako samostatný hudební styl.

Zbyněk Heřmánek definuje hip hop jako uměleckou formu, která v sobě zahrnuje graffiti, break dance, deejaying a emceeing (pátý element – *beatbox* do ní přímo nezahrnuje). Vzhledem k tomu, že se zabývá výhradně hudbou, označuje termínem hip hop – podobně jako další muzikologové – pouze poslední dva projevy. Vysvětluje také rozdíl mezi termíny *rap* a *hip hop*, které bývají mnohdy zaměňovány nebo vnímány jako synonyma. To je chybné, neboť *rap* jakožto určitý způsob vokalizace textu může být použit v jakékoliv hudbě, aniž by měla něco společného s hip hopen. K odpovědím na otázku, co to vlastně hip hop je, připojuje i svůj oblíbený výrok pocházející od TC Islama: „*Hip hop je prostě způsob přemýšlení, stav mysli. Být hiphoperem znamená myslet svobodně* (Heřmánek 1998: 97).“ A dodává, že životní styl a móda, kterou si vymyslel marketingový průmysl, nemají se skutečným hip hopen nic společného (Heřmánek 1998).

Hip hop se dostal do pozornosti masových médií v roce 1988, kdy je poprvé udělena Grammy v nové kategorii Best Rap Performance a na MTV startuje nový pořad Yo! MTV Raps. O rok později začínají problémy s cenzurou. Za důležitý okamžik na hiphopové scéně považuje Heřmánek den vydání třetího alba skupiny N.W.A s názvem *Niggaz4life* (15. 6. 1991), které se bez jakékoliv reklamy stalo nejrychleji prodávanou hiphopovou deskou všech dob a také důkazem, že se na hip hopu dají vydělat obrovské peníze bez velkých počátečních investic. Každé vydavatelství chtělo mít okamžitě svého rappera, což vedlo k podpisu řady smluv s často průměrnými rýmovači. *A protože lépe se prodává to, co je nějakým způsobem skandální, šanci dostali většinou gangstas ze západního pobřeží (west coast). To na čas téměř ochromilo východní (east coast) scénu, ale hlavně ve svém důsledku přineslo násilí, které vyvrcholilo známými případy Notorious B.I.G. a Tupac Shakur¹* (Heřmánek 1998: 98–99), které propukly v to, co americká média označila za válku mezi východním a západním pobřežím USA.

Hip hop jako nový hudební styl se stal černošskou alternativou k bělošskému rocku a discu, jakýmsi společným vlastnictvím Afroameričanů. Brzy ale došlo k výše zmíněnému rozdělení na east coast a west coast scénu, které mezi sebou soupeřily jak vydáváním

¹ Tupac byl postřelen v roce 1996 poté, co se vracel z boxerského utkání v Las Vegas. Následkům zranění podlehl. Roku 1998 přináší některé časopisy zprávu, že se jeho texty stávají na některých školách součástí osnov hodin literatury.

hiphopových desek, tak i střelbou a vraždami předních rapperů. East coast scénu zastupují městské aglomerace New York, Atlanta, Philadelphia, Boston, Detroit a Chicago. Hip hop pocházející z této oblasti je tvrdší, více navazuje na old school², texty mívají „intelektuálnější témata“ (Heřmánek 1998). Charakteristickými prvky jsou převaha scratchingu a mixů a témata jako problematika diskriminace, ghett, peněz a kriminality (Beneš 2006). K významným interpretům této oblasti patří Eminem, Wu Tang Clan, Dr Dre a méně komerční Fugees a KRS One. West coast označuje v podstatě pouze scénu Los Angeles. Hip hop pocházející odtud je pomalejší a měkčí, navazuje na funk 70. let (Heřmánek 1998), ale je také provázán se soulem a R&B. *Nahrávky umělců z této oblasti většinou neobsahují žádné DJske excesy, mixy ani scratche, a texty se zabývají hlavně gangy a kriminalitou* (Beneš 2006: 6). Ke komerčně úspěšným umělcům této scény patří Tupac Shakur a Snoop Doggy Dogg, k méně komerčním např. Ja Rule nebo Xzibit.

Heřmánek předkládá ve své studii radikální názor, že hip hop je dnes v podstatě mrtvý a že jeho smrt nezavinila ani tak cenzura, jako spíše dobrovolná komercializace rapperů masírovaných masmédií a gramofonovými firmami kvůli většímu úspěchu u bělošského publika. Za okamžik, od kterého je hip hop skutečně mrtvý, považuje Heřmánek nástup *g-funku*³ v polovině 90. let. Každá další nová deska je jen marným pokusem zlomit hegemonii west coastu nebo jen smutným případem přizpůsobení se jeho zvukovému ideálu (Heřmánek 1998).

Se vzrůstající popularitou hip hopu rostly tedy také výdělky hiphoperů a jejich život se přesunul z ghett do milionářských čtvrtí. Od 90. let se stal tento hudební styl velmi populárním a začal se šířit z amerického kontinentu do celého světa. Velmi silné hiphopové komunity v Evropě vznikly např. v Holandsku a ve Velké Británii, ale také v Japonsku nebo průmyslových oblastech Afriky. V dnešní době nejsou hiphopeři bílé pleti rozhodně výjimkou, dokonce už si hip hop nedrží ani prioritu zpěváků mužského pohlaví a stále razantněji do něj pronikají i ženy. Někteří kritikové tvrdí, že se vzrůstem popularity hip hopu došlo k jeho degeneraci a potlačení původního záměru (sociální kritiky), že je využíván a zneužíván jako prostředek k velkým výdělkům. Argumentují tím, že nelze věrohodně rapovat o drsném životě na ulici v klimatizované vile s bazénem a o útlaku černošských rapperů bělošskou populací, když si jejich desky a oblečení kupují právě běloši. Světový hip hop však

² Jako *old school* bývá označován nejstarší hip hop z konce 70. a počátku 80. let, který se vyznačuje přímými jednoduchými rytmy a jednoduchým rapem. Naproti tomu termínem *new school* bylo označováno vše, co přišlo po old school. V tomto významu ale termín ztratil smysl a začal se užívat spíše pro hip hop konce 80. a počátku 90. let (Heřmánek 1998).

³ Název stylu dominujícího na west coast scéně, který vznikl jako aluze na termín P-funk, který v 70. letech razil George Clinton. Tehdejší P znamenalo pure (čistý), g je od slova gangster (Heřmánek 1998).

zůstal rozmanitý a lokálně specifický a sociální kritika se z něj nevytratila, jen se proměnila a přizpůsobila lokálním podmínkám.

Jannis Androutsopoulos ve své studii *On the recontextualization of hip-hop in European speech communities* sleduje proces rekontextualizace rapu a hiphopové kultury v nových společenských kontextech. Pojem rekontextualizace užil poprvé v této souvislosti John Clark. Jde o proces integrace a adaptace určité kultury nebo subkultury (v tomto případě rapu a hip hopu) v nových recepčních komunitách, který souvisí s fenoménem globalizace a především amerikanizace kulturních vzorů. Je to dáno především tím, že mnoho kulturních produktů je původem právě z Ameriky. Reprezentativním příkladem takovéto globalizace jsou právě hudební kultury, které se rozšiřují dál pouhou recepcí. V současné době hiphopová kultura stále podstupuje proces adaptace do nových společenských kontextů. Rap a hip hop slouží jako platforma pro vyslovení, popis sociální reality, která je odlišná nebo nějak specifická pro každou zemi či město. Každá taková recepční komunita vytváří různé typy těchto subkultur, a ty se pak od „globálního vzorce“ (za který můžeme pokládat původní, tedy americký rap a hip hop) více nebo méně odlišují. Určité tematické rozdíly mezi různými evropskými komunitami tak zobrazují i jejich odlišné demografické a sociální podmínky. Nedá se říci, že by v současnosti rap nebo hip hop zcela imitovaly původní americký model, ale nejsou od něj ani zcela osvobozeny. Mohou se objevovat obě tendence – snaha udržet spojení s „mateřskou kulturou“ i snaha distancovat se od ní a vytvořit si vlastní lokální diskurz (Androutsopoulos 2002).

2.2 Hip hop v naší zemi

První, kdo u nás začal experimentovat s novým hudebním stylem, byl Lesík Hajdovský, který se svou kapelou Manželé vydal v roce 1984 album *Kamufláž*. Prý slyšel náhodou někde skladbu *New York New York* od Grandmaster Flash & The Furious Five a dosud neslyšený zvuk ho zaujal natolik, že začal podobné postupy zkoušet. Nejznámější song z tohoto alba se jmenuje *Jížák, Jižák, město snů...* podle skladby (*New York New York, big city of dreams...*), která se stala inspiračním podnětem k těmto experimentům. Manželé jsou dnes považováni za oldschoolový idol. O rap se pokoušel také Michal Viktořík alias Vrtulník, který na počátku 90. let vydal úspěšný singl *Jakýpak Vokolky Jdeme Balit Holky* a na radiu Golem založil pořad, v němž poprvé zazněly zahraniční rapové skladby. Trio Rapmasters se sice zasloužilo o zvýšený zájem o hip hop, ale svojí vlastní produkcí spíše popudilo skalní rappery (Beneš 2006).

Teprve kolem roku 1993 dochází k propojení nového hudebního stylu s naším kulturním kontextem. Začínají působit dvě nejvýznamnější skupiny Peneři Strýčka Homeboye (PSH) a WWW. Především skupina Peneři Strýčka Homeboye je dnes považována za průkopníka hip hopu v Čechách. Dalšími skupinami, které v té době působí, jsou skupina DAS, jež jako jedna z prvních zvládla techniku scratchingu, nebo formace 6polnic. Vznikají i další, většinou jsou však pro nezládnutí rapu a kopírování amerických vzorů vyloučeny z hiphopové komunity (Beneš 2006). Stejně tak je vyloučena i mediálně nejznámější hiphopová skupina té doby Chaozz, která se se svými tracky dostala až na přední místa v komerčních hitparádách. V roce 2001 vyšla první nekomerční hiphopová deska Repertoár od PSH, která odstartovala příliv dalších. V tomtéž roce vyšla deska kapely Syndrom Snopp s názvem Syndrom Separace. O rok později vydávají album s názvem My 3, které se pyšní mnoha originálními hudebními nápady a inteligentními texty, populární pražští rappeři Indy & Wich. Objevují se i další kvalitní formace jako např. Špatnej Wliw, Dizzastarr, De Fuck To, Jižní Pionýři (dnešní Pio Squad) nebo brněnská Naše Věc.

Velký význam pro další rozvoj hip hopu u nás měl třídní festival věnovaný pouze tomuto hudebnímu žánru, jehož první ročník se konal v roce 2002 v Pardubicích. Na něm mohli návštěvníci zhlédnout kromě širokého zastoupení domácích MCs a DJs také kapely ze zahraničí. Festival kromě hudby nabízí svým účastníkům i další součásti hiphopové kultury, jako jsou graffiti, break dance a beatbox. Postupem času dosáhl český festival evropského vřelosti a spolu s německým festivalem Splash patří dnes k největším hiphopovým akcím v Evropě.⁴

V roce 2004 vychází deska s názvem Toxic Funk kontroverzní formaci Supercrooo, které hudební vydavatelství album nejprve odmítla vydat pro obscénnost. Její skladby jsou přeplněné vulgarismy a černobílá nálepka na desce upozorňuje, že album obsahuje necenzurované texty. Objevuje se tak fenomén typický pro americkou scénu. Vysílání videoklipu k tracku Superstar dokonce jediná česká hudební televize Óčko zásadně omezila. Přesto tato skupina dostala v roce 2006 díky úspěchu u diváků ocenění při vyhlašování hudebních cen televizní stanice Óčko v kategorii Nejlepší hip hop a Objev roku a stala se v té době nejoblíbenější českou hiphopovou kapelou. Se Supercrooo je spojen další nový element pocházející z amerického hip hopu, a sice tzv. *dissing*. Jde o slovní přestřelku mezi dvěma interprety z hiphopové scény, často velmi vulgární. Jeden z rapperů napadne verbálně druhého a očekává odvetu. Na naší scéně je známá přestřelka mezi Supercrooo a Orionem, členem kapely PSH a dnes uznávanou legendou českého hip hopu (Beneš 2006).

⁴ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hip_hop#Hip_hop_v_C4.8Cesku>

V roce 2005 nastupuje na scénu mnoho dalších českých a moravských rapperů, o kterých se dá říct, že odstartovali novou éru tzv. *gansta rapu*, který však není v naší zemi, pro niž zločinecké živly jako mafie a kuplíři nejsou zrovna typické, příliš opodstatněný. V témže roce vydává také album Orion. Nese název Teritorium II a stane se významným počinem hned ze dvou důvodů. Prvním je, že jde o první album vydané velkou firmou (Sony BMG), a druhým, že Orion přizval ke spolupráci na něm všechny, kdo v českém hip hopu té doby něco znamenají (Ego ze skupiny Kontrafakt, Vladimír 518 z PSH, James Cole ze Supercrooo, Gypsy, LA4 ad.).

V roce 2008 vydává sólové album Jay Diesel (Skoop), Vladimír a Hugo Toxxx ze Supercrooo. V tomtéž roce vznikl projekt 20ers, mapující dvacet let českého hip hopu, a do kin byl uveden první dokumentární film o hip hopu u nás s názvem Česká RAPublika.

3. TEXTY HIPHOPOVÝCH SKLADEB

V této kapitole se budu věnovat analýze textů hiphopových skladeb. Nejdříve se zaměřím na popis témat, která jsou v textech zpracovávána a která jsou pro hip hop typická. Následně se budu věnovat vybraným specifickým jazykovým rysům, kterými se texty hiphopových tracků vyznačují.

Veškeré jevy budu prezentovat na jazykovém materiálu, který představuje přibližně sto textů pocházejících především z produkce čtyř nejvýznamnějších českých hiphopových skupin (PSH, Indy a Wich, Pio Squad, Supercrooo). Jedná se o texty tracků, které jsou součástí alb vycházejících od roku 1993 (kdy vychází první deska skupiny PSH s názvem Peneřina těžká dřina) až po současnost. Pod každou ukázkou z textu uvádím v závorce název skupiny, tracku a alba (v tomto pořadí). Zdrojem textového materiálu mi byly přepisy vyhotovené posluchači a fanoušky hip hopu a zveřejněné na různých internetových stránkách, popř. vlastní přepis odposlouchané nahrávky. U každé citace uvádím zdroj, ze kterého text pochází. Nejrůznější chyby a překlepy neopravuji, a to z důvodu zachování autenticity jazykového materiálu.

3.1 Témata hiphopových textů

Jannis Androutopoulos vymezuje ve své studii *On the recontextualization of hip-hop in European speech communities* sedm témat, která se podle něj vyskytují v hiphopových textech nejfrekventovaněji a jsou společná pro celou evropskou hiphopovou kulturu. Tato témata se tedy objevují i v textech českých hiphopových skladeb, což budu prezentovat na ukázkách (úryvcích z textů). Jak už bylo řečeno, hip hop jako hudební styl i jako subkultura se přizpůsobil lokálním podmínkám a od svého amerického vzoru se v mnohém odlišuje. Proto se objevila i další témata, typická pro české prostředí. Pokusím se tato témata postihnout a zároveň zachytit i jisté posuny v poetice a tematice textů hiphopových skladeb.

Témata:

1. prezentace sebe sama („sebe prezentace“)
2. diskurz hudební scény
3. společenská kritika
4. „rozjímání“
5. láska/sex

6. party/zábava

7. drogy

(Androutsopoulos 2002)

1. „Sebeprezentace“

Toto téma je jedno z předních, tradičních témat hip hopu. MCs rapují o sobě, o vlastní kapele a dalších jejích členech. Takovéto zmínky se mohou objevit na začátku nebo na konci vystoupení jako prostředek identifikace, představení se. Nemusejí být součástí přímo textu skladby, ale třeba jen improvizace. Zároveň se tyto zmínky o sobě objevují i v textech songů, často jako prostředek jmenování sebe sama v souvislosti se ztotožněním se s vnímání. Co se týče hudebních alb, často bývá tato „sebeprezentace“ zvlášť vydělena v tzv. *intru* (jakýsi úvod, vstup do desky, ve kterém se interpreti představí).

OO yee, gdo to de?

Gdo to de, gdo to sem, gdo to de?

*No přeci Peneři Strýčka Homeboye.*⁵

(PSH, Introň, Peneřina těžká dřina)

"sem, mezi nás, at plnou číší vína oslavit můžeme tuto chvíli chvíl"

PSH, ORION. WLADIMÍR, DJ RICHARD a DJ víc to produkuje

*Naše první deska Terorist dlouho čekání ale je tu, tu je...*⁶

(PSH, Intro, Repertoár)

PSH rýmujem rýmujem co

Gramo mikro s- s- skrečujem pro

Ty co chtěj poslouchat vypálený pražský stýlo

Ať klidně přijdou blíž

A poslechnou si to

...

Peneři strýčka Homeboye nejsem sám vo to de

Pomalý beaty chtěj bejt naše a říkaj ti chlapče

Zevluju na Ladronce pa- pa- panky Wladimír

Hned teď zjistíš že si tělo duše hlas kam se přidáš

Za co řveš co chceš dobře zvaž

...

Samý lži samý lži a ten náš DJ je Richard

Je z Vršovíc a má gramofon tisíc dvě stě deset technics

Já sem Orion a mám mikrofon ve svý ruce a je líný

Já do něj říkám rýmy

A tak tvořím vlny

...

Ať de kdo chce na hrad my stejně budem dělat co chcem

⁵ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/intron/>>

⁶ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/intro/>>

*Sme Peneři strýčka Homeboye pálime čerty s respektem*⁷
(PSH, Penerský dezert, East Side Unia II)

*A jestli si to ty kdo pochybuje nebo znovu činiš
Tak stejně jako já a tady PSH dobře víš že vždycky mezi zlem a dobrem volíš*⁸
(PSH, Hlasuju proti, Repertoár)

*Teď Peneři hostina plná Indy a Wich sme writeři
Nebudem dál poslouchat že graffiti je kýč*⁹
(PSH, Zatím díky, Repertoár)

*Tohle je jejich příběh
Indy a Wich
Za mnou stojí Indy a Wich, žádnéj toy ani kýč
A tak říkám svý jméno
www.indyawich.cz je náš internet
Indy a Wich
Za mnou stojí Indy a Wich
A tak říkám svý jméno
Indy a Wich, žádnéj toy ani kýč
Indy a Wich*¹⁰
(Indy a Wich, Intro, My 3)

*My dva, neumíme na nic hrát, hrát a přeci nebrání nám rýmovat,
jó, my dva Í en dé a tvrdý ý s Wichem do hlavy ti naperem svý bít-ý
My dva co máme atomový majky, majky, ti povíme náky hip-hopový bajky,
vo nás dvou my dva kluci Sparty, co nákej pátek v Praze spolu sou a rýmujou ah.*¹¹
(Indy a Wich, My 3, My 3)

*Je ráno vstávat...teď je čas na rap
Pio Squad . . yea
výzkumný poradce přerušil kontakt, odešel pít
z potoka leze Efko a chystá se útočit*

*Pio sou tam, kde je plno
Plno je tam, kde jsou Pio
Pio jsou, kde maj bejt tak kde jsou
Jsou tu Pio, baby, jsou tu Pio*¹²
(Pio Squad, Punk Is Dead, Punk Is Dead)

2. Diskurz hudební scény

Rappeři vyjadřují svá mínění o národní nebo určité místní hiphopové scéně. Jejich komentáře jsou buď prostředkem vyjádření obdivu, úcty k určitému interpretovi nebo kapele (a mají tedy

⁷ vlastní přepis

⁸ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/hlasuju-proti/>>

⁹ vlastní přepis

¹⁰ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/intro/>>

¹¹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/my-3/>>

¹² <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=186183&sid=&TEXT=1>>

charakter „chválicí“, nebo slouží ke kritice, odsuzování, zesměšňování a dokonce i urážení (častými prostředky jsou ironie a sarkasmus). Zvláštním způsobem takového projevu je tzv. *battle* – souboj v rapu, ve kterém se rappeři mnohdy vzájemně slovně napadají a urážejí.

Toto téma se dá rozšířit a aplikovat na celou národní hudební scénu. Rappeři se vyjadřují ironicky a opovržlivě k příznivcům jiných hudebních stylů, nebo naopak dávají najevo svůj obdiv a uznání, které chovají k jiným interpretům, a to nejen slovně, ale i spoluprací. A nejedná se pouze o hostování (tzv. *featuring*) rappera z jedné skupiny na desce jiné skupiny, ale i o spolupráci s interprety z celé národní hudební scény. Např. Pio Squad natočili track s Jarkem Nohavicou¹³, pro film Česká RAPublika spolupracovala s rappery na jedné z písní Hana Hegerová.

*Metalisté neberte to jako urážku,
to je pouze mé subjektivní vidění,
dávate si pořád mezi sebou na držku.
Já jsem zašel na strašnický metalácký běsnění,
na perón se nahrulo takovejch typů hodně,
jeli z metalovýho srazu, počíhám si na ně,
abych je moh' sledovat, druhý den na policii nabonzovat.¹⁴*
(PSH, Těžkej kov, Párátka adventní expresní lyrici)

*Říkal si PUNK, teď říkej punk is dead
ty's řekl, já udělal, chápeš?
Tvůj punk je od 8 do 5
já jsem ho zabil a našil na tvý kalhoty.
Sežer svý cvoky, běž je vyblejt,
to je tvůj punk a já budu tvůj system.
Co řeknu já, ty uděláš naopak.¹⁵*
(Pio Squad, Punk Is Dead, Punk Is Dead)

*Super job je teď pop,
kdejakěj hlod je top¹⁶
(Indy a Wich, Superjob, Hádej kdo)*

K tomuto tématu bych připojila i reflexi hiphopové hudby (a kultury vůbec), která se v textech často objevuje. Rappeři se v ní vyznávají ze své oddanosti a lásky k ní, zároveň ji povyšují nad všechny ostatní. Stejně tak rap jako specifický způsob (sebe)vyjádření je vnímán jako poslání, jako něco nutkavého, co rapper zkrátka „musí“ vytvářet, s čím je bytostně spjat.

*hip hop není plácnutý slovo do větru
hip hop to je kurva něco víc*

¹³ Jde o skladbu s názvem Já tam byl z alba Interview.

¹⁴ <<http://www.diskografie.cz/penceri-strycka-homeboye-psh/paratka-adventni-expresni-lyrici/tezkej-kov/>>

¹⁵ <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=186183&sid=&TEXT=1>>

¹⁶ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/superjob/>>

*hip hop není kecání nesmyslů
ale hip hop je kultura bez hranic*¹⁷
(PSH, Penerský dezert, East Side Unia II)

*Mám super job, jmenuje se rap,
navštěvuju bezva web
bbarák, hip-hop a boombap.*¹⁸
(Indy a Wich, Superjob, Hádej kdo)

*Muzika moje nejlepší holka, spím s ní od rána do večera, dělám to z lásky, dělám to pro
prachy, dělám to jen tak, má všechny podoby, po dobu co sem s ní padám do mldoby, omdlel
sem ona mne staví na hohy, zemřel sem, zvedla mne a řekla mi, rap je tvuj život, delej jen to
co chceš, pak mne dostanes a pak mne mít můžeš*¹⁹
(Pio Squad, Muzika Rmx, Punk Is Dead)

*Nemůžeš jednoduše chytit způsob jakým vidím svět,
není cesta zpět, já musím dělat rap,
napíš co chceš, všechny kraviny jsem čet,
nechodím brčet na chat, nemůžu mlčet.*²⁰
(Pio Squad, Dělej si co chceš, Nejbr Mix 2)

3. Společenská kritika

Společenská kritika je spolu se „sebeprezentací“ nejfrekventovanější téma hip hopu. Zahrnuje kritiku celé společnosti – národa a státu, jeho výkonných orgánů a politického systému – kritiku různých sociálních skupin i jednotlivců, jejich příslušníků. Od vzniku hip hopu, kdy byly předmětem kritiky především útoky na černošská ghetta, prošlo toto téma určitou proměnou a přizpůsobilo se různým evropským societám. Rozhodně se však z tohoto tématu nevytratila kritika rasismu a diskriminace národnostních menšin, i když v českém prostředí není toto téma příliš rozšířené (objevuje se např. v textech skupiny Syndrom Snopp, jejíž bývalý člen – nyní působící samostatně – Gypsy se vyslovuje k rómské otázce). Čeští rapperi a hiphopeři bouří především proti komunitě neonacistů, kterou považují za vážné ohrožení svobody a bezpečí společnosti, dále proti různým formám násilí, zneužívání moci a ideologií, proti globalizaci, konzumnímu způsobu života a nadvládě médií.

*Nastoupil floyd, začal je honit, přídavky na děti větší by chtěl mít,
posraná situace v tomhle státu, chudáci, veksláci a děvky chtěj vládu.
Ale v metru je to jiný, taďy jezděj všichni a vypadaj stejný.*²¹
(PSH, Metro, Peneřina těžká dřina)

¹⁷ vlastní přepis

¹⁸ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/superjob/>>

¹⁹ <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=157513&sid=&TEXT=1>>

²⁰ <<http://www.playlist.sk/?go=zobraztext&id=487>>

²¹ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/metro/>>

*Za svobodu všech ras a národů a přesvědčení
Jenom nácky ty prasata nebudem cenit
Až jednou přijde čas voni natvrdo zjistěj
Že na něco zapomněli
Ori seš si jistej?*

Sem!

*Nepochybuju ten čas přijde
Na každýho zasranýho nácka dojde²²
(PSH, Penerský dezert, East Side Unia II)*

*hlasuju proti násilí na slunným dnu
hlasuju proti proti růžovej snům
hlasuju proti zasranejm náckům
hlasuju pro mír a lásku, mír a lásku*

*hlasuju proti fašizmu patenty na pravdu
přístupy ke světu pokořit přírodu ovládnout planetu*

*hlasuju proti všem lidem co mačkaj zbraní spouště
proti všem co méněj naše lesy v pouště
a v šem těm co nám berou naši mysl
silu vzdělání i náladu a všem těm
co k nám nepromlouvaj čelem ale ze zadu
co boje se všech nápadů ne z východu či západu
proti všem co zneužijou svých konání
co zbaběle svinstvo mezi sebou chrání
neboť i když nevědí co činí oni sou ti vini
ale i tak odpustil bys i když nebudou už jini
a jestli si to ty kdo pochybuje nebo znovu činíš
tak stejně jako já a taď PSH
dobře víš že vždycky mezi zlem a dobram volíš
hlasuješ pro i proti zaco komu proč a zač
je to jako nikdy nekončící fotbalovej mač
tak buď bdělej pozor dej když už si ten hráč
zvol si správnou trasu promě-zamě pivní basu
hlavně nenásleduj slepou masu nevěř kecům vo boji za čistou rasu
a zkus proti toku času uvěřit síle svýho hlasu²³
(PSH, Hlasuju proti, Repertoár)*

*Držte si kšiltovky
za silou slova expedice s telešopem na výlet a zpotmy svíce
na světlo obrazovek přivýká si domácností statisíce
v kulisách panelů lamp a stromu
na dosah lehčí panice
kdo více vysadí billboardů v ulicích, strategie jaká firma?
druhou firmu jedním tahem přebije váš dealer
seriózně poupraví, pokryje, rozhodí sítě, silou slov nachytá
vydej se k nám a navštív náš supamarket zas další flek
pohodlný padnou za obět', tak asi má to být*

²² vlastní přepis

²³ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboy-c-psh/repertoar/hlasuju-proti/>>

*a dalších tisíc let maj v plánu spotřebovat, všechno vstřebat
v teplu kostky užíváme si poklidu, blahobyť
sotva se dá změnit A ...
sílu slova nepřetrhneš jako nit DÁL ...
lži a nesmysly aplikovat teď NÁM ...
na oko snaží se všem zalíbit však HAM ... jen pro svůj kapitál
obratně slovy přetváříme svět
zpět vrátit napsané už těžko de
v paměti uvázne jen co komu jak hodí se a mezi řádky ztrácíme schopnosti ukryté
bulvár jen krmí tě, na listech časopisů, kdo s kým znovu zaplet se se svojí profese
novinář sílu slova využil co mu to ponese
už zas věc jiná je, z „budu“ má živnost, jen zabrat místo na stránce i tak to de*

*Budu konkrétní v tom kdo sílu slova zneužívá často
Sou to média co se staly specifickou kastou
Slovní monopoly rozdělily světy na dva póly (póly)
Ten hraje dobře a Ten špatně svoji roli
Sou na to školy²⁴
(Indy a Wich, Síla slova, My 3)*

*A vidíš zdravotnictví už bych málem zapomněl, nebudu to rozebírat proto sem sem nepřišel a
tak říkám bohužel z nebe rovnou do pekel. Toho chlápka s kopytama nejradši bych neviděl.
Jmenovat ho ale asi nebudu. To ne! Stejně nám všem tady dole dělá vodu. A není sám,
spousta jemu podobnejch já znám na plakátech v televizi když si sednu ke zprávám a z medií a
tu výhodu maj, Maj! Že to co řeknou lidi za pravdu pokládaj. Tak jako pravda a lež,
považujou rasistickéj útok za hospodskou řeč. Běž řekni jim to na rovinu sám. Že co? Že
justice je demokratickej střechy strouchnivělej trám. Tak už vyplni ten krám a teď posuď to ti
povídám, nevěř na svůj osud. Času plno je, dokud kámen nepadne na kosu stačí upozorovat
špičku svého nosu no tak nebuď jako dosud.²⁵
(Indy a Wich, Téma, My 3)*

*Jou, s dovolením, pardon, můžete, uhněte. Chvátám do práce vydělávat peníze. Potřebuju
love, spěchám, snídám v autě. Obědvám za chůze, rychle žeru kuře. V práci mě to sere, šéf na
mě řve - dělej svoji práci zmrde dobře, dobře. Smrdím do noci v kopce kanceláře, vyřizuju
učty, dělám databáze. Firma se stěhuje, firma mě potřebuje, já ji ne. Co z toho mám, že beru
14-tej plat, když jedu jak robot. A mám pořád jen stres, chci chvíli volno, vidět Rio, strávít
příjemný léto, ale nejde to, mám plno, nikam se nejede, z moře zas nic nebude, nikam se
nejede, z moře zas nic nebude.*

*Jou, chvátám, chvátám a nemám chvíli klid, makám, makám, nemůžu zastavit, nesnídám,
nesvačím, vůbec nic už nestačím.²⁶
(Pio Squad, Chvátám, Punk Is Dead)*

Stejně tak jsou podrobeny kritice i různé sociální skupiny nebo subkultury, odlišné od subkultury hip hopu svojí filozofií života, názory na způsob fungování státu a lidské společnosti apod.:

²⁴ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/sila-slova-feat-eldo/>>

²⁵ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/tema/>>

²⁶ <<http://www.karaoaketexty.cz/texty-pisni/pio-squad/chvatam-3570>>

*Přiblížili se dva náký lidi,
měli na hlavě číra a v ruce pivo, ten jeden byl Mír a ten druhý Miro
oba jsou totiž punkeři, kteří vůbec ničemu ne-vě-ří, NO FUTURE²⁷*
(PSH, Metro, Peneřina těžká dřina)

*Hipík je tady, hipík je tam, hipík je všude, kam se podívám
Hipík je tady, hipík je tam, hipík je všude, to znám!
Hipík Jarda, hipík Zdenka, v Praze se váli i hipík Venda,
hipoňka Petra a hipoňka Vanda, hipoňka Marcela, je jich celá banda
Oni si chodí na Kampu sedat, z dlouhý chvíle - nemají co dělat.
Asi pudou někam křídou čmárat, nechodí do školy - baví je se flákat.
Prej ten svět vytrhnou cheche, mír bude všude, to jó.²⁸*
(PSH, Hipík's rap, Peneřina těžká dřina)

*Skinhead bouchá punkera do hlavy,
kazeták řve na plný pecky.
A já zase stojím a na milence čumím,
tak sem se naštvál a cigáro hulím.
Dám si hamburgera a potom se poblíju,
pak se vrátím a skinheada zabiju.²⁹*
(PSH, Sloni už dou, Peneřina těžká dřina)

4. „Rozjímání“

Název tématu „rozjímání“ jsem zvolila podle překladu slova *contemplation*, které ve své práci užil Jannis Androutsopoulos. Vysvětluje je jako *přemýšlení nahlas, vyjádření rapperových myšlenek a emocionálních stavů* (Androutsopoulos 2002: 9). V podstatě se toto téma vyskytuje v každém textu a prolíná se s jinými tématy. Vlastně by se mohlo spíše než jako téma pojímat jako určitý způsob vyjadřování.

*sem jeden z těch kterej nezavírá voči před světem
učím se rozuměn mu dejchat s ním nečumím za plotem
jako přes hranici co dělí dva světy vod sebe
na jedný straně peklo na druhý je cesta do nebe³⁰*
(PSH, Hlasuju proti, Repertoár)

*Na patníku stojím a do chodníku čumím,
tramvaj jede a metro stojí.
Cigáro hledám a sirky nemám,
autobus jede a já se bojím.³¹*
(PSH, Sloni už dou, Peneřina těžká dřina)

Když se zeptáš dema co je téma vodpoví ti tréma jaká tréma, ale slovo tréma společnýho nic nemá se slovem téma. Slovo téma ve slovnících znamená daný okruh celek uzavřený třeba

²⁷ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/metro/>>

²⁸ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/hipiks-rap/>>

²⁹ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/slони-uz-dou/>>

³⁰ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/hlasuju-proti/>>

³¹ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/slони-uz-dou/>>

*jako tréma. Je to prostě předem daný schéma. Začnu vo čemkoli co teď vypadlo mi z myslí, třeba američtí sysli ty se nemaj aspoň si to myslim. Mezi námi, co donutilo pány indiány zastřelit je zbavit jejich kožichu, nikdo neví nemá tušení, všichni tu sou potichu a tak dámy z druhý polokoule žijou v přepychu.*³²
(Indy a Wich, Téma, My 3)

5. Láska/sex

S tímto tématem úzce souvisí, jak je v hiphopových textech pojímána žena, která je rappery zpodobována buď jako děvka, nebo jako světice. V hiphopových textech se motiv děvky vyskytuje relativně často, snad nejvíce v souvislosti s tzv. party tracky, jejichž texty jsou o nezávazné zábavě v klubu, ke které neodmyslitelně patří alkohol, ženy a sex. Party tracky stavějí zejména na tradiční maskulinitě a heterosexuálnosti. Muži zde vystupují v macho pozici, pro kterou je typická mužská nadřazenost vyznačující se despektem k ženám. Ženy jsou v textech znázorněny jako přitažlivé sexuální objekty, které je možno snadno získat (Hlavoňová 2008: 29). Považuji ale za důležité dodat, že se ze strany rapperů mnohdy jedná o nadsázku.

Ženy-děvky jsou prezentovány jako sexuálně atraktivní ženy, které si umí muže podmanit, ale na druhé straně je jimi opovrhováno pro jejich prodejnost a rappeři se o nich vyslovují vulgárně. Ženy-světice jsou buď milované dívky, nebo matky, které rappeři ve svých textech oslavují, vyjadřují svoji úctu k nim, lásku a respekt.

*Holky co známe sou vážně dobrý, maj na hlavě vlasy a uměj to prý,
dělají to od malička je to prýma náladíčka.
Nachlastat se a pak řádkou buchtu zbalit.
Vzít jí k mámě do baráku na kanape svalit.*³³
(PSH, Jížák, Párátka adventní expresní lyrics)

*Leze na každěj mejdan do VIP,
leze před každěj foťák jako niemandie,
lásku si kupuje, není drahá,
lásku si sežene všude, dá jí každá druhá*³⁴
(Indy a Wich, Zlatokop, Hádej kdo)

Musim ti neco říci pockej chvíli nech me jet, chicenej v raji ve svete holek, sleduju te celou noc, mas krásnej zadek, nemuzu si pomoc proste te musim mit, co si das za drink, mas chut pít? Ja mam chut pít. Jestli cejtis muj beat cejtis i muj dick, tenhle rap ma koule je cas to votocit. Je cas to pochopit, potreba soulozit, mam doma filmy co jsou XXX porno mix. Blondsko z Jizaku, leklou devku necham shnit, chci perverzni buchtu v kuzi, co me bude bit. Mam fajn oblek ,par masek co rikas ted? Ze nejsem normalni? mas pravdu jsem z Benátek. Lizat klitoris, to je muj biznis, nakonec piss moje sladka Nemesis. Mas krásnou prdel,

³² <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/tema/>>

³³ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboy-psh/paratka-adventni-expresni-lyrics/jizak/>>

³⁴ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/zlatokop/>>

roztahni ji hned, sukame bok na bok alkohol hafo drog, zatim co jsi v koupelne strasne to honim. Pripravim lubrikant pak pustim Toxic Funk ubalim skank rozjedu psi styl, sperma tece jako nyl...³⁵

(Supercrooo, Baby, Toxic Funk)

si přesně ten typ děvky,
co se líbí chlapům,
nosiš tak krátký sukně že strácej rozum,
nemáš slitování čubko,
si unikátní,
sem v píči když vidím tvý nohy,
dostávám halucinace,
že mám tvůj zadek v ruce,
si ideální kus pro můj harém děvko,
přid' na můj koncert dělat úúf,
přid' na mou show dělat aah,
vem transparent s nápisem Hugo.³⁶
(Supercrooo, Solárium, České kuře: Neurofolk)

U á ten beat ja žeru, když mrdám Vieru věř mi Vieru Laura ta poliká mi serum nerada používa prsá a radši kondóm jak fena vrčí když prcá ne na ostro to se.....³⁷
(Pio Squad, Muzika Rmx, Punk Is Dead)

Halo,zlato máš na večer plán?
Kino ne,co takhle jít k nám?
Určitě přijď,uklidím byt,vyhodím telefon at' máme klid
milostný lyrik zná cviky pro tvůj blahobyť
přijď v půl čekám tu na tebe úú
připravím piknik na stole je víno a dřív než bude ráno vím že povieš áno
bejby, dneska nebudu mít dost, jsem hladovej pes a ty budeš moje kost
přichází krásná děláš mi radost vychutnáme každou chvíli máme celou noc
beru tě za ruku, chvíli tě vedu já, chvíli se podávám jen když neodolám
a vždycky když jsem s tebou sám není spěch a já ti tuhle melodii zpívám lalálalála...

Má milá, jsi tak sladká, jsi tak hořká, jsi tak horká
karamel, čokoláda a šlehačka budu se točit do klína maliny a zmrzlina
neznám lepší zvuk než co děláš, když ti to dělám jak krásne vzlykáš...
tvůj pohled je skalnej a nikam vidím v něm touhu, rozkoš a slast
a to mi dobře dělá aa a to mi dobře dělá aa
když tě vidím jak jsi podemnou šťastná, když tě vidím jak to ráda děláš
všechno co můžu dát nenecháš skapat to co já dávám hltáš až do dna
já se vracím zpátky až na start tohle chci dokola dělat a pořád
ou opakovat...opakovat, tuhle scénu chci vidět znova
opakovat...opakovat, dám ti co řekneš jsi moje láska
a ty mě necháváš sobě napospas toužím tě studovat detailně a pořád
je v tobě spoustu míst co mám tak rád, je v tobě spoustu míst co ještě neznám
když si nahá nemůžu myslet nemám plán, jdu tam kam mě stáhneš

³⁵ <<http://www.diskografie.cz/supercrooo/toxic-funk/baby/>>

³⁶ <<http://www.diskografie.cz/supercrooo/ceske-kure-neurofolk/solarium/>>

³⁷ <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=157513&sid=&TEXT=1>>

*stáhni mě pod vodu vytáhni do nebe, nemůžu bejt sám a nemůžu bejt bez tebe
vidím tě v perinách úh satén, jsi víc než harém jsi víc než jedna
a moje fantazie hranic nezná, napadlo mě že ti budu zpívat... lalálalála....³⁸
(Pio Squad, Má milá, klip)*

6. Party/zábava

Party je nejen tématem textů skladeb (již zmiňovaných party tracků), ale také určitým prostředím, ve kterém rappeři navazují kontakt se svým publikem. Obracejí se ke svým příznivcům, lákají je k účasti na party, k tomu, aby si spolu s nimi zarapovali a „zakejvali“.³⁹ Při živém vystoupení je tak mohou vtáhnout přímo do „akce“ a získat zpětnou vazbu.

*Slováci se bouřej a na moravě taky,
já mám bezvadnej nápad: zarapuj si taky!*

*Bacily lezou a vitamíny taky.
Smrt už klepe na dveře, ZARAPUJ SI TAKY!⁴⁰
(PSH, Sloni už dou, Peneřina těžká dřina)*

*Já sem Orion a mám mikrofon ve svý ruce a je líný
Já do něj říkám rýmy a tak tvořím vlny
S tím přílivem hejbej sebou
S tím přílivem kejvej hlavou
Jak to máš rád
My víme co máme hrát⁴¹
(PSH, Penerský dezert, East Side Unia II)*

*Barmanka stojí na baru a rozlejšvá vodku
krakovsky kru píše rýmy o jejím zadku
Barový stoličky jsou dneska jak trůn
dneska je mi všechno jedno, piju jak vůl (jak Rumun)
Chci zapomenout, sám sebe opomenout
chci nakopnout, sám sebe protáhnout
největší stokou, emoční lavinou
největší hajzlovinou, totální hovadinou*

*Jebej ten parket, tancuj tancuj
třes třes, to mi hecuj bauncuj
Jebej ten parket, tancuj tancuj
třes třes, to mi hecuj bauncuj⁴²
(PSH, Parket Remix, Rap'n'Roll)*

³⁸ <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=174861&sid=&TEXT=1>>

³⁹ Skladbám, které jsou rytmicky i textově přímo stvořeny k tomu, aby jejich prostřednictvím rappeři „komunikovali“ s publikem, se říká v hiphopové komunitě *kejvačky*. Publikum obráceně směrem k pódiu kývá hlavou a paží nataženou před sebe směrem k rapperovi.

⁴⁰ <[⁴¹ vlastní přepis](http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/slони-uz-dou/></p></div><div data-bbox=)

⁴² <[30](http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/parket-remix-feat-cistychov-indy-supercrooo/></p></div><div data-bbox=)

Pořádněj lokál a žádná katakomba,
bingo, holba, jedem jak kombajn jak Tomba,
André a Wich, Vorel, tak to je hardcore vole.
8 promile v klubu, olé...
Série tequil a platila credit Visa,
tahle párty je ultimátní biz,
můj žaludek spraví, hroznový a sýr feta
letim do centra schánět řeckej bufet.

Dám si sedm piv a zelenou jako Fanánek,
mám vopici jak King Kong, chybi banánek,
mám právo veta - na baru se válet,
sem postrach všech Toi-Toiek, mušlí a toalet.⁴³
(Indy a Wich, 8 promile, Hádej kdo)

Beru si na sebe ty nejlepší boty,
jedem poznat místí baby vypít lokální bary.
Sme zase spolu vezem všechno co sme zažili
Diego pomoz mi už nevím jak to bylo, coo??
Spadnul si pod pódium já měl v dredech nablito
de punta čum na cestu ať znás není řešeto, buď v klidu
Tohle nás naplňuje jezdíme už léta
jedna akce za druhou, víme co nás čeká
sem jenom zvěďavej co dnešní večer přinese
kdo skončí pod stolem a kdo strachy odejde.⁴⁴
(Pio Squad, Musíme jet, klip)

7. Drogy

Téma drog a alkoholu v podstatě souvisí s předchozím tématem. Party je prostředí, ve kterém se alkohol a drogy konzumují. Zatímco k tvrdým drogám se staví hiphopeři odmítavě, k alkoholu a marihuaně mají pozitivní vztah. Především marihuana je považována za prostředek stimulující verbální a vizuální fantazii.

Když přijdu na mejdan mám během pěti minut brko
během dalších pěti minut ke mě přijde pako
poznám že mám rozvázanou levou botu
prej zakopnu, spadnu na zem a zlomím si nohu
Beru drink, směje se na mě náj
když si dá hit musí pryč, prej je moc high
??? si fotí mý hulení
Každá štětka ví že jsem kurevník⁴⁵
(PSH, Parket Remix, Rap'n'Roll)

⁴³ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/8-promile-feat-orion/>>

⁴⁴ <<http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/pio-squad/musime-jet-11146>>

⁴⁵ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/parket-remix-feat-cistychov-indy-supercrooo/>>

*Zhulit se někomu připadá to jediný co vede ven
Zmýlen buď pochválen nápade
Uzavřít barvu pod tlakem v plechovce
A vodejít se projít v noci mezi krabice*

...

*Pust' svou kreaci ven ze svý hlavy
Nech proudit barvy a představy
Já říkám tvý ruce to po čase vykrejou zvládnou
Musíš to cejtit častěji
A propadnout tomu tomu tomu⁴⁶
(PSH, Jižní Město, East Side Unia I)*

*Láhev plná vodky leje se mi do břicha,
já už vážně nevím, kdo to tady nařiká.
Noviny kupuju, korálky chraším,
trávu kouřím a požár hasím.⁴⁷
(PSH, Sloni už dou, Peneřina těžká dřina)*

*s dalším slovem si strčím prst zkrz krk,
na stagi sem zavalen tunou brk, bílej jak nanuk⁴⁸
(Indy a Wich, Superjob, Hádej kdo)*

*Je pátek večer a my startujeme káru
dva šmejdi sedí vepředu dva šmejdi sedí vzádu.
Volám prvotní ať vybalí svi fryhy
dělej vylez plzeňky v autě pojedem frky.
Berem si jen to nejnmutnější vybavení
máme pytle plný hulení a na sedadle hený.⁴⁹
(Pio Squad, Musíme jet, klip)*

*zakázal bych piko a podobný mrdky,
aby si mladý nekurvily nervy o duši,
aby nezůstali klečet jako odepsaný otroci,
aby nemuseli u doktora platit desátky.⁵⁰
(Pio Squad, Chtěl bych, Interview)*

*Piko, hero, CoCo bello,
lidí rádi ničeť svoje tělo,
narko, zlatokop, diamant v Euro,
kredit šmelo, konto na Seychelo⁵¹
(Indy a Wich, Zlatokop, Hádej kdo)*

Další téma, které je typické pro český hip hop, je město – městské čtvrti, sídliště a ulice. Rappeři zobrazují město jako prostředí přehlcené betonem a panelovými domy, rapují o „šedi města i městského života“, ze kterého hledají únik. Ten jim částečně může zprostředkovat

⁴⁶ vlastní přepis

⁴⁷ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/slони-uz-dou/>>

⁴⁸ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/superjob/>>

⁴⁹ <<http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/pio-squad/musime-jet-11146>>

⁵⁰ <<http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/pio-squad/chtel-bych-57295>>

⁵¹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/zlatokop/>>

graffiti, tedy barevné výtvořiny na „betonových krabicích“. Kritika urbanizace jde ruku v ruce s kritikou městského způsobu života, uspěchaného a hektického, otupujícího lidskou mysl a tvořivost. Rappeři v textech jmenují konkrétní města nebo lokality, jsou to většinou ty, ze kterých pocházejí nebo ve kterých žijí, které jsou jejich domovem a ke kterým mají úzký vztah.

*Do města pod pavučinama mezi lampama se stínem u nohou
Se svou identitou ztracenou
Schovanéj v sajrajtu města mě zvou
Vostat s Prahou vostat s Prahou⁵²
(PSH, Zatím díky, Repertoár)*

*Jižní Město periferie
Betonový lidi postavený na sebe
Šedivý těsto euforie
Menší i větší panel to tu přežije
...
Ty vole ty vole vidím kolem sebe samý krabice
Nekonečný řady balkonů a ulice špinavý
Vod toho jak se drolí tvý panely
Na kterejch město stojí
...*

*A jak puđu namalovat vlak
A proč
Přemejšlej proč
Žiju v šedi a tak už mě to nudí
Degenerace lidí se daří na sídlišti
Obzvlášť když jich sto tisíc paří do tebe svý prázdno
Zároveň utíká ven tvoje
Nebudeš mít za chvíli jasno
Udělej s tím něco
Nebo to v tobě snad zhaslo?⁵³
(PSH, Jižní Město, East Side Unia I)*

*Praha až k ránu se chodí spát
Praha není jenom most a hrad
Praha je matka měst a nálad
Praha co víc si můžu přát
...*

*Praha tak vzhůru do panoptika
Praha ve smogu denně ukrytá
Praha a daná na gyros
Praha a v létě turisty je jich tu dost
...*

*zdravim všechny svý kámoše z Prahy
mám vás rád sme stejnej tým a to mě baví
milujem tohle město je to náš domov*

---

⁵² vlastní přepis

⁵³ vlastní přepis

*přesto že spousta chyb snad naše slovo naděje je
slyším ulici a hlasy tam tam dole
píšu svůj text co slyšíš teď ty
nebudeš sám sme spolu beat pomáhá žít
co svět co iluze na stěnách hledám
a tak to nebude špinavý těsto nejde prát
a tak to nebude je to město nejde spát⁵⁴
(PSH, Praha, Repertoár)*

*Město z prachu v prach se obrátí,
město plný prachu, všichni v něm otroci anebo nomádi
a ráno vstane slunce a svět je těžší o pár osudů,
rozmlácených zastávek a plných fastfoodů.*

*Každý roh má v sobě skrytých pár řádků,
často sem hluchej a neslyším v tom zmatku,
byl sem tím, co sem byl, zase sem tím, co sem,
z Jižáku se vracím zpátky na Újezd pod zem.*

*Sem spratek floutek ve světě loutek,
z tvoji čtvrti vyplním tvůj dětskej koutek,
non-front, belton, outline flek a chrom,
Praha styl - ztvójctvrti.com⁵⁵
(Indy a Wich, Z tvoji ¼, Hádej kdo)*

*Existuje spousta cest, hor, řek a měst
a spousta možností jak po nich jít, lít, plavat i žít,
ale pouze cesta ulicí je plná příběhů, tajemství a kouzel.
Já do ní každý ráno probouzel se
ať byla hojnost, ticho, binec a nebo nouze,
budík zvonil jednou krátce a jednou dlouze.
S Wichem a s klukama vzdali jsme se touze odhalovat spolu realitu.
Cesta štrýtu je zrcadlo nastavený žití,
trojrozměrná projekce mého, tvýho bytí a není zbylí,
v rytmu uličního beatu nastupujem a na bázi zvané stezka štrýtu⁵⁶
(Indy a Wich, Cesta štrýtu, My 3)*

Jak už bylo naznačeno, s tématem města souvisí i téma graffiti, uměleckého fenoménu, kolem kterého se český hip hop vlastně utvářel. Graffiti je vnímáno jako prostředek úniku z městské šedi a jednotvárnosti, jehož účelem je zaujmout, vytrhnout člověka ze stereotypní reality a zaměstnat jeho mysl a fantazii.

*My tři, zatáhli sme vrajteri, ale náš poslední panel ještě nesmazali,
taky se mi nechce uvěřit, běž si to ověřit⁵⁷
(Indy a Wich, My 3, My 3)*

⁵⁴ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/praha/>>

⁵⁵ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/z-tvoji-14-feat-vec-la4-rytmus/>>

⁵⁶ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/cesta-strytu/>>

⁵⁷ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/my-3/>>

*Ha bete-betonovej plac namaluj strom a nebo písmeno za svoje jméno,
už bylo dávno řečeno, nač využít kuráž, čeho se vzdáš náš bude dnešní komentář,
sto věžím zanech duši tělo své jim zaprodáš uvaž až jak se zachováš a pochyb zanecháš,
pouliční koláž sestříháš a poskládáš, zkušenost máš, už dávno nehledáš,
úseky vzpomínek ke složení nasbíráš...*

...
*Na začátku byla dóza plná barvy, noční Prahy story, tma, strach a vítězství a změna larvy na
motýla,*

co poletuje, dělá značky a šetření každý kačky, noční mise, skéro, pokuty a jiný sračky.

...
*Nebudem dál poslouchat, že graffiti je kýč, Ladronka žije dál, možná ještě víc
a svobodu myslí nezastaví totiž nikdy nic, teď nazdar pro Warm a nazdar pro Salim.⁵⁸
(Indy a Wich, Cesta štrýtu, My 3)*

Cultural references je termín, který užívá Jannis Androutsopoulos pro kulturní odkazy, zmínky, které se v hiphopových textech objevují. Tyto odkazy mají svůj význam pro zobrazení a porovnání specifík sociokulturního kontextu v různých zemích (Androutsopoulos 2002). Odkazování může mít i podobu intertextovosti, tedy odkazování k jiným textům. Ty mohou být parafrázovány, citovány, někdy jsou jako autentické úryvky přímo zakomponovány do hiphopového textu (např. úryvky z jiných songů nebo politických proslavů).

Tyto odkazy mohou být dále členěny:

- osoby, osobnosti, lidé – odkazy na hvězdy hip hopu (místní, světové), působící v současnosti nebo v minulosti, hudebníky, herce, politiky a jiné

*Jirka Korn hipihipsejk, možná tam taky chodí
a na betón hipihipsejk, s Kačenkou se za ruku vodi.⁵⁹
(PSH, Hipík's rap, Peneřina těžká dřina)*

*Jenže teorie je stará šatní skříň ze který litaj moli víc nebo mň
1 9 8 4 je Jirka Orwelů
špionáž jak konspirace štěnice v hotelu⁶⁰
(Indy a Wich, Síla slova, My 3)*

*tvoje máma ti říká, jak krásně zpíváš, tancuješ před zrcadlem, máš pocit, že na to
máš, zpívat pecky od Celine Dion, držet mikrofon, Karel Gott je tvůj idol⁶¹
(Supercrooo, Superstar, Toxic Funk)*

⁵⁸ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/cesta-strytu/>>

⁵⁹ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboy-psh/penerina-tezka-drina/hipiks-rap/>>

⁶⁰ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/sila-slova-feat-eldo/>>

⁶¹ <<http://www.diskografie.cz/supercrooo/toxic-funk/superstaar/>>

*to je špatná muzika co hraje Saddam Husajn a Usama Bin Ladin rad by rozvrátil
chod našich rodin to mu nedovolím*⁶²
(Pio Squad, Muzika Rmx, Punk Is Dead)

- značky potravinových, oděvních a jiných společností – tento typ odkazu dominuje v americké mediální kultuře a reflektuje také amerikanizaci evropského obchodního průmyslu

*Dáme vám vychutnat penerský dezert je sladší
Než taštička vod meka⁶³ ty sráči⁶⁴*
(PSH, Penerský dezert, East Side Unia II)

*Nemůžu slyšet český rap, jedu ?USAce?
Mám mikinu z tržnice, falešnej svetr Versace⁶⁵*
(Indy a Wich, Live!, Hádej kdo)

*To seno seli, bílý a zeli,
tablety je jou ou alobal, chill-out
život je fajn je sladkej jak Deli⁶⁶*
(Indy a Wich, Zlatokop, Hádej kdo)

*Sedni si na frdel, povím ti, jak je to se zmrdem. Vsadil jsem se s Jamesem Colem, o
BMW ze vezu zlatýho slavika na refrem.*⁶⁷
(Supercrooo, Waldemar, Toxic Funk)

- „fiktivní jména“ – smyšlené osoby (postavy literárních, filmových, seriálových děl), tituly filmů, seriálů, hudebních songů

*Kouzelník Žito čaruje proutkem, na chalupu jezdí a mrká na nás okem.
Pročpak to dělá - Spejbl má stíny, Hurvínek ho dusí "Chcipni vole, chcipni!"*

*Pokračuji dál a hltám další strany, Křemílek bafá smotek marihuany.
Na řadě je Vochomůrka - do plic vtáhnul dým, po chvíli ho chyt záchvat smíchu,
nemůžu najít rým.*⁶⁸
(PSH, Pohádka, Párátka adventní expresní lyrics)

*jim miluju a spím, a par kosil jsem už vyzehlil vochomurka s kremilkem mi davno
odpusť!*⁶⁹
(Indy a Wich, Pohyb 2, My 3)

*Proteklo hodně vody, je to víc jak dlouhá doba,
někdo se nám mezitím chystal začít kopat hrob,*

⁶² <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=157513&sid=&TEXT=1>>

⁶³ Mek je slovo vytvořené zkrácením vlastního jména MC Donald's – názvu řetězové obchodní společnosti s rychlým občerstvením.

⁶⁴ vlastní přepis

⁶⁵ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/live-feat-ni/>>

⁶⁶ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/zlatokop/>>

⁶⁷ <<http://www.diskografie.cz/supercrooo/toxic-funk/waldemar/>>

⁶⁸ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/paratka-adventni-expresni-lyrics/pohadka/>>

⁶⁹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/pohyb-2/>>

*je to skok, nějaký rok 2, 4, 7 nonstop
rap je jak Jackyl a Hyde - má mnohem víc podob.*⁷⁰
(Indy a Wich, Bigbang Show, Hádej kdo)

*Reknu to hned at to vsichni vi. Čuk a Gek jsou zpatky, konec picovin*⁷¹
(Supercrooo, Outro, České kuře: Neurofolk)

*kdo mě pije, ten mě vyvolá jsem Gin,
tisíce noci jako Aladin,
pak udělám, co nikdo nečeká, překvapím*⁷²
(Pio Squad, Punk Is Dead, Punk Is Dead)

- jiné – např. názvy politických stran, místních barů a restaurací apod.

3.2 Specifické rysy hiphopových textů

3.2.1 Anglicismy

Anglicismy tvoří významnou složku všech neanglických hiphopových textů. Jejich užití jednak ukazuje na sepestí s jazykovým původem hip hopu (americkou angličtinou), ale také na rapperovy komunikační schopnosti a jazykové znalosti. Zároveň anglicismy rozšiřují repertoár výrazových prostředků o přejímky, kalky apod., což má význam především z hlediska stylistického (Androutsopoulos 2002).

Součástí textů hiphopových skladeb (tedy součástí samotného rapu) jsou slangismy, které se vážou k mluvě hip hopu. Většina z nich pochází z angličtiny. Už základní pojmenování *hip hop* a *rap* jsou slova anglického původu. Slovo *hip hop* se píše různě. V kontextu angličtiny se nejčastěji setkáváme s variantou *hip-hop*, v češtině převládá tvar *hip hop*, někdy se objevuje i *hiphop*. Přikláním se k variantě *hip hop*, která je zachycena i v *Novém akademickém slovníku cizích slov*.⁷³ Od těchto slov vznikají odvozeniny: konatelská jména *hiphoper* a *rapper* nebo *raper* (od nich přechýlená ženská jména *hiphoperka* a *rapperka/raperka*), v plurálu se užívají s českými (*hiphopeři*, *rappeři*) i anglickými příponami (*hiphoppers/rappers*); adjektiva *hiphopový* a *rapový*; sloveso *rapovat* (s různými prefixy: *narapovat*, *zarapovat si*, *odrapovat* atd.). Synonymem pro rapování je anglické slovo *MCing*, jež bylo odvozeno ze zkratky *MC* (pojmenování pro rappera, které vzniklo jako zkratka ze

⁷⁰ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/bigbang-show/>>

⁷¹ <<http://www.diskografie.cz/supercrooo/ceske-kure-neurofolk/outro/>>

⁷² <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=186183&sid=&TEXT=1>>

⁷³ Slovník obsahuje výklad několika slov patřících do jazykové oblasti hip hopu, ten je ale mnohdy nepřesný. Např. výklad slova *rapper* zní: *zpěvák, který zpívá ve stylu rapu, zpívá rap* (Kraus a kol. 2005: 682). Tento výklad je ale zavádějící, protože (jak už bylo řečeno výše) rap je rytmicky pronášená promluva, nikoli zpěv.

slovních spojení *Master of Ceremony* nebo *Master of Microphone*). V plurálu se používá pouze s anglickou koncovkou (MCs).

Rovněž názvy dalších součástí hip hopu jako subkultury pocházejí z angličtiny: *graffiti*, *DJing*, *break dance* (píše se zvlášť i dohromady), *beatbox*. Slovního tvaru *graffiti* se užívá jako substantiva i jako adjektiva (obojí jsou nesklonná). Od něj vznikají hybridní odvozeniny s českými příponami: *graffitácký*, *graffiták*, *graffitář*. Poslední dvě jmenovaná substantiva označují tvůrce graffiti, pro kterého se užívá ještě anglického pojmenování *writer* (v plurálu s anglickou i českou příponou: *writers*, *writeři*). Jejich grafické výtvořky jsou *tegs* nebo s českou koncovkou *tega*. *DJing* je slovesné substantivum utvořené ze slova *DJ* (zkratka ze slov *Disc Jockey*). Užívá se i s českou příponou: *DJování*. Zkratka *DJ* má další alternativy ve slovech *deejay*, *dýdžej*, *discjockey* i *diskžokej*. S pojmenováním *break dance* (někdy psáno i dohromady) se pojí sloveso *breakovat* (psáno i foneticky *brejkovat*) a substantiva *breakař/breakařka* (i *brejkař/brejkařka*) nebo *b-boy/b-girl* (*B-boy/B-girl*, *bboy/bgirl* vzniklá ze sousloví *Bronx Boy* nebo *Boogie Boy*), označující tanečníka/tanečnici. V plurálu se užívá *b-boys* i *b-boyové*, avšak pouze *b-girls*. Existuje také adjektivum *breakový*, ale užívá se rovněž anglické *breaking* (např. *breaking action*).

Pro skupinu interpretů vystupujících pod společným jménem se užívá mezi hiphopery anglického pojmenování *crew*. Členy takové skupiny jsou obvykle jeden, dva nebo více MCs a DJ. Standardní hudební hiphopová skupina nepoužívá při svých vystoupeních žádné hudební nástroje (hudební podklady tvoří DJové prostřednictvím mixážních pultů a gramofonů), proto se hiphopeři vyhýbají označení *kapela*. Pojmenování *crew* se užívá i v souvislosti s taneční hiphopovou skupinou (breakovou).

Další anglické prvky, jež se v textech skladeb objevují, jsou slova, která lze běžně nahradit českými alternativami, avšak která jsou užitá záměrně. Často se jedná o výrazy typické pro vyjadřování mládeže, např. *cool*, *free*, *high*, *hard*, *hardcore*, *show*, *hobby*, *job*, *top*, *baby*, *drink*, *beer*, *story*, *money*, *match*, *boom*, *sorry*, *fun*, *fresh*, *ready*, *crazy*, *lazy*, *king*, *být in/out* ad. Oblíbené a frekventované je sloveso *checkovat* (píše se i foneticky *čekovat*) s významem *ověřit*, *prověřit*, *sledovat*, (z)kontrolovat:

*Zcheckuj ten refrén, jak od Ricchi e Powery,
žeru ten šílený vocoder je jak od Cher*⁷⁴
(Indy a Wich, 8 promile, Hádej kdo)

*porad se ptam na tak zcekuj tenhle rym a pocitej s tim ze jediny co vim je to ze zatim nevim*⁷⁵
(Indy a Wich, Pohyb 2, My 3)

⁷⁴ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/8-promile-feat-orion/>>

⁷⁵ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/pohyb-2/>>

Vzhledem k tomu, že hip hop je doménou ulice, vyskytuje se velmi často v textech skladeb, ale i v jiných textech vztahujících se k hip hopu (v hudebních recenzích, článcích, rozhovorech), anglické slovo *street*⁷⁶, které hiphopeři přizpůsobili českému jazykovému prostředí a píšou je i jako *strýt*. Jistou modifikací došlo k tomu, že je v některých případech vyslovováno a psáno i jako *štrýt*.

*Pod pavučinou takovou nachází se štrýt
Po něm kurva lidí jak mravenci zkoušej chodit*⁷⁷
(PSH, Zatím díky, Repertoár)

*tou cestou štrýtu každý jiným směrem pospíchá a ubírá se dál,
koho mám žít, legal nebo ilegal?*⁷⁸
(Indy a Wich, Cesta štrýtu, My 3)

Další anglicismy, jako jsou *fellas* (*fellaz* nebo s českou koncovkou *fellové* = kámoši), *kids* a *fans*, se užívají většinou v plurálu:

*Každej ví, že máte co jste chtěli
Každej ví, že nový styly, nove jdou a nový felly?*

*Dívám se na stage, venku je mela,
Andre ten kyt jeden z pražskejch fellaz*⁷⁹
(Indy a Wich, Každěj ví, Hádej kdo)

*Chtěl bych ji ochočit, odhalit matrix,
chtěl bych, otevřít oči všech kids.*⁸⁰
(Pio Squad, Chtěl bych, Interview)

*spousta z nich nedělá nic, doma se válej,
fans skupujou prázdný CDs, stahujou a pálej*⁸¹
(Indy a Wich, Superjob, Hádej kdo)

Anglické slovo *skills* řadí Androutsopoulos do skupiny anglicismů, kterou označuje jako *cultural terminology* (Androutsopoulos 2002). Jedná se o prostředky, které označují hlavní úlohy, aktivity a předměty hiphopové hudby a kultury. *Skills* považuje za klíčové slovo, termín pro umělecké schopnosti a dovednosti projevující se v různých disciplínách hip hopu jako (sub)kultury.

⁷⁶ České substantivum *ulice* ale neustoupilo do pozadí, dalo by se říci, že má téměř stejnou frekvenci výskytu jako anglické *street*.

⁷⁷ vlastní přepis

⁷⁸ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/cesta-strytu/>>

⁷⁹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/kazdej-vi/>>

⁸⁰ <<http://www.karaokeboxy.cz/texty-pisni/pio-squad/chtel-bych-57295>>

⁸¹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/superjob/>>

*Desky bez duše, bez nápadu a bez konceptu,
alba bez skills sou jako kuchař bez receptu.*⁸²
(Indy a Wich, Superjob, Hádej kdo)

Další skupinou anglických přejímek jsou výrazy ze substandardní angličtiny, jako např. *biz* (= business, byznys), *nazi* (nácek), *bullshit* (kecy) a vulgarismy: *shit*, *bitch*, *fuck off*, *dick*, výše zmíněný *fella* (kámoš) ad.

*tohle není dobřej biz teď mě vydírá, topím se voda se nade mnou zavírá*⁸³
(PSH, Wolfův revír, Rap'n'Roll)

*vsechny český stetty jsou mekky a kvicěj jak moje EX bitch před menstruaci, vetsina naroda
zvrací, když slyší tvuj RMX*⁸⁴
(Supercrooo, Outro, České kuře: Neurofolk)

*nezapomeň odkud jsi, česko domov můj fuck off nazi*⁸⁵
(PSH, Moje řeč, Rap'n'Roll)

V textech hiphopových skladeb se také běžně objevují anglická citoslovce, která Androutsopoulos zařazuje do skupiny tzv. *discourse markers* (Androutsopoulos 2002):

*Je ráno vstávat... teď je čas na rap
Pio Squad . . yeah*

*Baby to nezvládly, trsaj, wow,
od baru na parket lítaj a vřiskaj*⁸⁶
(Pio Squad, Punk Is Dead, Punk Is Dead)

*vypni track zmrde nechod za mnou jsi whack, yeahh*⁸⁷
(Supercrooo, Outro, České kuře: Neurofolk)

3.2.2 Vulgarismy

Rap jako mluva se všemi svými specifiky vzešel z ulice, z úst příslušníků nižších sociálních vrstev a obyvatel černošských ghett. Jde tedy o jazyk nestandardní, ve kterém mají vulgarismy podstatné zastoupení. Jak píšou Poledňák s Cafourkem, rap dal černé Americe nejpřímější a nejméně cenzurovaný způsob sebevyjádření (Poledňák; Cafourek 1992). O drsné skutečnosti se začalo vypovídat „drsným“ jazykem, a proto se vulgárními výrazy nešetřilo a nešetří. K ostré kritice potřebovali tedy rappeři ostrá slova a na tuto tradici

⁸² <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/superjob/>>

⁸³ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/wolfuv-revir-feat-james-cole/>>

⁸⁴ <<http://www.diskografie.cz/supercrooo/ceske-kure-neurofolk/outro/>>

⁸⁵ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/moje-rec/>>

⁸⁶ <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=186183&sid=&TEXT=1>>

⁸⁷ <<http://www.diskografie.cz/supercrooo/ceske-kure-neurofolk/outro/>>

navazuje i současný hip hop, ačkoli tato není jedinou motivací pro poměrně hojné užívání vulgarismů.

Důvodů pro užití vulgarismu namísto výrazu neutrálního je několik. Mladiství užívají vulgarismy s oblibou pro jejich velkou míru expresivity, chtějí se individuálně prosadit a vydobýt si třeba i prostřednictvím jazyka nejvýhodnější místo v hierarchii své sociální skupiny. Často pro ně tyto výrazy mají meliorativní funkci, jen skrývanou za siláckou dysfemii (Pastyřík 1993/94). K užívání vulgarismů mládeží tak převládá spíše kladná motivace: být středem pozornosti, být originální a silný. Mnohdy může být vulgarismu namísto bezpříznakového výrazu užito za účelem zajímavějšího vyjádření představy, pokusu o vtip nebo jazykovou hříčku. V opačném případě jsou vulgarismy užívány jako výrazy depreciativní, tedy se záměrem urazit a ponížit druhou osobu.

Stejně je motivováno užívání pejorativ a vulgarismů v hip hopu. Rappeři si jejich prostřednictvím upevňují svoji macho pozici, ukazují svoji sílu, budí pozornost. Vulgarismy s funkcí depreciativní bývají užívány především při tzv. *dissingu* (verbálním napadení jiného rappera nebo interpreta za účelem jeho zesměšnění nebo urážení) nebo při soubojích v rapu – tzv. *battlech*.

Vulgarismy se ale vyskytují běžně i v textech skladeb. Nejfrekventovanější jsou ty s kořenem *-kurv-*, *-jeb-* a *-mrd-* a odvozeniny od slovesa *srát* a obvykle mají dost široký význam rozpoznatelný pouze z kontextu. Např. *kurva* – prostitutka, ale také člověk nechvalně pověstí (podobně i *zkurvysyn*), často se užívá i jen jako částice; (*z*)*kurvit* – (po)kazit, (z)ničit; *zkurvenej* – adjektivum nesoucí nějaké negativní hodnocení (podobně i *zasranej*, *posranej*, *z(a)jebanej*, *pojebanej*); *jebat* – mít pohlavní styk nebo ve smyslu užít si pořádně nějaké činnosti (např. *jebej ten parket*, *tancuj*); *zajebat* – udělat něco dobře, skvěle, zapůsobit; *jebat někoho* – plísnit někoho nebo ve smyslu kašlat na někoho; *vyjebat se na něco* – vykašlat se na něco; *vojebávat* – šidit, flákat; *najebaný* – opilý; *zajebaný* – přeplněný nebo špinavý; *mrdat* – mít pohlavní styk; *mrdat na něco* – kašlat na něco; *mrdnout sebou* – spadnout; *rozmrdnout* – rozbít; *namrdaný* – opilý. Jako nadávek se nejčastěji užívá vulgarismů *zmrd*, *kokot*, *hajzl*, *čurák*, *píča* a *kunda* (ojediněle i v mužském rodě *kund*), objevují se i deminutiva s nádechem ironie: *zmrdeček*, *čuráček*.

*tak a teď kolik z vás bude snad vůbec tušit
jak hip-hop umírá ve vašich duších
lepší poslouchat a nastražit uši
než jenom hltat prázdný slova ... hi, bullshit
PSH se přišli prát za čistej beat a rýmy
až z toho budeš srát kurva drát
co dokážem s nimi jeden dva rapeři DJ richi
máme znalosti na to aby hip-hop nebyl v píči*

*v tomhle městě v tomhle městě v týhle zemi
byly sme na hodně místech kurva víme kdo to ceni
žádný falešný snění žádný falešný snění⁸⁸
(PSH, Tak a teď, Repertoár)*

*zloději bicyklový, feťáci pětkilový
kupuju lacině tovar podpultový
psíčkáři pojebaný
trávník je vod hoven tak neskutěčně zajebaný
moji čtvrt' vidím i z tý druhý strany⁸⁹
(Indy a Wich, Z tvoji 1/4, Hádej kdo)*

*Nastav ruku, dostanes ode me hovno, v krabici od bot, misto interview. Odpovidam kunda,
kokote, neskousej se na me, uriznu ti koule. Nemam, co vykladat blbcum, na tupy dotazy k
textum, za ktery solim cash. Nebo poslo sek zmr dum. Nevim, co je autorstvy, stojí za mnou
team.⁹⁰
(Supercrooo, Waldemar, Toxic Funk)*

Příkladem vysoké koncentrace vulgarismů a značné kreativity a jazykové hravosti uplatněné při jejich utváření je skladba MC Šamana s názvem Hej ty kundo. Tento track je typickým příkladem tzv. *dissingu* a je ostrou kritikou tehdejšího prezidenta USA George Bushe. Pokud bychom na něj měli aplikovat soustavu témat hiphopových skladeb, tak jak jsme si ji vymezili výše, jednalo by se o téma společensko-politické kritiky namířené proti přednímu politickému představiteli, proti násilí, militarismu a zneužívání ideologií. Zároveň však text této skladby nepostrádá ironií a vtip. Text má celkem 186 slov, z toho 34 slov je hrubě vulgárních (nepočítám k nim slova jako *žrát*, *čumět*, *vřede*, *blbej*, *držku*, *ksicht*, i když jsou v tomto kontextu užita pejorativně). Znamená to tedy, že obsahuje 18 % vulgarismů z celkového počtu slov a 22 % vulgarismů, pokud bereme v potaz jen slova plnovýznamová. Karla Ondrášková ve své studii *Vulgarismy a naši žáci* uvádí, že kromě vole jsou nejčastěji užívány vulgarismy na pr a k, což platí i pro tuto skladbu (Ondrášková 1996). Např. slovo *kunda* se v textu objevuje sedmkrát, což je 23 % z celkového počtu vulgarismů. Velmi frekventované jsou rovněž vulgarismy se slovním základem (nebo s jedním ze dvou slovních základů) *-mrd-*: *vymrdanej*, *zamrdanej*, *zmr d*, *vymrd*, *mr dka*, *čuramrdán*, *lodimrdlo*. Většina vulgarismů tohoto textu jsou substantiva (ve vokativu – tudíž jde o nadávky), a to odvozená od sloves: jména činitelská utvořená příponou *-ák* (*čurák*), *-án* (*čuramrdán*), *-ka* (*mr dka*), *-dlo* (*lodimrdlo*); nebo od adjektiv: příponou *-ek* (*vychcánek*).

*Hej ty kundo v Bílým domě
Co teď uděláš*

⁸⁸ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboy-psh/repertoar/tak-a-ted/>>

⁸⁹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/z-tvoji-14-feat-vec-la4-rytmus/>>

⁹⁰ <<http://www.diskografie.cz/supercrooo/toxic-funk/waldemar/>>

*Hodiš po mně bombu
 Made in USA
 Čuráku vychcanej
 Nebezpečně bezpečnej
 Nadosmrti schovanej
 Když tě chrání CIA
 I přesto že seš vymrdanej
 Zmrd a vymrd
 Lodimrdlo z krtka vymrdlá*

*Ty vychcánku
 To se ti to válčí na dálku
 Z obýváku vedeš válku
 A po válce žereš chálku
 Čumíš na TV a DVD
 A smrt se ti líbí
 Protože si píča zlá
 Kundo americká⁹¹
 (MC Šaman, Hej ty kundo, klip)*

Vulgarismy byly součástí rapu už od počátku. V kapitole o historii a vývoji hip hopu jsem zmínila, že byly mnohdy důvodem k cenzurním zásahům a necenzurovaná alba musela být označena speciální nálepkou.⁹² Jak už jsem poznamenala výše, u nás bylo pro vulgárnost a obscénnost takovou nálepkou opatřeno album kontroverzní skupiny Supercroooo s názvem Toxic Funk.

*Cubky chtej Hard core sex, mi chcem dostat bicem lizat latex, rikej mi Hack aka Alex uvidis mazec az vytahnu brabec,jsem jak Rambo silenec, jedu jak mach 3 turbo kurvo, lehni si na postel, zavri oci, otevri pusu vystrc prdel, podej mi gel. Vyplazni jazyk, tady mas dick, chces naplacat a pak pochcat nebo navopak? Jsem maniak, jo Papel Hack, akrobat co umi prcat jak automat, jsem perverzni psychopat⁹³
 (Supercroooo, Baby, Toxic Funk)*

3.2.3 Básnické prostředky

Text hiphopové skladby, tedy ve své podstatě rap, je formálně velmi podobný poezii. Využívá stejných hláskoslovných a lexikálních prostředků, figur a tropů, je založen na veršovém i syntaktickém principu (využívá i jejich rozporu), jeho velmi důležitou složkou je rytmus. Chtěla bych se zde zaměřit pouze na obrazná pojmenování, a sice především na přirovnání a metaforu, které jsou v rapu oblíbenými a frekventovanými výrazovými prostředky.

⁹¹ vlastní přepis

⁹² Heřmánek se ale ve své studii o americkém hip hopu zmiňuje o tom, že ve většině případů nevadily cenzorům ani tak vulgarismy, jako především kritika a zpochybňování státní moci (Heřmánek 1998).

⁹³ <<http://www.diskografie.cz/supercroooo/toxic-funk/baby/>>

Přirovnání je vystižení a určení jevu na základě jeho vlastností shodných s vlastnostmi jevu jiného (Brukner; Filip 1997: 266). Vzhledem k tomu, že je mnohdy obtížné rozlišit, zda jde o přirovnání nebo metaforu, považuji (pro účely této práce) za přirovnání vazby s předložkou *jako*. Ačkoli ono *jako* některé básníky od přirovnání odrazuje, *protože svádí obraznost k povrchu, k vnější věci* (Brukner; Filip 1997: 268), rappeři je využívají s oblibou. Rozehrávají tak mnoho asociací a zapojují srovnávaný jev do různých kontextů. Přirovnání totiž kromě toho, že prezentuje rapperovu vynalézavost, provokativnost, smysl pro vtip a originalitu, je velmi často založeno na určitém „kulturním odkazu“ (*cultural reference*):

- k osobě

*Jsmo rozjetý, nemůžou nás zastavit
jak Mašinové se můžem proslavit*⁹⁴
(PSH, 1985, Rap'n'Roll)

*Trochu info a trochu astro
V jejich efekt věříme víc než v Marxe Fidel Castro*
...
*decent cynik ale né nihilista
vtipnější než Ferenc futurista*⁹⁵
(Indy a Wich, Síla slova, My 3)

*hraju jak z konve, trpím jak pes, hluboko do kapes,
sentiment je evidentně hlubší jak Sokrates*
...
*bojuju jak Teken 3, mam smutný voči,
rap je moje stará jak pro Al Capona zločin*⁹⁶
(Indy a Wich, Bigbang Show, Hádej kdo)

*chces hrat do syta libi se ti lollita zavěsil si jak Jirka dopita*⁹⁷
(Pio Squad, Muzika Rmx, Punk Is Dead)

- k umění – především k filmu a literatuře (v textech se objevují názvy filmových, ale i seriálových, a literárních děl a jména postav)

*nevíš kde je real zmatenej jak Ally McBeal*⁹⁸
(PSH, Neutečeš, Rap'n'Roll)

*má svůj biz, svůj chick, je to šikula
není sranda jde přes mrtvolu jako Godzilla*
...
má prsty ve všem, cokoliv chceš, včetně hazardu

⁹⁴ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/1985/>>

⁹⁵ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/sila-slova-feat-eldo/>>

⁹⁶ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/bigbang-show/>>

⁹⁷ <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=157513&sid=&TEXT=1>>

⁹⁸ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/neuteceš-feat-la4/>>

*chce udělat kšeft jako Tango a Cash*⁹⁹
(Indy a Wich, Zlatokop, Hádej kdo)

*Vidím klipy - sou plný pučených aut,
sem jako Willis a jeho Poslední skaut.*¹⁰⁰
(Indy a Wich, Bigbang Show, Hádej kdo)

*poletové z ulic jsou v krizi a bez tématu
jsou vycuclejší víc jak upír z Ferratu*¹⁰¹
(Indy a Wich, Stejný... jinej den, Hádej kdo)

*Dám si 7 piv a zelenou jako Fanánek,
mam vopici jak King Kong, chybí banánek*¹⁰²
(Indy a Wich, 8 promile, Hádej kdo)

*kdo mě pije, ten mě vyvolá, jsem Gin,
tisíce nocí jako Aladin*¹⁰³
(Pio Squad, Punk Is Dead, Punk Is Dead)

- k událostem, věcem, jevům a fenoménům, které se týkají minulosti i současnosti

*Delegace jde a pionýři mávají
červenými praporky jak o prvním máji.*¹⁰⁴
(PSH, Sloni už dou, Peneřina těžká dřina)

*Vztahy jsou křehké, exploze dynamit
Jsou na mrtvým bodě jak řeka u Spolany*¹⁰⁵
(Indy a Wich, Hádej kdo, Hádej kdo)

*Můj svět je někdy plnej chyb, proher, omylů.
No někdy je temnější jak radiace z Černobylu.*¹⁰⁶
(Indy a Wich, Můj svět, Hádej kdo)

*jó mám tu squad, sklad a taky privat,
a do tvý čtvrti vstoupím jak na výpravě křížák*¹⁰⁷
(Indy a Wich, Z tvoji 1/4, Hádej kdo)

*copak to nechápeš? iluze rozpadlá jak RVHP*¹⁰⁸
(Indy a Wich, Bigbang Show, Hádej kdo)

- k obchodním společnostem a značkám

⁹⁹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/zlatokop/>>

¹⁰⁰ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/bigbang-show/>>

¹⁰¹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/stejnyjinej-den-feat-la4/>>

¹⁰² <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/8-promile-feat-orion/>>

¹⁰³ <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=186183&sid=&TEXT=1>>

¹⁰⁴ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/slони-uz-dou/>>

¹⁰⁵ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/hadej-kdo/>>

¹⁰⁶ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/muj-svet-feat-h16/>>

¹⁰⁷ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/z-tvoji-14-feat-vec-la4-rytmus/>>

¹⁰⁸ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/bigbang-show/>>

*budeš civět, mám ostří jako Gillete,
tři machři, mám rychlost jako Mach 3*¹⁰⁹
(Indy a Wich, Operace Grill Bill, Hádej kdo)

*život je fajn, je sladkej jak Deli*¹¹⁰
(Indy a Wich, Zlatokop, Hádej kdo)

*Přesný jak Rolexy, každej za svý kodexy*¹¹¹
(Indy a Wich, Z tvoji 1/4, Hádej kdo)

Metafora je označení jednoho jevu pojmenováním jevu jiného – a srovnání nebo konfrontace obou těchto jevů na tomto základě (Brukner; Filip 1997: 203). Metafora ale také *předpokládá určitý kontext, v němž už není jen slovem zvoleným na základě jisté podobnosti, ale slovem také vřazeným a v tomto vřazení zase působícím do hloubky verše i celé básně* (Brukner; Filip 1997: 205).

Pozoruhodné jsou metafory, které nějakým způsobem konceptualizují pojmy jazyka a řeči. Rappeři se často vyznávají ze svého vztahu k mateřskému jazyku, ale i k jazyku obecně. Ten je pro ně médiem sdělení, o které jim jde především. Obdivují jeho výrazovou rozmanitost a staví se proti zneužívání slova médií a různými ideologiemi, proti planým a bezobsažným sdělením bez jakékoli výpovědní hodnoty.

*Z časů babylonský říše ve svý pyše dle biblických zdrojů obdrželo lidstvo slovo a jazyk jako jeden z nástrojů k základní výbavě
Patříme k sobě jako hudba k zábavě
A právě v tom je jádro pudla
Ze spousty slov se nám v kapse votevřít kudla*¹¹²
(Indy a Wich, Sila slova, My 3)

*furt se ptaj co je reel proč je rap, slova a řeč tvoří lidi svět, babylon spadla věž ale ne klec, držím si svůj jazyk jsem čech, naši mě naučili mluvit 5000 možností, na mě vyšel jazyk český, je bohatý je hezký nezapomeň odkud jsi, česko domov můj fuck off nazi, a tak mluvím co chci jak chci dělám svůj slang, můj nářečí je Praha město bang bang, rozuměj mi můj lidi můj gang*¹¹³
(PSH, Moje řeč, Rap 'n' Roll)

Proto také *slovo, věta, text, řeč*, ale i *rap* bývají cílovou doménou mnoha metaforických pojmenování. Jednou ze zdrojových oblastí je látka, hmota: *jazyk, slovo* jsou pojímány jako hmota, kterou lze opracovávat, tvarovat, se kterou lze zacházet jako s něčím hmatatelným:

¹⁰⁹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/operace-grill-bill/>>

¹¹⁰ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/zlatokop/>>

¹¹¹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/z-tvoji-14-feat-vec-la4-rytmus/>>

¹¹² <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/sila-slova-feat-eldo/>>

¹¹³ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/moje-rec/>>

*Svý slova tvaruju jako keramiku z kaolinu
Jsou tajemný jak sedmá komnata v Shaolinu*¹¹⁴
(Indy a Wich, Každěj ví, Hádej kdo)

*doma sem chci plej jak v koma, na stagi žiju,
mistr metafora - texty nepišu, přímo liju*¹¹⁵
(Indy a Wich, Superjob, Hádej kdo)

moje řeč se láme pluje a letí, běžím jak šakal stepi

...
*sem lopata a zedník, co slovo to cihla co text to zeď, ze zdi stavím město*¹¹⁶
(PSH, Moje řeč, Rap'n'Roll)

*tak jako když voda plyne slabýky slova v nás
vyplavou ven nebo třeba pas*¹¹⁷
(PSH, Tak a teď, Repertoár)

*tadleta pestrá paleta seskládaná jak mozaika je věta, je slovo a rytmus
a prateť lyrika se dnes vymiká nová čeština podoba jazyka*¹¹⁸
(PSH, Intro, Repertoár)

Další zdrojovou oblastí metaforických vyjádření, jejichž oblastí cílovou je *slovo, jazyk, text* nebo *rap*, je boj, ozbrojený zápas. Jak píše Androutsopoulos, tento typ metafory je společný pro celý evropský hip hop (Androutsopoulos 2002). Rappeři konceptualizují svá pera i svá slova jako zbraně a svá verbální vystoupení jako ozbrojený zápas. Původ této metafory můžeme spatřovat ve spojitosti s původem samotného rapu, který se stal „zbraní černé Ameriky“ (viz název studie Poledňáka a Cafourka 1992).

*slovo je střelný prach proto, sesadím upravím dosadím, použiju zneužiju ovládnou čas*¹¹⁹
(PSH, Moje řeč, Rap'n'Roll)

*Jednou se postavím dopředu před všechny
vytáhnu meč a rozjebu předsudky
jednou se postarám o to brácho
aby už konečně pochopili naší pravdu*

...
*odložím pero, odložím zbraně a pozdravím obecnstvo
jednou se vyjebu na toto šecko*¹²⁰
(Indy a Wich, Jednou, Hádej kdo)

¹¹⁴ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/kazdej-vi/>>

¹¹⁵ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/superjob/>>

¹¹⁶ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/moje-rec/>>

¹¹⁷ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/tak-a-ted/>>

¹¹⁸ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/intro/>>

¹¹⁹ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/moje-rec/>>

¹²⁰ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/jednou-feat-w18-ego/>>

*Ve věčným souboji s moji hlavou
tisíci neuronů si tu svoji vlastní lámou,
bitva slov, slabiky z paměti po celý staletí¹²¹*
(Indy a Wich, Konstantin, Hádej kdo)

tvrděj rim co střili jak Potemkin tohle není film z kin¹²²
(Pio Squad, Muzika Rmx, Punk Is Dead)

tak a teď je čas svý rymy tas¹²³
(PSH, Tak a teď, Repertoár)

Poslední metafora, u které se chci zastavit, vychází z konceptualizace: *slovo* nebo *rap* je tajemství, něco, co může mít skrytý význam nebo více významů, co může být matoucí a zavádějící.

rap je jak Jackyl a Hyde - má mnohem víc podob¹²⁴
(Indy a Wich, Bigbang Show, Hádej kdo)

*ve lži i v pravdě přelud - vim o něm,
už zas vidím slova - sou trojským koněm*

...
*Za hradbou bolesti, slov a pověstí
je skrytý další vnitřní souhvězdí¹²⁵*
(Indy a Wich, Konstantin, Hádej kdo)

¹²¹ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/konstantin/>>

¹²² <<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=157513&sid=&TEXT=1>>

¹²³ <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboy-psh/repertoar/tak-a-ted/>>

¹²⁴ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/bigbang-show/>>

¹²⁵ <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/konstantin/>>

4. RECENZE HIPHOPOVÝCH DESEK

V úvodu své diplomové práce jsem předeslala, že jedna z jejích kapitol bude věnována jazykové analýze „textů o hip hopu“. Mým záměrem je provést podrobnější analýzu jazyka těchto textů, jeho specifických rysů vyskytujících se na všech jazykových rovinách, a proto jsem se rozhodla zvolit si jako zástupný typ těchto textů recenze vyjadřující se k hiphopovým hudebním nosičům. Domnívám se, že právě recenze ze všech ostatních útvarů (jako jsou nejrozličnější články, reportáže a rozhovory) obsahuje nejvíce odkazů k hip hopu jako hudebnímu stylu, odráží aktuální dění v hiphopové hudbě, ale také se při hodnocení a srovnávání vrací do historie. Navíc v sobě obsahuje i prvek metatextovosti, neboť recenzenti hodnotí také texty skladeb (dokonce na toto hodnocení kladou důraz). Proto si myslím, že by mohla tato analýza korespondovat s analýzou předchozí, popř. i doplnit nebo osvětlit některé její momenty.

Materiálem pro jazykový rozbor budou recenze hiphopových desek uveřejněné na internetovém serveru časopisu BBarák (www.bbarak.cz). Tento časopis jsem si zvolila proto, že se jedná o vůbec první periodikum, které se kulturou hip hopu zabývá, a autory recenzí nejsou profesionální žurnalisté, ale lidé, kteří se dlouhou dobu o hip hop zajímají a pro které je tento fenomén nejen koníčkem, ale i životním stylem.

Protože mi jde o co nejaktuálnější jazykový materiál, vybrala jsem pouze recenze z posledních dvou let, tedy z let 1997 a 1998. Četnost výskytu recenzí na internetovém serveru časopisu BBarák je různá, závisí na počtu desek vydaných ten který měsíc. Co se týče let 1997 a 1998, každý rok vyšlo průměrně deset recenzí, tudíž jsem se rozhodla pro počet dvacet recenzí, které budou tvořit jazykový materiál pro tuto analýzu.

4.1 Časopis BBarák jako zdroj jazykového materiálu

Časopis BBarák vznikl jako internetový magazín uveřejňovaný na serveru www.hip-hop.cz. První číslo vyšlo v roce 1999 a jeho autory byli současný šéfredaktor časopisu, který si říká Affro, se svým kamarádem Arrahadou. V roce 2000 si zřídili svoji vlastní doménu, která se stala velmi populární, protože jako jediná přinášela více informací o hip hopu (server www.hip-hop.cz funguje spíše jako databáze českých skupin, jejich skladeb a různých akcí zaměřených na hip hop). V roce 2001 vyšlo první číslo časopisu v tištěné podobě. Časopis byl distribuován nejdříve prostřednictvím různých skateshopů a hiphopových prodejen, ale s roustoucím zájmem o toto periodikum byl zvyšován také jeho náklad a časopis se dostal do

oficiální distribuce. Rozrostl se také počet členů redakce. Sami redaktoři nejsou profesionální žurnalisté, ale jak uvedl v rozhovoru pro server Rave.cz šéfredaktor Affro, jsou to kluci, kteří to dělají proto, že je to baví, cítí to srdcem a hudbě rozumějí, protože ji prostě poslouchají 24/7. V podstatě celá motivace, proč to děláme, je asi jiná než v ostatních časopisech, není to zaměstnání, ale poslání¹²⁶. Jak už jsem předeslala výše, tento časopis jsem si zvolila právě pro tu skutečnost, že nabízí živý jazykový materiál z pera samotných hhipoperů, a nikoli novinářů uvyklých psát podle norem stanovených jejich redakcemi.

V roce 2001 vyšel časopis čtyřikrát, od roku 2002 vychází téměř pravidelně jako měsíčník, v současné době je na trhu jeho 80. číslo.¹²⁷ Časopis vychází také na Slovensku. Jeho obsah tvoří nejružnější články, rozhovory, recenze, soutěže a upozornění na blížící se hhipopové akce a živá vystoupení a následně reportáže z těchto akcí.

4.2 Útvar recenze a jeho naplnění

Slovník literární teorie charakterizuje recenzi jako žánr literární, umělecké a vědecké kritiky, který se píše zpravidla o novinkách, uvádí základní bibliografická data a *informuje o koncepci, všech složkách díla a jejich vzájemných vztazích, o tom, jak se dílo začleňuje do souvislosti společenských, literárních (uměleckých), popř. vědeckých, i o tom, co znamená ve vývoji autorově, a to vše také hodnotí; velmi často je recenze zaměřena k tomu, co v díle nebo i mimo ně podle kritikova názoru představuje nejvýznamnější problém, a pod zorným úhlem tohoto problému zkoumá všechny složky a vztahy díla a dochází k závěru o jeho celkovém významu a vyslovuje nebo naznačuje soud o hodnotě, užitečnosti nebo zbytečnosti díla* (Vlašín a kol. 1984: 309). L. Lederbuchová v *Průvodci literárním dílem* doplňuje, že se jedná o publicistický žánr umělecké kritiky (Lederburchová 2002), a J. V. Bečka ve své definici recenze zdůrazňuje, že jde vždy o značně individuální a subjektivní hodnocení – recenze představuje názor jednotlivce, ovšem poučeného (Bečka 1986).

Recenze v hhipopovém magazínu BBarák výše zmíněné definice v podstatě naplňují. Jejich titulky vždy obsahují jméno interpreta, název alba, rok vydání a údaj o vydavatelství. Autoři se vyjadřují k jednotlivým složkám hudební nahrávky, hodnotí desku jako celek, ale i jednotlivé vybrané skladby. V rámci skladeb hodnotí texty i jejich hudební doprovod. Album začleňují do kontextu interpretovy tvorby i do širšího kontextu hhipopové scény, přičemž výkon interpreta srovnávají s jinými, dle určitých kritérií vybranými, interprety. Až na jednu

¹²⁶ TIG. Affro o časopisu BBarák - Jako to všechno začalo? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2002-12-07]. Dostupné z URL <<http://www.bbarak.cz/interviews.php?id=11>>.

¹²⁷ K 14. červenci 2009.

výjimku byly předmětem recenzí, které představují textový materiál pro tuto analýzu, nově vydaná hiphopová alba. Touto výjimkou je text zařazený v rubrice recenze, který hodnotil a srovnával tři významné desky vydané za poslední čtvrtletí roku 2008.

4.3 Spisovnost versus nespisovnost

Mezi spisovností a nespisovností panuje v textech recenzí určité napětí. Protože adresátem hiphopového magazínu BBarák jsou mladí lidé, které spojuje zájem o stejnou hudbu a vlastně celou kulturu hip hopu, ale nepochybně také samotní hiphopeři, a autory časopisu jsou lidé z těchto řad, je celkem nabíledni, že jazyk recenzí bude inklinovat k co největší přirozenosti a neformálnosti. Přestože se recenzenti časopisu BBarák vyjadřují jazykem, který využívá některých prostředků typických pro rap (např. anglicismy, vulgarismy, neologismy a okazionalismy, jak bude ukázáno níže), uvědomují si, že jejich projev má psaný charakter (na rozdíl od rapu), a to bude nespisovnost důvod, proč užívají také spisovnou češtinu. Ta se však v jejich textech mísí převážně s obecnou češtinou, pravděpodobně proto, že členové redakce jsou z Prahy. Mísení kódů je patrné především v tvarosloví, v koncovkách přídavných jmen: *Žádný vyložený festival převratnosti se totiž nekoná. Výrazné chvíle vyvažují hluchá místa a až na pár dílčích momentů se k desce nebudu mít v budoucnu proč vracet. V graffiti je V518 velký zvíře, s rapem to už tak slavný není.*¹²⁸ Nespisovnost se výrazněji projevuje na rovině lexikální (o té viz níže).

4.4 Slovtvorná a lexikální rovina

Pro texty recenzí je typické užívání výrazů vázaných na předmět, kterým se zabývají. Jak bude ukázáno níže, často jde o slangismy hip hopu, termíny z oblasti hudební vědy, ale také z oblasti uměnovědné nebo literárněvědné.

Jedním z nejnápadnějších rysů lexikální vrstvy je hojné přejímání, a to převážně z angličtiny. Pro hudební terminologii je internacionalizace příznačná, některá z přejatých slov patří tedy k běžnému hudebnímu názvosloví, např. *singl* (nahrávka jedné skladby nebo jednotlivá skladba alba), *song*, *track* (píseň, skladba), *album* (hudební deska), *tracklist* (seznam skladeb na desce), *diskografie* (soupis hudebních desek podle určitého hlediska), *debut* (první uveřejněná deska nebo první vystoupení), *kompilace* (sestavování, nepůvodní

¹²⁸ BOBBY. Vladimír 518 - Gorila vs. Architekt (2008, Bigg Boss). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné z URL <<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=223>>.

dílo) apod. Další výrazy patří buď čistě k mluvě hip hopu, nebo jsou na pomezí hiphopového slangu a odborného hudebního názvosloví: např. slovo *sampl*, psáno i *sempl* (digitálně zpracovaný zvuk nebo hudební úryvek, který se „uměle“ vkládá do vlastní skladby), *scratch*, psáno i *skreč* (charakteristický zvuk vznikající „šoupáním“ prstů rukou po gramofonové desce, přičemž se zvuk desky posouvá dopředu nebo dozadu a vznikají tak tzv. smyčky), *vinyl* (gramofonová deska), *flow* (plynutí rapu, jeho spád a rytmus), *beat* (výrazné rytmické úseky hudebního doprovodu rapu), *battle* nebo *betl* (slovní souboj dvou rapperů), *skit* (výplňová vložka mezi skladbami na albu, jejím prostřednictvím interpret něco sděluje nebo předvádí nějakou scénku), *bar* (verš rapu), *grime* (hudební styl blízký hip hopu, vyznačuje se rychlými, agresivními beaty a rýmy končícími na stejné slovo).

Význam slov z oblasti hiphopového slangu *hip hop*, *rap*, *DJing*, *MCing*, *break dance*, *beatbox* a *grafitti* byl vysvětlen výše (v kapitole Vznik a popis kultury hip hopu). Od nich jsou často tvořeny odvozeniny, mnohdy s českými koncovkami, čímž vznikají hybridní slova – substantiva: *hiphoper*, *raper* nebo *rapper*, *breakař* i *brejkař*, *beatboxer*; adjektiva: *hiphopový*, *rapový*; příslovce (zřetele) *rapově*. Tvoření nových slov odvozováním je v tomto kontextu celkem typické: *flower* (pl. *floweri*), *freestyler*. Sufixací vznikají slovesa, uplatňuje se především přípona –ovat, která je typická pro adaptaci cizích základů: *rapovat*, *DJovat*, *samplovat*, *featovat*. Od takto utvořených sloves vznikají prefixací slovesa další: *zarapovat*, *vysamplovat* apod. Je možné, že slova jako *featovat* nebo např. *spiter* (vzniklé ze slova *spit* = plivat, chrlít a užitá jako synonymum pro slovo MC, nejspíše ve významu „chrlič slov, rapu“) jsou spíše okazionalismy, které se běžně neužívají. V textech se vyskytují také víceslovná pojmenování pocházející z angličtiny: *party banger*, *gang banger*, *story telling*, *boom-bap beat*. Dovolím si označit převážnou většinu výše jmenovaných výrazů za neologismy, neboť vznikly v nedávném časovém období za účelem pojmenování nových skutečností.

Další anglicismy, které se užívají, nepatří ani do obecně hudebního ani do hiphopového názvosloví. Jsou to výrazy, které by se daly běžně nahradit českými ekvivalenty, jejich užití tedy není nezbytné – účelem je nejspíš text nějak ozvláštnit. Např. *intro* (vstupní skladba) a ekvivalentně k tomu utvořené slovo *outro* (závěrečná skladba), *featuring* (hostování), *level* (úroveň), *crossover* (přechod), *sound* (zvuk), *fíniš* (závěr), *fans* (fanoušci) ad.

Vzhledem k tomu, že předmětem recenze je hudební deska, má také toto substantivum v textech velkou frekvenci výskytu, spolu se synonymy jako *počín*, *nosič* nebo *nahrávka*, která se běžně užívají v jakýchkoliv hudebních recenzích. Namísto substantiva *skladba* se často užívá slov *věc*, *záležitost* nebo již zmiňovaného anglicismu *song*. Z hudební terminologie jsou v textech zastoupeny výrazy jako *remix*, *interludo*, *rytmus*, *vokál*, *refrén* nebo *instrumentálka*.

Posledně jmenované substantivum vzniklo univerbizací ze slovního spojení instrumentální skladba, další příklady takovýchto univerbizovaných pojmenování jsou: *jednorázovka* (jednorázová akce), *sólovka* (sólová nahrávka), *tiskovka* (tisková zpráva nebo konference), *devadesátky* (devadesátá léta). Z pojmosloví jazykovědy nebo literární vědy využívají autoři recenzí při hodnocení textů skladeb tyto pojmy: *rým*, *metafora*, *lyrika*, *sloka*.

Jak pro mládež, tak pro slang je příznačná expresivita, proto mají v textech recenzí expresiva značné zastoupení, a to jak výrazy adherentní, tak i inherentní. Vzhledem k tomu, že expresiva se vyznačují pragmatickou významovou složkou, vyskytují se v textu recenzí obvykle tehdy, když autor hodnotí (ať už jde o hodnocení interpreta, textu, hudby nebo celé skladby), a často jsou prostředkem k hyperbolizaci: *Nechci vypadat zasedle, spoustu jeho věci žeru /.../. Sejíř mě i výplňová vata v podobě citoslovčí /.../.*¹²⁹ *Když vezmu zaručenou kejvačku „Gone With The Wind“ /.../, jejich deska „Lost In Czech“ může být vážně zajímavá.*¹³⁰ */.../ připomíná dobu, když byla na vrcholu nedotknutelná zvířata formátu Big Daddy Kanea a Kool G Rapa, která se mnohdy obešla i bez refrénu.*¹³¹ *Někdy je to dokonce nářez až takový, že se pak s úlevou vracíte ke klidnějším pasážím /.../.*¹³² *Důkazem je „187“ a za ním hned úplně švihlá „Beneath the Diamonds. Vzniká úlet.*¹³³ *A to prosím pěkně není tracklist žádný hubeňour, ale standardní čtrnáctimístné menu. Velmi často potkáte piáno na x způsobů, jemuž občas píchnou i další strunné či smyčcové nástroje.*¹³⁴ */.../ bzučákový úlet „Chyť si své jumbo“ /.../ čerpá ze stejného motivu, jaký později využil Grimaso v *peccce*. „V mene ulic“ /.../.*¹³⁵ *Třeba takový podmaz k tracku A Bullet Never Lies od Dje Lethala z Limp Bizkit je bombice /.../. Nervózní a temný samplý nasekaný tak jak to umí jen Preemo, paráda. Track zachraňuje Bill výborným, brutálním textem /.../.*¹³⁶ *Můžeš Moju Reč nenávidět, můžeš si ji pálit, můžeš je pomlouvat, nadávat jim a na koncertě po nich házet své hračky, které jsi dostal k Vánocům, nýbrž pravda je taková, že vždy, když si stoupnou k mikrofonu, tak nesmírně*

¹²⁹ BOBBY. Vladimír 518 - Gorila vs. Architekt (2008, Bigg Boss). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=223>>.

¹³⁰ BOBBY. The Golden Touch, Orikoule & 20Ers - kdo zazářil a kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

¹³¹ BOBBY. The Roots - Rising Down (2008, Def Jam). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-28]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=225>>.

¹³² BOBBY. The Roots - Rising Down (2008, Def Jam). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-28]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=225>>.

¹³³ NIKITA. DJ Drama - Gangsta Grillz: The Album (2007, Atlantic Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-14]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=224>>.

¹³⁴ BOBBY. BPM - Slova (2007, P.A.Trick Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-30]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=222>>.

¹³⁵ BOBBY. Coco Jambo - Pampers Jambo (2007, P.A.Trick). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-04]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=221>>.

¹³⁶ HAAMA. Ill Bill - The Hour of Reprisal (2008, Uncle Howie Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=230>>.

zavraždí. *Indy je jistota, k němu ani není co dodávat, snad jen, že on je persóna, která stojí za beatem „Pro Naše Kids RMX“.*¹³⁷

K expresivům patří také pejorativa a vulgarismy, které mají zvláštní funkci jak v rapu, tak ve vyjadřování příznivců hip hopu (samozřejmě i v mluvě mládeže). K užívání vulgarismů převládá kladná motivace: být středem pozornosti, být originální a silný, v krajním případě snaha vyvést z míry a šokovat. Jak bylo řečeno v kapitole o textech hiphopových skladeb, pro rap (tedy texty skladeb) je typické užívání takových pejorativ a vulgarismů, kterými rapper prezentuje svoji vynalézavost a kreativitu, sám je tedy často tvoří modifikací vulgarismů již známých. Pro texty recenzí toto neplatí. Recenzent užívá celkem běžných pejorativ a vulgarismů, zajímavé je, že se objevují ve větší míře v hodnoceních, která vyznívají kladně, než v těch záporných: *Nevěděl jsem, co si mám myslet o tom, že většinu produkce si vezme pod svá Burger Kingem posilněná křídla, sám tlusťoch Bill. /.../ Tady musím ale milerád uznat, že jsem se spletl. Špekoun zajebal. /.../ Elektrický kytáry, piánka, hutná basa a mě stávaj chlupy i na prdeli, nekecám.*¹³⁸ *Tony Loco mele otrěpané hllosti, čímž páchá atentát na skladbu „Into It“.*¹³⁹ *Už nápad jako takový je jedinečný – když už se rapuje o tom, jak se pálí jointy na dvorku a jak se v klubech šukaj děvky, proč by se nemohl zvěčnit hektický rok jedné zaneprázdněné osoby?*¹⁴⁰ *Nejinak se dá mluvit i o „Máme Vás RMX“, kde Supa a Delik udělali dvě double tempo sloky, po kterých začínám mít dojem, že by „zajebali“ i do instra od Filipa Albrechta. /.../ Ideafatte se na svém debutu nemuseli přetvařovat, vymýšlet falešná témata, brouzdat se lyrickou sračkou a impotencí, čehož si nesmírně cením.*¹⁴¹ *Snad tím, že „Nejbr Hip Hop Mix 2“ zaznamenal značný posun oproti předešlé kompilaci, ať už v počtu tracků (o dva víc), v počtu hostů nebo prostě v tom, že někdo měl konečně chuť zvednout řít a udělat opět něco pro lidi. /.../ „Paranoja“ má dobrý podklad, ale textově je to záchodová záležitost, jelikož to, co Berezin a Orion melou, je na charitativní poslech.*¹⁴² *Věc je dobrý MC, to je známo dlouho, avšak jeho tatkovská flow, jako by se nám snažil něco důležitého vysvětlit, je oproti „námrdů“ od Moji Reči v tracku „Otec Píje“, pouhou snahou o featuring.*

¹³⁷ NIKITA. Ideafatte + DJ Aka - 365 (2007, BBRekordy). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=212>>.

¹³⁸ HAAMA. Ill Bill - The Hour of Reprisal (2008, Uncle Howie Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=230>>.

¹³⁹ NIKITA. Yung Berg - Almost Famous/The Sexy Lady EP (2007, Epic/Koch). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-09-10]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=218>>.

¹⁴⁰ NIKITA. Ideafatte + DJ Aka - 365 (2007, BBRekordy). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=212>>.

¹⁴¹ NIKITA. Ideafatte + DJ Aka - 365 (2007, BBRekordy). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=212>>.

¹⁴² NIKITA. Nejbr Hip Hop Mix 2 (2006, Neighbor Beats). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-22]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=211>>.

/.../ následující lajny od Moji Reči jsou však jako voňavka, která přebíjí záchodový smrad po sraní v KFC.¹⁴³

Zvláštní postavení mají v textech recenzí frazémy. Kromě běžně užívaných nevětných frazémů jako *ztropit haló*, *hrát prim*, *stát za hřích*, *poslat do věčných lovišť*, *být na štiru*, *klobouk dolů*, *vítat s otevřenou náručí*, *zkouška ohněm*, *sledovat po očku*, *zamáčknot slzu v oku* apod. se v textech vyskytují také frazémy modifikované: *do očí střilející*, *tlačené z paty*. Jejich jakýmsi protipólem jsou originální, aktuální, vtipná i ironická přirovnání, vytvořená autorem za účelem zaujmout, pobavit a překvapit čtenáře: *Nicméně v tomto směru je to přínosné asi jako film „Trhala fialky dynamitem“*.¹⁴⁴ *Bez nich by tato oslava hip hopu byla jako hrát karty bez esa. Domyslet si, o čem bude výrazným motivem opředená „Hip Hop“ nebo „I Need Money“*, v jejímž refrénu zaznívá vysamplovaná Junior M.A.F.I.A, je určitě lehčí, než potkat Karla Gotta v tramvaji.¹⁴⁵ *Kev Brown vyznává klasický styl, který od první až do poslední minuty šlape rozvázným tempem jako peleton na Giru*.¹⁴⁶ *LD je pak na skreči přesný jak teletext /.../*.¹⁴⁷ *Ač ovšem neříkají nic, co by už více méně v minulosti nesdělili, jejich materiál je s ohledem na všechny hodnotící faktory vyvážený jak tým ruské sborné na nedávném Mistrovství světa v Kanadě*.¹⁴⁸ *Určitě to není snadno zkousnutelné na první poslech, ale ve finále se tím prokoušete lehčeji než Shakespearovým „Hamletem“*.¹⁴⁹ *Na následovníka jednoho z nejpovedenějších alb roku 2004, What's Wrong With Bill?, čekali fanoušci Williama Braunsteina jako na smilování. Bill si s jejich trpělivostí hrál jako si Spartička hraje s trpělivostí jejich skalních. Všechny beaty z jeho dílny mají energii, že by rozsvítili Eiffelovku na další tři roky*.¹⁵⁰ *Nejvýraznějším článkem CD je osoba dje Wiche,*

¹⁴³ NIKITA. Moja Reč - S/M Show (2006, Good Fellaz). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-12]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=210>>.

¹⁴⁴ BOBBY. The Golden Touch, Orikoule & 20Ers - kdo zazářil a kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

¹⁴⁵ BOBBY. Pace Won & Mr. Green - The Only Color That Matters Is Green (2008, Raw Poetix). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-07-13]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=228>>.

¹⁴⁶ BOBBY. LMNO & Kev Brown - Selective Hearing (2008, Up Above). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-06]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=227>>.

¹⁴⁷ BOBBY. LMNO & Kev Brown - Selective Hearing (2008, Up Above). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-06]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=227>>.

¹⁴⁸ BOBBY. H16 - Čísla nepustia (2008, Hip-Hop.sk / EMI). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-30]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=226>>.

¹⁴⁹ BOBBY. The Roots - Rising Down (2008, Def Jam). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-28]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=225>>.

¹⁵⁰ HAAMA. Ill Bill - The Hour of Reprisal (2008, Uncle Howie Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=230>>.

jehož dva instrumentální příspěvky „Je to jen tvůj boj“ a „Stay Fly“ střílí do očí jako přítomnost Bukowského v růžové knihovničce vaší dospívající sestry.¹⁵¹ /.../ následující lajny od Moji Reči jsou však jako voňavka, která přebíjí záchodový smrad po srani v KFC.¹⁵²

Autor prostřednictvím vtipných a vynalézavých přirovnání poukazuje na svoji schopnost kreativity a jazykové hry, podobně jako rapper usiluje o neotřelé a co nejméně konvenční vyjádření. Proto při tvorbě svého textu sahá po aktualizovaných výrazových prostředcích, mezi něž patří také (nová) obrazná vyjádření, např. metonymická: *Škoda, že pár zdejších refrénů už mělo mé ucho možnost slyšet.*¹⁵³ *Slovo dostalo i několik jmen z domácího labelu P.A.*¹⁵⁴ *Remix nezměnil na písni nic, pouze ji rozšířil o dva chroptící krky.*¹⁵⁵ *Remix „It Don't Stop“ vaším krčním svalům nedovolí vydechnout.*¹⁵⁶ Při vytváření obrazných vyjádření využívají autoři personifikující spojení živého a neživého: *kompilace se vydrápala, mixtape nenabízela nic, deska vstávala pravou nohou, podklady se nikam neženou, melancholie bdí nad vším, beat šlape, styl šlape, koncept se udýchá, poslech si rozumí s heslem.* Tato personifikovaná spojení text výrazně oživují, protože v podstatě nahrazují charakterizační pojmenování typu „něco je nějaké“ (substantivum + sloveso být + adjektivum). Dalším typem obrazných vyjádření jsou spojení výrazů, které patří svou sémantikou do jiné komunikační sféry. Jednou z nich je oblast kuchyně, stravování, labužnictví: *vysoké dávky nostalgie, velká porce vyrovnanosti, nadprůměrná porce talentu, porce zářezů, vůně klasického přístupu, prokousat se jejich podáním, zkousnutelná a stravitelná přirovnání, recept na chytlavost, namlsat se dávkou rapu, interpreti servírují, DJ umí namíchat „chutný salát“, z jejich přednesu je cítit hlad.* Další příklady obrazných vyjádření jsou tyto: *výkladní skříň desky, trefy do středu terče, topit se v koloběhu kliše, práce dinosaurů ze zlaté éry, páchat atentát na skladbu, rapper dokáže metat granáty, komando ze čtyř elitních vojáků – Dje Illegala, Deata, Torbena a DJe Waxworka* atd.

Autorova snaha o kreativitu je patrná také z vytváření vlastních neologismů, jako je např. *otevírák* (úvodní skladba, která album „otevívá“), *velko-hit* (složenina namísto slovního

¹⁵¹ BOBBY. Nejbr Hip Hop Mix 3 (2007, Neighbor Beats). *bbarak.cz* [online]. [cit. 200-12-27]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=220>>.

¹⁵² NIKITA. Moja Reč - S/M Show (2006, Good Fellaz). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-12]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=210>>.

¹⁵³ BOBBY. LMNO & Kev Brown - Selective Hearing (2008, Up Above). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-06]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=227>>.

¹⁵⁴ BOBBY. Coco Jambo - Pampers Jambo (2007, P.A.Trick). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-04]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=221>>.

¹⁵⁵ NIKITA. Yung Berg - Almost Famous/The Sexy Lady EP (2007, Epic/Koch). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-09-10]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=218>>.

¹⁵⁶ BOBBY. The Golden Touch, Orikoule & 20Ers - kdo zazářil a kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

spojení velký hit), *dojmologie* (autor často vyslovuje své osobní dojmy z alba či jednotlivých skladeb).

Lexikální a slovotvorná rovina textů recenzí uveřejňovaných na webových stránkách časopisu BBarák je velmi rozmanitá a bohatá. Vyznačuje se velkou mírou expresivity, zahrnuje v sobě četné anglicismy a neologismy, které nejsou ještě zpracovány ve slovníkových příručkách a jejichž význam je zřejmý v mnoha případech jen příznivcům hiphopové kultury. Čtenář, který přistoupí k četbě recenzí bez znalostí hiphopové kultury a specifických termínů, jež jsou v textech používány, se jistě bude potýkat s neporozuměním. Sami autoři textů (nejen recenzí) umisťovaných na internetových stránkách týkajících se hip hopu si uvědomují specifičnost svého vyjadřování, a protože jejich zájemem je, aby čtenář (např. nový hiphopový fanoušek) textu plně porozuměl, objevují se pokusy o sestavení slovníku pojmů a výrazů z oblasti hip hopu. Nepochybně je k tomu vede také velký zájem o jazyk a komunikaci.

4.5 Morfologická rovina

Při rozboru tvaroslovné roviny se nebudu věnovat analýze charakteristických rysů všech slovních druhů, ale zaměřím se na popis funkce určitých vybraných morfologických prostředků.

Kromě již výše zmíněného mísení spisovných a nespisovných koncovek adjektiv (a ve dvou případech u sloves) je pro tyto texty charakteristické užívání slovesných adjektiv, která kondenzují větnou stavbu a předcházejí opakování vztažných vět: *několik sekund dopředu očekávané rýmy, ve stejném období vycházející deska, ze stejného města pocházející pobočníci, nikam se neženoucí bici, ve špionážním motivem prošípikované „I Will Not Apologize“, výkon za nitky tahajícího Ahmit, snadno zkousnutelný poslech, krásným samplem vybavená skladba, bez jimi omílaných polopatických nápodív, bez bárku opustivšího 9th Wondera, něžné pohyby opětovně přetřásající „Step It Up“, v rockovém spodkem vybaveném příběhu* apod. Dalším charakteristickým rysem je užívání nesklonných adjektiv (často přejatých z angličtiny) ve funkci přívlastku, popř. užívání substantiva ve funkci shodného přívlastku namísto neshodného: *ego exhibice, extra kvalita, east coast éra, sólo album, sexy hlas, battle styl, double tempo sloky, bonus track, „southern“ scéna, trendy záležitost, reprezent záležitost, oldskool část, newskool sekce, dokonce i „řikanka“ styl*.

Namísto konstrukcí s prostým nebo předložkovým pádem jména nebo příslovečné věty zřetelové užívají autoři v některých případech vyjádření s příslovcem zřetele (nebo způsobu),

kteří je kondenzovanější a jazykově ekonomičtější: *neoposlouchatelně* chytlavý motiv; *být tématicky* na šírú s originalitou; *beat* mi *náladově* přijde, jako by šlo o recyklaci; *kluci* jsou *lyricky* v pohodě; *rapově* to nebude nic pro vás; *zvukově* prověřený styl produkce; *pecka*, která mě *pocitově* vrací k Pepkově mixtapu; *podkladově* snesitelnější než originál; *textově* jsou *kluci* z H16 docela kvalitní.

Texty recenzí jsou poměrně bohaté na činnostní slovesa, což jim dodává dynamiku. Nespisovné koncovky u sloves se vyskytly jen výjimečně, a to v případech, kdy se odkazuje k rapu nebo k rapperům, jako by si autoři recenzí vypůjčovali jejich jazyk: *Jo Nironic s Wichem ti tvrdej chleba maj!*¹⁵⁷ */.../ když už se rapuje o tom, jak se v klubech šukaj děvky /.../*.¹⁵⁸ Dokonce v první osobě singuláru u sloves šesté infinitivní třídy se objevuje koncovka -í (namísto hovorové koncovky -u), která je příznačná spíše pro vyšší styl: *ztotožňuj se, považuj, kvituj, odkazuj, miluj*. Totéž platí pro třetí osobu plurálu, kde se vyskytuje koncovka -í namísto hovorové -ou: *servíruj, pozastavuj se, neumrtvuj*.

Kromě čtené první osoby singuláru, která odkazuje k autorovi a jejímž prostřednictvím autor vyjadřuje své mínění, se v textech objevuje zřídka také první osoba plurálu, jež vyjadřuje kombinaci autora a čtenáře/čtenářů: *Jestliže známe „Give It Up“ od Lil' Bro takřka rok a pořád ji nejde jen tak přeskočit /.../*.¹⁵⁹ *Co o nositeli stejného jména /.../ víme?*¹⁶⁰ Frekventovanější je však druhá osoba plurálu, jejímž prostřednictvím se autor obrací ke čtenářům, přičemž si žádá jejich souhlas se svým míněním nebo s ním přímo počítá: */.../ v dnešní době, kdy můžete na jedné desce klidně najít patnáct různých producentů /.../*.¹⁶¹ */.../ Long Beach, jehož projev byste si nespolehli /.../*.¹⁶² *No a řekněte, nejsou věci typu „Nápoj omamný“ /.../ zbytečné? Řekli byste, že bude druhé album The Roots otevřít Mos Def?*¹⁶³ *Až před vámi bude nějaká lokální internetová nula mávat slovy o mrtvé kapele /.../, klidně aplikujte výchovný pohľavek.*¹⁶⁴ *Vidíte tam nápad, je to trefné /.../*.¹⁶⁵ *Navíc si v jejich případech můžete být jistí jednou věcí – to, že opět uslyšíte jiný zvuk, než jaký jste dostali na jejich*

¹⁵⁷ NIKITA. DJ Wich Presents Nironic - The Chronicles of a Nomad (2007, P.A.trick Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-02-13]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=213>>.

¹⁵⁸ NIKITA. Idefatte + DJ Aka - 365 (2007, BBRekordy). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=212>>.

¹⁵⁹ BOBBY. The Golden Touch, Orikoule & 20Ers - kdo zazářil a kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

¹⁶⁰ BOBBY. Coco Jambo - Pampers Jambo (2007, P.A.Trick). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-04]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=221>>.

¹⁶¹ BOBBY. Pace Won & Mr. Green - The Only Color That Matters Is Green (2008, Raw Poetix). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-07-13]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=228>>.

¹⁶² BOBBY. LMNO & Kev Brown - Selective Hearing (2008, Up Above). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-06]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=227>>.

¹⁶³ BOBBY. The Roots - Rising Down (2008, Def Jam). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-28]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=225>>.

¹⁶⁴ BOBBY. The Roots - Rising Down (2008, Def Jam). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-28]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=225>>.

¹⁶⁵ BOBBY. Coco Jambo - Pampers Jambo (2007, P.A.Trick). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-04]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=221>>.

*předchozí nahrávce /.../.*¹⁶⁶ Ve dvou případech se objevila v textu druhá osoba singuláru. V tom prvním ji autor použil k jakémusi útoku na čtenáře, kterého nejspíš zamýšlel razantněji vyprovokovat k podpoře svého stanoviska: *Předně bych rád řekl, že jeho srovnání s Indym je mimo mísu a pokud jsi to někdy tvrdil i ty, jsi mimo jakbysmet.*¹⁶⁷ Ve druhém případě bylo pravděpodobně záměrem působit naléhavěji a tak, aby měl čtenář dojem, že se autor obrací přímo k němu samotnému: *Můžeš Moju Reč nenávidět, můžeš si ji pálit, můžeš je pomlouvat, nadávat jim a na koncertě po nich házet své hračky, které jsi dostal k Vánocům, nýbrž pravda je taková, že vždy, když si stoupnou k mikrofonu, tak nesmírně zavraždí.*¹⁶⁸

Vzhledem k tomu, že autor recenze sděluje své subjektivní mínění o hudební desce a má zájem na tom, aby o jeho relevantnosti přesvědčil také čtenáře a získal jej na svou stranu, prokládá své výpovědi modálními (jistotními) částicemi, jako např. *jistě, samozřejmě, určitě, skutečně, každopádně, vážně, bezpochyby* (i anglicky: *no doubt*), jejichž prostřednictvím vyjadřuje přesvědčení o správnosti svého soudu. V tázacích dovětcích se objevují přitakací a negační částice, kterými se autor dovolává čtenářova souhlasu: *Zdali jde o ústupek, aby píseň hrála v rádiu, je vůbec na delší debatu, ovšem to bychom se tak mohli bavit i o nesmrtelné „You Got Me“ s Erykah Badu, že jo.*¹⁶⁹ *Jestliže známe „Give It Up“ od Lil' Bro takřka rok a pořád ji nejde jen tak přeskočit, taky to o něčem vypovídá, ne?*¹⁷⁰

Na morfologické rovině se vyskytují některé specifické tvaroslovné prostředky, především takové, s jejichž pomocí autor působí na čtenáře a které jsou projevem jeho osoby v textu. Zajímavé by bylo srovnání morfologické roviny s rovinou lexikální na ose spisovnost – nespisovnost. Zatímco na lexikální rovině lze sledovat velké množství nespisovných výrazů, na rovině morfologické tomu tak úplně není. Naopak, dokonce se zde objevují morfologické prostředky typické spíše pro vyšší styl.

¹⁶⁶ BOBBY. Little Brother - Getback (2007, ABB Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-12-15]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=219>>.

¹⁶⁷ BOBBY. Coco Jambo - Pampers Jambo (2007, P.A.Trick). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-04]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=221>>.

¹⁶⁸ NIKITA. Idefatte + DJ Aka - 365 (2007, BBRekordy). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=212>>.

¹⁶⁹ BOBBY. The Roots - Rising Down (2008, Def Jam). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-28]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=225>>.

¹⁷⁰ BOBBY. The Golden Touch, Orikoale & 20Ers - kdo zazářil a kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

4.6 Syntaktická rovina

Texty recenzí obsahují velké množství vlastních jmen, ať už jsou to jména osob-interpretů (často z angličtiny, v podobě zkratk nebo různých šifer) nebo názvů skladeb, alb a nahrávacích společností. Na rovině větné dochází k tomu, že jsou názvy skladeb a desek uváděny buď ve tvaru nominativu (tedy se nesklouňují), nebo se sklouňují podle příslušného pádu: *Nechci vypadat zasedle, spoustu jeho věcí žeru a jeho sloku v „Dimenzionik“ s Az Do Urai na „East Side Unii 2“ bych mohl poslouchat i přes kvanta technických nedokonalostí až do omdlení.*¹⁷¹ *Zastinit se mu tentokrát podařilo i Jamese Colea, jenž oproti tomu, jak mě svou slokou rozkouskoval v „Mánii“ na „Panoptiku“, zajíždí průměr /.../.*¹⁷² Na předchozích příkladech je vidět, že dochází k vypouštění slov jako *skladba* či *deska* před jejich vlastním názvem, čímž se zabraňuje užití nominativu jmenovacího. Tato elipsa je nápadnější v následujících příkladech a signalizují ji přívlastky ve formě adjektiv s koncovkou podle řídicího substantiva *skladba*, popř. *deska*, které je elidováno: *Domyslet si, o čem bude výrazným motivem opředená „Hip hop“ nebo „I Need Money“, v jejímž refrénu zaznívá vysamplovaná Junior M.A.F.I.A., je určitě lepší /.../.*¹⁷³ *Kdybych nahrával album já, určitě bych chtěl začít něčím takovým, jakým startují oni s vystupňovanou „Fanfare“ /.../. Klipová „Who’s That“ funguje díky své poctivosti jako máloco /.../. Z osmi příspěvků od něj mi nejvíc utkvěla svižná a snadno zapamatovatelná „Robím čo chcem“.*¹⁷⁴ K takovýmto elipsám se autor uchyluje nejspíš proto, že se chce vyhnout opakování slov jako *skladba* a *deska*, nebo z důvodu jazykové ekonomie.

Mezi další charakteristické rysy patří větné konstrukce, jež se vyznačují neprojektivním slovosledem. Neprojektivní věty ve spisovném jazyce jsou považovány za stylisticky výrazné příznakové konstrukce. V textech recenzí je jejich funkcí nejspíše ozvláštnit větnou konstrukci, ale také např. vyhnout se hromadění vedlejších přívlastkových vět. Uvádím tyto příklady: *Dobrou verzi si na konto připsal Hugo Toxxx držící igelitku Albert v ruce v rockovém spodkem vybaveném příběhu „Smíchov – Újezd“.*¹⁷⁵ *Čitelné a mnohdy až několik*

¹⁷¹ BOBBY. Vladimír 518 - Gorila vs. Architekt (2008, Bigg Boss). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=223>>.

¹⁷² BOBBY. Vladimír 518 - Gorila vs. Architekt (2008, Bigg Boss). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=223>>.

¹⁷³ BOBBY. Pace Won & Mr. Green - The Only Color That Matters Is Green (2008, Raw Poetix). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-07-13]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=228>>.

¹⁷⁴ BOBBY. H16 - Číslo nepustia (2008, Hip-Hop.sk / EMI). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-30]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=226>>.

¹⁷⁵ BOBBY. Vladimír 518 - Gorila vs. Architekt (2008, Bigg Boss). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=223>>.

sekund dopředu očekávané rýmy tomu zkrátka nepřidají /.../.¹⁷⁶ Možná se opakuju, ale co bych za to dal, kdybych se to, že jsou dobří, nedozvěděl přímo od nich, ale po poslechu si to řekl sám, bez jimi omilaných polopatických nápověd.¹⁷⁷ *Ve špiónážním motivem prošpikované „I Will Not Apologize“ je vydatně proklepnut soudobý hudební průmysl /.../ Chuck D z Public Enemy by musel být spokojen a snad by nepohrdl ani výkonem za nitky tahajícího Ahmit Thompsona.*¹⁷⁸ *Skok kupředu je vážně znát a vše ještě umocňuje skutečnost, že obstálo i bez bárku opustivšího 9th Wondera /.../.*¹⁷⁹ Snaha o vytváření kondenzovaných větných konstrukcí, které se vyznačují mj. neprojektivností, může vést i k takovýmto chybám: *Většina z elektronikou tykajících si instrumentálek na čele s pospíchajícím a vokodérovým „Václavákem“ mi k srdci nijak zvlášť nepřirostla.*¹⁸⁰ Pravděpodobně zde došlo ke kontaminaci dvou vazeb – *většina z instrumentálek* a *s elektronikou tykajících si instrumentálek* – a k vypuštění instrumentální předložky *s*. Druhá možná interpretace je taková, že měl autor na mysli vazbu *většina instrumentálek* (tedy bez genitivní předložky *z*) a že jde tedy o chybu v pravopise předložky pojící se s instrumentálem. O dalších chybách, které se týkají syntaktických konstrukcí, se zmíním v následující kapitole.

4.7 Texty recenzí a spisovná norma/kodifikace

Jak bylo řečeno v kapitole podávající charakteristiku magazínu BBarák, z něhož pochází textový materiál pro jazykovou analýzu, autoři recenzí nejsou profesionální žurnalisté, ale běžní uživatelé jazyka. Z jejich textů je zřejmé, že vědí jak vystavět text recenze a jak se kultivovaně vyjádřit, ale také to, že nemají lingvistické vzdělání. Usuzuji tak podle nesprávně používaných metajazykových pojmů – např. místo termínu *obrazné pojmenování* je užito *obrazové pojmenování*, slova *striktní* a *absolutní* jsou označena jako *termíny*.

V důsledku toho, že redakce nemá korektora a že recenze vznikají často narychlo, aniž by si je autoři po sobě pozorně přečetli, objevují se v textech překlepy, např.: *strikně*, *strikní*, *smetluje* místo *stmeluje*, *poklady* místo *podklady*, *učen* místo *určen*.

¹⁷⁶ BOBBY. The Golden Touch, Orikoule & 20Ers - kdo zazářil a kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

¹⁷⁷ BOBBY. H16 - Číslo nepustia (2008, Hip-Hop.sk / EMI). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-30]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=226>>.

¹⁷⁸ BOBBY. The Roots - Rising Down (2008, Def Jam). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-28]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=225>>.

¹⁷⁹ BOBBY. Little Brother - Getback (2007, ABB Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-12-15]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=219>>.

¹⁸⁰ BOBBY. Vladimír 518 - Gorila vs. Architekt (2008, Bigg Boss). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=223>>.

Gramatické chyby jsou patrné v interpunkci, především v chybějících interpunkčních znaménkách: *Určitě mě ale baví odkazy na hip hop a to ať už v podobě výčtu důležitých tuzemských desek nebo oprášených hlášek ze starších textů jako se tomu děje třeba v úvodní reprezentaci záležitosti „518“.*¹⁸¹ *Nervózní a temný sampl nasekaný tak jak to umí jen Preemo, paráda. Od jednoho člověka jsem však přeci jen čekal víc a to od Necra.*¹⁸² */.../ máme totiž co do činění s tvrdými beaty a bude trvat ještě nějakou dobu než se tyto instrumenty do Čech, Moravy a Slezska dostanou.*¹⁸³

V následující větě je chyba v zájmeně *jimž*, kde má být dlouhé *í*: *Když vezmu zaručenou kejvačku „Gone With The Wind, Rascovo nebývale přísné sólo „On And On“ nebo otevírák mixtapu „The Yearbook“, jimž je krásným samplem obdařená „What’s Really Good“, jejich deska „Lost In Czech“ může být vážně zajímavá.*¹⁸⁴ V další větě je rovněž chybně vztažné zájmeno: *Na mixu jsou však i kousky, jenž pro mne nemají hodnotu.*¹⁸⁵ Další chyby se vyskytují ve tvaru zájmena *já*, které je v tomto případě v dativu, a v pravopise slovesa *vstávat*: *Elektrický kytáry, piánka, hutná basa a mě stávaj chlupy i na prdeli, nekecám.*¹⁸⁶

Objevily se také pravopisné chyby v minulém přičestí: *Všechny beaty z jeho dílny mají energii, že by rozsvítily Eiffelovku na další tři roky. /.../ to ale neznamená, že by věci od ostatních zde přítomných producentů byly špatné, naopak.*

V následující větě je chybně napsána tečka za číslovkou 4, která je číslovkou základní, nikoli řadovou: *Na albu se výpomoc objevuje ve 4. případech, z nichž je pouze jeden opravdových hitem.*¹⁸⁷

Chybu v pádě ukazovacího zájmena *to* (jež by mělo být ve tvaru instrumentálu) považují za anakolut: *Navic si v jejich případě můžete být jisti jednou věcí – to, že opět uslyšíte jiný zvuk, než jaký jste dostali na jejich předchozí nahravce /.../.*¹⁸⁸ (Ve slově *nahravka* je rovněž

¹⁸¹ BOBBY. Vladimír 518 - Gorila vs. Architekt (2008, Bigg Boss). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=223>>.

¹⁸² HAAMA. Ill Bill - The Hour of Reprisal (2008, Uncle Howie Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=230>>.

¹⁸³ NIKITA. Marpo Presents : The Bang Mixtape Vol.1 (2007, 100% Nenávist/Kapitol Stock Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-03-19]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=214>>.

¹⁸⁴ BOBBY. The Golden Touch, Orikoule & 20Ers - kdo zazářil a kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

¹⁸⁵ NIKITA. Marpo Presents : The Bang Mixtape Vol.1 (2007, 100% Nenávist/Kapitol Stock Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-03-19]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=214>>.

¹⁸⁶ HAAMA. Ill Bill - The Hour of Reprisal (2008, Uncle Howie Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=230>>.

¹⁸⁷ NIKITA. Moja Reč - S/M Show (2006, Good Fellaz). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-12]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=210>>.

¹⁸⁸ BOBBY. Little Brother - Getback (2007, ABB Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-12-15]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=219>>.

chyba.) Podobně je tomu tak i v následující větě, kde si sloveso vyžaduje genitivní doplnění: *Tématicky si lze všimnout jistě podobnost s KF /.../*.¹⁸⁹

Další nedostatky jsou stylistického charakteru a spočívají buď v neobratných větných konstrukcích či vyjádřeních, nebo v častém opakování určitých slov, popř. slovních spojení. *Disk definuje sousloví fungovat jako celek, čehož v dnešní době „co track, to jiný producent, případně zářivý host“ nejsme svědky zrovna často.*¹⁹⁰ */.../ jen tak snadno se neoposlouchají a k tomu všemu ještě tvoří ucelený celek.*¹⁹¹ *To samé Khrysisův snadno podmanitelný příspěvek „After The Party“.*¹⁹² *A když už jsme u různorodosti – nebylo by od věci zabrousit také do vod originality. /.../ Po celou dobu poslechu jejich beatů jsem měl šílené hladající pocit, že pro inspiraci zabrouzdali právě do jeho tvůrčích vod /.../*.¹⁹³ *Což je možná dobře, protože se to liší od typičnosti.*¹⁹⁴ *Podnikení přichází s „Paper Plate“, kterému předchází interluda, ve které GZA popisuje, jak viděl člověka s tattoo Wu-Tang /.../*.¹⁹⁵

4.8 Funkční styl recenzí

Jak již bylo řečeno v kapitole 5.2, L. Lederbuchová charakterizuje recenzi jako publicistický žánr umělecké kritiky. E. Minářová v knize kolektivu autorů *Současná česká stylistika* řadí recenzi k textům vyznačujícím se publicistickým stylem v užším smyslu – stylem analytickým, ačkoli primárně jde o útvary komunikace odborné (Čechová a kol. 2003). Její model popisu specifických jazykových prostředků publicistických projevů se pokusím aplikovat na svoji charakteristiku jazykové stránky analyzovaných recenzí a ukázat, v čem jsou shody a rozdíly, a stanovit, zda se jedná (nebo nejedná) o publicistický styl.

Základními funkcemi publicistických textů jsou funkce získávací a funkce přesvědčovací (popř. ovlivňovací a formativní), ty ovlivňují výběr jazykových prostředků a jejich užití. Příznačná je pro takové texty metaforičnost, metonymičnost, užívání různých figur a tropů, a to z toho důvodu, že obrazná vyjádření poutají pozornost, projev se tak stává emocionálnější a působivější. Dalšími charakteristickými jazykovými prostředky jsou

¹⁸⁹ BOBBY. H16 - Číslo nepustia (2008, Hip-Hop.sk / EMI). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-30]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=226>>.

¹⁹⁰ BOBBY. BPM - Slova (2007, P.A.Trick Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-30]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=222>>.

¹⁹¹ BOBBY. Little Brother - Getback (2007, ABB Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-12-15]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=219>>.

¹⁹² BOBBY. Little Brother - Getback (2007, ABB Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-12-15]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=219>>.

¹⁹³ NIKITA. Snowgoons - German Lugers (2007, Babygrande Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-05-21]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=215>>.

¹⁹⁴ NIKITA. Marpo Presents : The Bang Mixtape Vol.1 (2007, 100% Nenávist/Kapitol Stock Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-19-03]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=214>>.

¹⁹⁵ LUKAS. GZA – Pro Tools (Babygrande Records, 2008). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-09-26]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=229>>.

specifický shodný atribut jakožto nástroj kondenzace a implicitnosti vyjádření, prostředky signalizující kontakt s adresátem, frazémy a jejich modifikace. Texty se do značné míry vyznačují také expresivností. V kapitolách zabývajících se lexikální, morfologickou a syntaktickou rovinou textů recenzí jsem tyto jazykové prostředky popsala a doložila na příkladech.

Stylová vrstva publicistická vykazuje dvojpólové rozčlenění. Je pro ni příznačný jak proces aktualizace (úsilí o neobvyklé vyjádření) jazykových prostředků, tak také proces automatizace aktualizovaných jazykových prostředků. V minulých kapitolách jsem popsala způsoby jazykového vyjádření, které prokazují autorovu snahu o originalitu a vtíp a jejichž funkcí je zaujmout, pobavit čtenáře a získat si jej na svou stranu. Nejnápadněji se toto úsilí projevuje v přirovnáních, která jsou často vystavěna na ostrém kontrastu dvou situací nebo věcí z různých kontextů. V kapitole o lexikální rovině textů jsem uvedla četné příklady těchto přirovnání. Dvě z nich, která se objevila v různých textech téhož autora, jsou téměř totožná: *Moja Reč, králové vtípu a nadhledu z Handlové, jejichž štiplavé poznámky obvykle létají rychlostí Usaina Bolta, se tentokrát zklidnili /.../.¹⁹⁶ Aby taky ano, když hned titulní skladba „Rising Down /.../ smetává všechny pochybnosti ze stolu rychlostí jamajského sprintera Asafy Powella.¹⁹⁷* Při prvním čtení se zdá toto přirovnání opravdu originální a vtipné, navíc i aktuální (v roce, kdy vyšla recenze, vyhrál Jamajčan Bolt několik olympijských běžeckých závodů a stal se naprostou sprinterskou jedničkou), při druhém čtení už ten samý efekt nemá. Podobně je tomu i u jiných způsobů vyjádření, která působila jako nová, aktuální, ale opakovaným užíváním podlehla jistě automatizaci (např. užívání spojení *tykat si s něčím: smplování, které si tyká s chytlavostí; většina z elektronikou tykajících si instrumentálek; pojmenování kolegyně pro skladby ze stejného alba nebo pro desky stejného druhu či zaměření: ostatní kolegyně tracklistu*).

E. Minářová parafrázuje Chloupek, když říká, že průvodním jevem jazykové stránky žurnalistických textů bývá metajazykový charakter vyjádření, který odráží jisté hodnotící metajazykové uvědomění autora. *V dnešní žurnalistice se mnohdy objevují jevy vymykající se současnému lexiku spisovného jazyka a stylovým normám. Některé výrazy a spojení s nimi jsou nespisovné a autor projevu si tuto skutečnost plně uvědomuje. V psaném projevu ji signalizuje uvozovkami, jimi nespisovnost i jinou příznakovost výrazu omlouvá* (Čechová a kol. 2003: 223). Tento jev se objevil i v textech analyzovaných recenzí, ovšem naprosto nesystematicky a chaoticky. Např. se v jednom textu, dokonce i v jednom odstavci, objeví

¹⁹⁶ BOBBY. The Golden Touch, Orikoule & 20Ers - kdo zazářil? kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

¹⁹⁷ BOBBY. The Roots - Rising Down (2008, Def Jam). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-28]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=225>>.

slovo „námrda“ v uvozovkách, jako by chtěl autor naznačit, že se jedná o expresivní, vulgární výraz, od kterého se distancuje právě uvozovkami, ale hned v zápětí je použito slovo *sraní*, ovšem bez uvozek. Je ale možné, že autorovi nejde o upozornění na vulgárnost výrazu a svůj odstup od něj, spíše jako by chtěl naznačit, že je toto slovo příznakové svojí novostí, nevžitostí (popř. se jedná o signalizaci určité konotace, kterou ale nejsem schopna postihnout). Podobně by tomu tak bylo i u slova „mini-knižka“, které autor uvádí v uvozovkách a píše je se spojovníkem, nikoli dohromady, jak by bylo obvyklé. Metajazyková vyjádření se v recenzích objevují také v souvislosti s hodnocením textu/jazyka rapu, např.: *Texty milovníka více či méně prázdných terminů jako ortodoxní, striktní, absolutní apod. navíc občas působí, jako by nešlo o celistvé dílo, nýbrž směs různých hesel, hlášek a myšlenek. Sejří mě i výplňová vata v podobě citoslovcí ala „ring ding ding“ či neustálé opakování slov za sebou.*¹⁹⁸ „*Sexy Lady*“ je populární, povrchní, typický party banger – načesané rýmy, ořepaná slova a přirovnání (o holkách mluví ve spojení s Monou Lisou, kterou Berg podle všeho nikdy ani neviděl).¹⁹⁹ Mnozí budou tento detail považovat za minus, ale mně to přijde jako vtipná inovace. Mluvim o anglických výrazech, které používají skoro v každém jejich tracku: „muthafucker, hustler, booty boy – tyto výrazy mají šanci zlidovět. Nikdo Rytmusovi nevyčítá jeho slang, proto neexistuje důvod, proč u Moji Reči tyto výčitky zavádět.“²⁰⁰

Autor publicistického textu se snaží záměrně formovat postoje a názory svých adresátů, čehož mimo jiné dosahuje i působivým vyjádřením postoje svého, vkládá do textu svoji individualitu a ačkoli se snaží o objektivitu, může být subjektivní. Texty analyzovaných recenzí shledávám jako velmi subjektivní, vykazují vysokou frekvenci formulací typu *myslím si, vadí mi, baví/nebaví mě, přijde mi, sejří mě, ztotožňuji se s, sedí/nesedí mi, voní/nevoní mi, štve mě, chybí/nechybí mi* apod. a dalších prostředků, kterými se v textu projevuje autorova osoba a o kterých jsem se již zmínila. To, že se jedná o subjektivní posouzení určité věci, může autor vyjádřit i explicitně: *Nepostrádá to nápad a vtip, trochu mi nesedí jeho hlas, to je však subjektivní názor.*²⁰¹ Hned vzápětí už předkládá další své názory s přesvědčením o jejich „správnosti“ a jakoby s vědomím vlastní autoritativnosti: *Každopádně bych jeho píseň zařadil do toho lepšího, co mixtape nabízí. Zato Marpova lyrika trochu polevila na intenzitě, často mi jeho rýmy připomínají Eminema /.../ Black Ops předvádí standart – „Gun Em Up“ je šilenost,*

¹⁹⁸ BOBBY. Vladimír 518 - Gorila vs. Architekt (2008, Bigg Boss). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=223>>.

¹⁹⁹ NIKITA. Yung Berg - Almost Famous/The Sexy Lady EP (2007, Epic/Koch). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-09-10]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=218>>.

²⁰⁰ NIKITA. Moja Reč - S/M Show (2006, Good Fellaz). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-12]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=210>>.

²⁰¹ NIKITA. Marpo Presents : The Bang Mixtape Vol.1 (2007, 100% Nenávist/Kapitol Stock Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-19-03]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=214>>.

*jak instrumentálně, tak i lyricky.*²⁰² Velmi působivé jsou také případy, kdy autor do textu vloží přímo svoji osobu a svěří se čtenáři s nějakou vlastní zkušeností či zážitkem: *Napříč generacemi to ale asi ještě zcela nevyzní; když jsem to tuhle nadšeně pouštěl své tetě – čerstvé čtyřicátnici – s nadějí, že by ji to mohlo zaujmout, moc se na to netvářila.*²⁰³ Vytváří tak jakousi atmosféru důvěrnosti a samozřejmě opět počítá s čtenářovým porozuměním, neboť předpokládaným adresátem textu je osoba stejné generace se stejným zájmem (o hip hop).

Všechny tyto jazykové rysy, jež byly výše popsány a doloženy na příkladech, nasvědčují tomu, že se texty analyzovaných recenzí vyznačují především funkčním stylem publicistickým, a to i přesto, že se v nich ve velké míře projevuje autorova subjektivita. Dalo by se v případě těchto textů mluvit také o určitém přesahu do funkčního stylu odborného, a to především kvůli specifické vrstvě lexikálních jednotek (hudebních termínů, termínů nebo slangismů z oblasti hip hopu), popř. do publicistického stylu beletristického, který se vyznačuje důrazem na individuální rysy autora textu a na estetickou funkci.

---

²⁰² NIKITA. Marpo Presents : The Bang Mixtape Vol.1 (2007, 100% Nenávist/Kapitol Stock Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-19-03]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=214>>.

²⁰³ BOBBY. The Golden Touch, Orikoule & 20Ers - kdo zazářil a kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

5. TEXTY PŘÍSPĚVKŮ NA INTERNETOVÝCH DISKUZNÍCH FÓRECH

Komunikace prostřednictvím mobilního telefonu a internetu je dnes zcela běžnou záležitostí, která už dávno není doménou pouze mladých lidí. Především internet nabízí množství možností, jak komunikovat rychle, pohodlně, neomezeně a v podstatě bezplatně: např. prostřednictvím virtuálního komunikátoru ICQ nebo jiných chatových programů, programu Skype, který poskytuje internetovou telefonii a zasilání zpráv, a různých internetových portálů poskytujících prostor pro diskuzní fóra. V současné době je velmi oblíbený webový systém Facebook, který je využíván ke komunikaci mezi uživateli a sdílení multimediálních dat a je jednou z největších společenských sítí na světě.

Existuje nepřeberné množství tematických internetových stránek, jejichž prostřednictvím mohou jejich uživatelé komunikovat, sdělovat své názory, postřehy a dojmy, sdílet data a různé informace týkající se daného tématu či oblasti zájmu. Stejně tak hip hop, ať už jako (sub)kultura ve své celistvosti nebo některá z jejích součástí, je doménou mnoha webových serverů. Za všechny jmenujme alespoň www.hip-hop.cz, www.prostehiphop.cz, www.boombap.cz, www.hiphopstage.cz, www.bigup.cz, www.rapuj.cz, www.bigcity.cz, www.blinker.cz, www.graffitimag.cz, www.breakdancing.cz, www.break-dance.wz.cz, www.beatboxing.cz, www.djing.precti.cz a v neposlední řadě již několikrát zmiňovaný www.bbarak.cz.

Předmětem této kapitoly bude jazyková analýza příspěvků uveřejňovaných na diskuzních fórech hiphopových serverů www.bbarak.cz a www.hip-hop.cz, které jsou jedny z nejnavštěvovanějších a věnují se hip hopu jako (sub)kultuře se všemi jejími složkami. Proto jsou také tato fóra rozdělena do několika kategorií a místností podle oblasti zájmu, např. podle jednotlivých součástí hip hopu: *Rap*, *DJing*, *Beatbox*, *Graffiti*, *Break dance*, nebo podle jiných témat: *Akce/party/mejdany*, *Bulvár shit*, *Co chybí český scéně?*, *Holky v českým HH?*, *Co posloucháte kromě Hip Hopu?*, *Nejsilnější dojmy z koncertů, klubových nocí, festivalů...* atd. Některé z těchto diskuzí jsou dále členěny podle různých podtémat. Uživatel má možnost vybrat si, jaké diskuze se zúčastní, popřípadě může nějakou sám založit.

Ačkoliv mají příspěvky v těchto diskuzích psanou podobu, do popředí značně vystupují jejich mluvenostní rysy, které je přibližují daleko více projevům mluveným než psaným. Tyto a další specifické jazykové a komunikační rysy, jimiž se texty vyznačují, budou předmětem mé analýzy. A vzhledem k tomu, že k nim patří i gramatické chyby a překlepy, nebudu tyto nedostatky v ukázkách textů opravovat.

5.1 Mluvenost jako konstituující faktor projevu

Jak píše Jan Chloupek, komunikace pomocí SMS, e-mailů a internetu je zcela specifická. Ustupuje zde do pozadí zřetel k přesnosti a *projev, zvláště mladších mluvčích, nabývá na charakteru mluveného, nepřipraveného, nestylizovaného projevu* (Čechová a kol. 2003: 158). Příspěvky, které uveřejňují mladí lidé na internetových diskuzních fórech, vznikají často velmi rychle a spontánně. Jsou formálně uvolněné, pisatelé rezignují mnohdy na interpunkci i diakritiku a nedrží se ani pravopisné normy (ať už z nedbalosti, nebo z nevědomosti). Jejich texty vykazují mluvenostní rysy, jako jsou: dynamické členění věty i nadvětných útvarů, dodatkové připojování vět i větných členů (parataxe vyjadřující myšlenkovou subordinaci), jádro výpovědi na začátku nebo uprostřed věty, vytýkání větných členů před větou, tendence odsouvat formální prvky větné stavby na konec věty, apoziopse, zeugma, anakoluty ad. (Čechová a kol. 2003).

Strukturní náplní běžně mluvených komunikátů (v tomto případě psaných komunikátů, ve kterých převažují rysy mluvenosti) v české jazykové situaci většinou není spisovný jazyk, ale některý z nespisových útvarů národního jazyka. Ať už je to obecná čeština nebo některý z dialektů, nejvýrazněji se projevuje především v morfologii – v koncovkách adjektiv a sloves: *texty česky sceny sou na picu hlavne u znamejch Interpretu jako Supercrooo Pio squad atd.... obcas se uloupne dobrej text u Indiho a Witche a marpo ma zajimavi texty ale spatne formulovany chtelo by to zacit vypravet pribehy ... ne pouze veci ktery se rymujou .....*²⁰⁴

*namam rad typy co poslouchaj americkej hiphop, vezmou si od rodiču love, koupěj si hadry g-unit, nebo tak a myslej si jak te maj na haku, když poslouchas naky zahazený čechy a maš třeba mikinu, kterou značku nikdo nezná. takový já neberu a hiphop je nezahrnuje. Jak o tom můžou kurva něco vědět, když poslouchaj americkej hiphop, kterýmú stejně nerozumíjou, jejich skills končíjou na tom bodu, že znaj 50 americkéj raperů a víjou kdo vyhrál nakou komercni hipparadu, pak si myslíjou, že jsou g, nebo mc's, ale kluk, kterej hiphop poznal třeba od depha, nebo syndromu, kterej ví co je to zevlínk okolo paneláků a nejenom od mala vyrůstat na playstationu a na hambáčích o mcka má u mě větší respekt a podle mě jenom někdo takovej se může stát dobrým raperem. z darec*²⁰⁵

Nespisovnost se projevuje samozřejmě také v hláskosloví (i v psané podobě dochází k zjednodušování souhláskových skupin nebo k označení nedbalé výslovnosti, např. *upe* místo *úplně*, *kerej* místo *ktorej*, *voe* nebo *woe* místo *vole*, *ňáký* místo *nějaký* apod., objevuje se protetické v) a ve výběru lexika (o tom viz níže).

Všechny hlavní prostředky mluvených komunikátů, které popisuje Jan Chloupek (Čechová a kol. 2003), se v textech příspěvků běžně vyskytují:

²⁰⁴ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240>>

²⁰⁵ <<http://www.hip-hop.cz/forum/?rowid=hip-hop-je-ted-in&from=30>>

- Atributivně užitě zájmeno *ten, ta, to*, které často plní funkci lexikálního prvku upomínajícího adresáta na kontextovou zapojenost vyjádření:

*omlouvam se za ten výlev, jen už to nechci na každýho zvlášť vybalovat, doufam že až někdo z tady tech internetových "hoperu" potka zrovna mě, bude raci mlcet.*²⁰⁶

- Všestranná reakce mluvčího na adresáta. Mluvčí se na adresáta obrací např. s žádostí o potvrzení pravdivosti svých slov:

*No kdo zvac chodí z klapkama na usích ci ze stále zaplou MPtroskou? svet je kosmopolitní a hudba take či ne hopers?*²⁰⁷

Mluvčí adresáta oslovuje, pro mládež je typické expresivní, někdy vulgární oslovování (oslovení *vole* se jako vulgární už nepociťuje, mnohdy ani nejde o oslovení, ale spíše o výplňkové slovo):

*Povídej mi links, čekám. Bejt tebou, tak sem nic nepišu. Nebo si k tomu zavolej mámu, nebo mladší sestřičku, abys to měl bez špatnýho pravopisu, vole.*²⁰⁸

*Hele kámo, ty mi tu diskuzi hrozně ulehčuješ, když si dáváš takový nicky kterejma bych tě chtěl nazvat.*²⁰⁹

*Ty si zbytecnej kokote hrat si na debilka co o HH vi vse.*²¹⁰

- Emocionálně podmíněné vyjadřování nebo alespoň slova, jejichž pojmovým obsahem je emoce, a výrazy pocházející z mluvy mládeže:

coze? jaky chumel .. ? co to meles ? fakt o srackach nepremyslim. takove starosti nemam, vis, z puberty sem dávno vyrostl. tak se zrychtuj

slušnej výlev ale máš pravdu :

*nekteří hopeři dělaj jak kdyby existoval jenom hh, jenže třeba nemaj páru ani o tom, jak to všechno vzniklo, poslechli si superz a od ty doby si hrajou na dršňáky (dávám jenom příklad) jak sou těžce pro hop a že ostatní žánr muziky sou shity...*²¹¹

Mluvené projevy se vyznačují také větší mírou kontaktních slov, částic a citoslovcí (př. z textů příspěvků: *hej, hele, brrr, heheeee, cha cha, hm, ehm ehm, tu du du, bum bum, tuc tuc, tu du du* apod.).

²⁰⁶ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=195>>

²⁰⁷ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=195>>

²⁰⁸ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=60>>

²⁰⁹ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=75>>

²¹⁰ <<http://www.hip-hop.cz/forum/?rowid=hip-hop-je-ted-in&from=30>>

²¹¹ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=195>>

5.2 Specifické rysy textů příspěvků

Texty příspěvků uveřejňovaných na diskuzních fórech internetových serverů www.bbarak.cz a www.hip-hop.cz jsou co do rozsahu poměrně krátké a většinou jde o určitou glosu nebo stručné vyjádření vlastního názoru k diskutovanému tématu, o radu nebo žádost o radu (např. kde se naučit tancovat break dance) či doporučení. V některých případech mají příspěvky formu inzerátu nebo odkazu na různá multimediální data (týkající se hip hopu).

Prostřednictvím (nejen) těchto internetových diskuzí si mladí lidé vytvářejí určitou „uzavřenou“ komunitu, dávají najevo svoji identifikaci s danou subkulturou, kterou hájí před napadáním ze strany příznivců jiných subkultur. Ti s oblibou do těchto diskuzí vstupují za účelem provokace:

Hiphopaci uvedomte sa ake picoviny to pocuvate...

*reakce: hip hop je good,snad nebudeme ulítávat na technu a podoných sračkách*²¹²

Často tak dochází v těchto diskuzích k ostrým (a vulgárním) výměnám názorů, které obvykle končí konstatováním, že *každýho baví něco jinýho a že každéj má právo poslouchat, co chce*.

Z předchozích slov vyplývá, že texty mají často dialogický charakter, pisatelé na sebe vzájemně reagují, oslovují se a při obhajobě svých názorů neváhají volit takové jazykové prostředky, které adresáta zesměšňují a urážejí. Dávají tak najevo svoji nadřazenost (někdy s velkou mírou nadsázky, která je pro vyjadřování teenagerů typická):

*Další debilek, co si jede rybi rap. Navíc je na základce a usíra u clipů od Onyx a jinejch. Takový bych poslal do plynovejch komor a nějaký bych střílel do zátylku. Tebe links bych poslal a pak namočil do oleje rozpálenýho tak na milion stupňů a pak smažil do zlatova, cha cha cacha Vyfotil bych si tě a poslal mámě a tátovi, možní kámošům ze 7. třídy.*²¹³

Jazyk je jedinou zbraní, kterou proti sobě mohou pisatelé použít, navíc je to mnohdy to jediné, s čím lze autora textu spojovat (pokud nezveřejní svoji fotografii nebo odkaz na osobní webové stránky), proto se např. chybný pravopis může stát důvodem k verbálnímu útoku na původce textu a k jeho zesměšnění:

*Myslíš, že když neumiš pravopis, tak by ses mohl angažovat v Bbaráku. Ty bys mohl možná prodávat Novej prostor na I.P Pavlova místo toho cikána na heráku. Prej_ Co víc si mi zmrdi můžem přát. Ty debítku, ty si můžeš přát víc inteligence a víc Čj na základních školách. V jednotným čísle Mi_V množným čísle My. Kolik ti je? Šestnáct? Možná Sedmnáct? Hm, velkéj kluk, ale spíš ještě mň a nebo si zedník. Jinak jsem tě pochcal já a ani to nemusíš checkovat v magazínu, cha cha cha.*²¹⁴

²¹² <<http://www.hip-hop.cz/forum/?rowid=hip-hop-je-ted-in&from=30>>

²¹³ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=60>>

²¹⁴ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=75>>

Paradoxně ale kritici samotní mnohdy nejsou co se týče pravopisu o moc vzdělanější, takže některé jejich komentáře působí úsměvně:

co chybi?? inteligence! takže vy dve vysukany vceli se dete srat do bbravicka

*reakce: Tobě chyby určité. Včeli? Ty debilku, píše se to včely. Neříkám, že nedělám chyby, ale takhle je cardinální. Bbarák nemusím, jen prolisťuju a vim, že mě tam nic moc nezajímá. Street je best, nevím proč ti to píšu. Každopádně Bbravičko? Ty si hloupej až to bolí. Raději nepiš nic.*²¹⁵

Objevují se i příspěvky, jejichž texty napodobují rap (jsou rýmované a mnohdy útočné jako při dissingu, a připomínají tak souboj v rapu – battle):

Nemáš rád rap tak to zmrd o toč běž na kolotoč a tam se pomoč si malá nula vyjebané šašek pod tou svou přezdívkou se jmenuješ Vašek bez tak si skin hloupý zkurvysyn

*Janic Gers ty si malý vyjebaný debil když frčel rap si tu vole ještě nebyl nemám tě rád si zmrd hladový chrt nafouklý prd a vyžraný tlustoprđ posloucháš metal a nevíš co je rap a hipec ty si bíbec zasrany pitomec*²¹⁶

Lexikální stránka těchto textů je velmi bohatá na expresiva a – podobně jako tomu bylo u textů hudebních tracků i u časopisecky publikovaných textů – velmi frekventované jsou slangismy (tedy výrazy patřící k mluvě hip hopu), anglicismy a vulgarismy.

V textech příspěvků se běžně vyskytují výrazy patřící k slangu hip hopu, které byly popsány již v předchozích kapitolách. Pro samotný název subkultury se mezi mládeží užívá také alternativních pojmenování *hipec*, *hopec*, *hop* nebo zkratky *HH* (i *hh*), její příznivci si říkají kromě *hiphopeři* také zkráceně *hopeři* nebo *hoppers*, objevilo se také pojmenování *hopáci* (bylo však použito v příspěvku, ve kterém se pisatel o hip hopu vyjadřoval kriticky, takže soudím, že má spíše pejorativní charakter; navíc má nápadně podobnou hláskovou stavbu jako slovo *hlupáci*). Hip-hopová komunita má také svůj specifický pozdrav. Používá se na konci projevu, tedy při loučení, a má dvě podoby: anglicky *peace* a česky *mír*. Anglická varianta je pak dokladem jazykové hravosti, dochází totiž k různým jejím obměnám, např. *peazs*, *peeze* nebo foneticky podle češtiny *pís* nebo dokonce zdobněle *pisek*.

*Wow...still hudby nikomu neberu ...at si posloucha kdo chce co chce..me to ji u řiti...Hop se mi ale zamlouvá...a něě protože je in, já bych řek že in je disco, když se podíváš venku kolem sebe...100 discantů na 5 hoppa...peace*²¹⁷

*orionje magor?tak tohle musel napsat magor kterej ví o český scéně uplný hovno,u nás je málo takovejchle MCs kteří toho dokázali tolik co on...musím jmenovat??PSH,solový teritorium1 a 2...ste závistivý buzeranti a víte hovno...mír*²¹⁸

²¹⁵ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=75>>

²¹⁶ <<http://www.hip-hop.cz/forum/?rowid=hip-hop-je-ted-in&from=0>>

²¹⁷ <<http://www.hip-hop.cz/forum/?rowid=hip-hop-je-ted-in&from=30>>

Anglicismy, které se v textech vyskytují, jsou dvojího typu. K prvnímu typu patří anglicismy, které jsou v podstatě slangismy, tedy slova vážící se k mluvčí hip hopu (např. *graffiti*, *DJ*, *beatbox*, *break dance* apod.), která obvykle v češtině nemají svůj ekvivalent. Tyto anglicismy-slangismy byly popsány v předchozích kapitolách. Druhý typ tvoří anglická slova, kterými mladí lidé běžně nahrazují slova česká a jejichž užití nemá jiný důvod než ten, že se jedná o jakýsi úzus – anglicismy se staly běžnou součástí slovní zásoby mladých lidí a jsou užívány s oblibou. Běžně jsou tyto výrazy přizpůsobovány češtině, a to jak pravopisně, tak výslovnostně, popřípadě i morfologicky, ovšem stupeň adaptace u jednotlivých slov je různý. Např. slovo *checkovat/čekovat* se užívá jak s anglickým, tak českým pravopisem, stejně tak slovo *cash/keš* nebo *crew/kru* (u posledních dvou jmenovaných je ale počestěná varianta méně frekventovaná), ale třeba slovo *freestyle*, ačkoli od něj v češtině vznikají odvozeniny (*zafreestylovat si*), si ponechává výhradně původní pravopis. Anglicismy se tedy běžně kombinují s českými slovy i tam, kde jejich užití není nutné pro lepší porozumění ani proto, že by v češtině neexistoval vhodný ekvivalent, např. *je to good*, *je to hard*, *on je prostě best DJ*, *na to jsou potřeba money*, *komerce je shit*, *chybí tu female MC's* apod. Někdy jsou užity v souslovích nebo celých větách, takže projev tak získává skoro až makaronský charakter.

Četné zastoupení mají v textech příspěvků také vulgarismy. V mluvčí mládeži jsou celkem obvyklé a oblíbené pro velkou míru expresivity, mladí lidé jejich prostřednictvím mimo jiné ukazují svoji sílu a nadřazenost. V textech příspěvků na hiphopových internetových fórech mají ale ještě jinou funkci: vzhledem k tomu, že vulgarismy zaujímají důležité místo v samotných hiphopových hudebních textech, fungují tu podobně jako slangismy, vyjadřuje a zdůrazňuje se jimi přináležitost k hiphopové komunitě. Frekventované jsou odvozeniny od slovesa *srát*: *nasranej*, *zasranej*, *sere mě*, *nasrat!*, *sračka*, *ušírat*, *srát se do něčeho*; slova se slovním základem *-mrd-*: *mrdat* (dokonce i ve smyslu *kazit*), *mrdka*, *zmrdat*; slovo *prdel*, *hovno*, *kurva* a *kurevsky*. Vulgarismy jsou samozřejmě užívány jako nadávky, často se ale také vyskytují nikoli za účelem pohanit nebo urazit, ale místo běžných neutrálních vyjádření, např. *pičovat* (nadávat), *je to na hovno*, *na piču* (je to na nic, je to špatné), *posadit se z něčeho na prdel* (být překvapen, ohromen), *kurevsky* (hodně, velmi) *dobrej* apod., popř. jako výplňková slova: *chtělo by to kurva pořádněj song!*

Při elektronické komunikaci (nebo komunikaci prostřednictvím SMS) užívají mladí lidé specifických zkratk, které pocházejí buď z českých, nebo anglických slov, sousloví a vět a

²¹⁸ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=135>>

objevují se i v textech příspěvků. Tak např. *jj = jo jo, nj = no jo, nn = ne ne, nz = není zač, mmt = moment, nwm = nevím, pls = please, btw = by the way, omg = oh my god, omfg = oh my fucking god, tldr = too long, didn't read, wtf = what the fuck, rofl = rolling on floor laughing, lol = laughing out loud* nebo také *lots of laughs* ad. Takových zkratk existuje celá řada, dokonce jsou i shromažďovány do elektronických slovníků, které vysvětlují jejich původ a význam (např. www.urbandictionary.com).

*mě se líbí Indy a Wich- Andreas je podle mě dobrej MC s dobrejma nápadama a Wich?- BEST DJ jinak SS bejvali taky good nj je to jen muj nazor,kazdyho baví něco jinýho... peace*²¹⁹

Podobně jako tomu je v textech hiphopových skladeb nebo v textech nejružnějších článků publikovaných v hiphopových magazínech, tak i v textech příspěvků uveřejňovaných na hiphopových webech se projevuje snaha autorů o vtip a originalitu. I zde autoři vymýšlejí co nejvtipnější příklady, metafory, paralelismy a další prostředky, aby pobavili nebo dokonce šokovali čtenáře svého příspěvku, popř. konkrétního adresáta, a zároveň aby dali najevo svoji schopnost kreativního uvažování a vyjadřování.

*jak můžeš říct, že korn je pro malé děti??? běž na koncert a budeš srát magi....urychleně pust přehrávač with slipknot, korn, soulfly a uřízni si koule*²²⁰

*V ČR dlouho nic kvalitního asi nevznikne. Líběj se mi SuperCrooo, pořád vymejšlej nový věci a snažej se nakopnout české rep (diss na andreho).. Jinak upřesním - kvalitních kapel je tu jak prstů na ruce pyrotechnika.*²²¹

*Český scéně chybí_ Levnější párky v rohlíku na Václavském náměstí_míň řízlej kokain_pizza zadarmo, když ji nestihnou přivést do 25minut_BurgerKing, ty barbecue a spice hamburgery zbožňuju_lepší hračky v dětském menu v MCDonalds_Andre rapující v růžovém saku_Sasovo hardcore rapování_Meskalin v lékárně a bez předpisu_Kabelovka zadarmo_Poraď volejte řediteli s Železným_Želvy Ninja, ty sou v pohodě, ta úvodní znělka mě vždycky dokázala dostat do varu_Miň komárů u Vltavy_Miň rusky mluvících obyvatel. Nevim, tohle bylo to nejhlavnější, jinak bych psal ještě dlouho a dlouho. Málem bych zapoměl na Nesquik v plastový láhvičce(vypadá jako králík, ta láhvička). Normálně se z toho dá udělat kakao, je to tekutý. Prostě taková poleva, když to smícháš s mlíkem máš z toho kakau. Jinak to můžeš lejt na zmrzlinu jako polevu, nebo konzumovat jen tak.*²²²

*Když jsme v osmdesátých letech s partou kamarádů pokládali(jakož i jini stateční)základy českého rapu (hip hopu) a statečně utajovali místa našich akcí, netušil jsem do jaké "srny" se po cca 20 letech budu vracet. Víte hovno ! Já vim sice taky hovno ale vim o hodně starší hovno, protože když já jsem začal to svoje "rapový srát" ta si tak maximálně vaše maminky přivstávaly do fronty na pomeranče(banány jen pokud šukaly se zelinářem)a vaše existence nebyla ještě ani ve stádiu božího záměru.*²²³

²¹⁹ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=45>>

²²⁰ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=195>>

²²¹ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=45>>

²²² <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=90>>

²²³ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=195>>

5.3 Formální a grafická stránka textů příspěvků

Jak bylo řečeno výše, texty příspěvků mají neformální charakter a vyznačují se mluvenostními rysy. Jejich autoři užívají nespisovné varianty češtiny, nedbají na pravopisnou normu a ignorují diakritiku. Vzhledem k tomu, že texty často vznikají rychle a spontánně (mnohdy takřka bez rozmyslu) a mají neformální charakter, vyskytuje se v nich velké množství různých chyb a nedostatků (pravopisných, gramatických chyb, překlepů).

Součástí textů jsou i grafické prvky, které užívají (nejen) mladí lidé při komunikování prostřednictvím SMS nebo internetu. Jsou to tzv. *smajlíky*, které mají podobu žlutého kruhu se dvěma tečkami představujícími oči a obloučkem místo úst a znázorňují smějící se nebo mračící se lidskou tvář. Tam, kde nelze použít smajlík v podobě obrázku, vytváří se z interpunkčních a speciálních znaků. V širším významu se jako smajlík označuje libovolný *emotikon*, který vyjadřuje pisatelovu náladu, postoj či emoce. Tyto smajlíky nebo emotikony v podstatě nahrazují nonverbální stránku komunikace a jsou důležité i z hlediska významu sdělení – mohou jej měnit, zlehčovat vážnost sdělení, naznačovat ironii, vtip apod.

cesky scene chybi poradnej rap...kam se hrabem na slovakky.... a chybi mi tady tady i female MC's....no.....asi s kamoskou uz nabehnem 😊😊😊²²⁴

Pravděpodobně z komunikace prostřednictvím SMS pochází odlišné psaní některých hlásek. Tak např. místo *v* se píše *w*, a to z toho důvodu, že klávesnice mobilního telefonu má společnou klávesu pro *t*, *u* a *v*, a je tedy nutno stisknout ji třikrát, než se na displeji objeví *v*, kdežto *w* má společnou klávesu s *x*, *y* a *z* a je na prvním místě – stačí tedy pouze jeden stisk. Místo grafému *ch*, který se skládá ze dvou písmen, se používá v češtině málo vytižené *x*. Pisatel tak vlastně v SMS zprávě, která je omezena počtem znaků, „ušetří“ jeden znak. Tyto záměny se rozšířily i do elektronické komunikace, ačkoli se jejich původní smysl ztrácí. Jde spíše o určitý způsob inovace psané formy a snahu o odlišení formálního a neformálního vyjádření.

Další záměny písmen už souvisejí s projevem jazykové hravosti a některé jsou skoro až jakýmsi rébusy. Např. místo *č* a *š* se po vzoru pravopisu angličtiny někdy píše *cz* (nebo také *tch*) a *sh* (nebo *sch*): *czeshtina*, *pytcho*, *Mischka*, místo dvou za sebou stojících hlásek *ks* se píše *x*: *thanx* nebo *THX*, *xindl*. Některá slova (a to jak česká, tak anglická) nebo pouze jejich části jsou v psané podobě nahrazovány číslicemi, které mají stejnou výslovnostní podobu jako nahrazené slovo nebo jeho část, např. *o5* (opět), *z5* (zpět), *sk8* (standardní psaná podoba je *skate* – vyslovuje se *skejt*, číslovka *eight* se vyslovuje *ejt*) a *Str8 Union* (běžná psaná podoba názvu této hiphopové skupiny je *Streight Union*). Číslicí 2 se nahrazuje slovo *too*, protože

²²⁴ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=30>>

číslovka *two* a částice *too* mají stejnou (nebo velmi podobnou) výslovnost: *I love you 2*, ale také spojení hlásek *tu*: např. jméno amerického rappera Tupaca Shakura se píše rovněž jako *2pac*. Podobně číslice 4 nahrazuje předložku *for*: *4u* (znamená *for you*, zájmeno je nahrazeno hláskou *u*, která se vyslovuje stejně jako ono: *jú*). Další záměny vznikají mixováním češtiny a angličtiny, např. slovo *fakt* může být napsáno jako *fuckt* – obsahuje tak v sobě anglický vulgarismus *fuck*, podobně vypadá název hiphopové skupiny *DeFuckTo*.

*Coze???????Jen u Vece?????A co Orion?????To je OldSchool!!!!!!!!Ty woe prober se ten ma vymakany TXTy!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!*²²⁵

*uz i SK je lepsi nez CZ, ted jedou fuckt hruby hipec a je tam dost kvalitnich skupin*²²⁶

indy 4ever

*Myslím že André by Marpovi natrel prdel kdyby chtel...*²²⁷

Help me pliiiz!

*Chussik,plíz není tu někdo kdo by znal základy beatboxu?Mocinečky plosikuju,chtěla bych se to pořádně naučit...zkouším to pořád,dá se to poslouchat,ale stejně to není žádná sláva...pls,helpněte,yu?Kdo by mi o tom něco mohl říct,napište na mail wendyse29@seznam.cz,oki? Pls,ozвете se někdo!;)THX!*²²⁸

I na předchozích ukázkách je vidět, že v textech tohoto typu často dochází k znásobování některých písmen nebo interpunkčních znamének. Pisatel tak na určité slovo klade větší důraz nebo tímto způsobem vyjadřuje naléhavost, emotivnost, podiv apod.

Texty příspěvků na diskuzních fórech hiphopových serverů (ale i na jiných, podobných webových stránkách určených pro mladé lidi) se po formální a grafické stránce vyznačují jistou uvolněností, neformálností a rozmanitostí jazykových prostředků, v nichž se významně projevuje prvek jazykové hry.

²²⁵ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=105>>

²²⁶ <<http://www.bbarak.cz/forum.php?id=2240&from=150>>

²²⁷ <<http://www.hip-hop.cz/forum/?rowid=beef-marpo-hugo-toxxx-vs-indy&from=0>>

²²⁸ <<http://www.hip-hop.cz/forum/?rowid=beef-marpo-hugo-toxxx-vs-indy&from=0>>

ZÁVĚR

Jazyk hip hopu (tedy jazyk textů hiphopových skladeb, jazyk textů o hip hopu – např. recenzí hudebních nahrávek, jazyk, kterým se mezi sebou dorozumívají příznivci hip hopu převážně z řad mladých lidí) má svá specifika. Jde o jazyk úzce spjatý s mládeží, s určitou (sub)kulturou, a tedy i sociální a zájmovou komunitou.

Mladí lidé prezentují své názory a smýšlení nejen prostřednictvím např. hudby a stylu oblékání, ale také volbou specifických výrazových prostředků – tedy jazykem. Hovoří se o mluvčí mládeže, která má svá specifika: inklinuje k slangům, jež jsou jakýmsi kritériem pro získávání statusu a prestiže v rámci určité skupiny nebo subkultury, vyznačuje se nenuceností, přímostí, kreativitou ze strany mluvčích a silnou mírou expresivity.

Hip hop jako subkultura v sobě zahrnuje několik složek. Ukázalo se, že některé tyto součásti, jež od počátku patřily k hip hopu, se postupně vydělují a fungují téměř jako samostatné subkultury. Popis historie a současného stavu českého hip hopu by se neobešel bez důkladnějšího představení vzniku a vývoje hip hopu amerického. Právě v americkém velkoměstě New York, v černošských ghettech, se tento (nejen) hudební styl zrodil a odtud se následně šířil do celého světa. Ačkoliv se hip hop přizpůsobil svým lokálním podmínkám a různými způsoby se modifikoval, svoji spjatost s americkou kolébkou nezapře. Studie badatele Jannise Androutopoulosa dokazuje, že evropský hip hop navazuje na svůj americký pravzor, a ačkoli je v jednotlivých jazykových oblastech v mnohém specifický, spojuje jej škála společných témat.

V kapitole o textech hiphopových skladeb jsem tuto soustavu témat aplikovala na české hiphopové texty a dokázala, že Androutopoulosovo tvrzení platí i pro českou hiphopovou scénu. Doplnila jsem některá témata typická pro české prostředí, např. téma graffiti a téma města a ulice. Při popisu specifických jazykových rysů, jimiž se vyznačují texty hiphopových skladeb, se ukázala být nejbohatší a z lingvistického hlediska nejzajímavější lexikální rovina. Zahrnuje množství anglicismů, ať už z oblasti hip hopu (tedy ve své podstatě slangismů), z nichž mnohé jsou neologismy, nebo anglicismů (často různě modifikovaných), které jsou užívány namísto českých slov nikoli z nutnosti, ale spíše za účelem ozvláštnění textu. Další podstatnou složkou lexika hiphopových textů jsou vulgarismy, které k rapu patří už od jeho počátku. Rap a jeho drsný jazyk vzešel z ulic neutěšených newyorských ghatt a stal se jakousi zbraní v rukou černošských rapperů, kteří jeho prostřednictvím ostře vypovídali o řádění zločineckých gangů, o brutalitě a násilí, o chudobě a rasovém bezpráví. Na tuto tradici navazuje i český rap, v němž mají vulgarismy rovněž své místo. Kromě toho jsou ale často

využívány i k jazykové hře a vtipu nebo za účelem šokovat co největší mírou vulgarity a perverse. Při analýze textů hiphopových skladeb se také ukázalo, že velmi oblíbenými prostředky obrazného vyjádření jsou metafora a přirovnání, která v sobě často obsahují určitý odkaz k sociokulturnímu kontextu (tzv. *cultural references*), a jsou tedy zajímavá pro zkoumání a srovnávání hip hopu v různých jazykových oblastech. Zároveň jejich prostřednictvím rappeři vyjadřují svůj vztah k rapu, a tudíž k jazyku (a to k jazyku obecně, ale i k jazyku mateřskému – k češtině), který ctí a chválí, a varují před jeho zneužíváním.

Jazyk recenzí hiphopových nahrávek, které jsem vybrala jako zástupné za texty o hip hopu, se ukázal být velmi specifickým – především pro četnost výrazů, jejichž význam není běžnému čtenáři znám, a různé kontextuální odkazy, které je mnohdy schopen dešifrovat jen člověk znalý hiphopové kultury. Lexikální rovina textů recenzí se vyznačuje četnými neologismy, anglicismy, slangismy, jež dosud nebyly zachyceny ve slovníkových příručkách, ačkoli se mezi mládeží (a nejen mezi tou důsledně se příklánějící k hip hopu) stávají poměrně běžnou součástí komunikace, a užíváním slov na pomezí hiphopového slangu a hudebního názvosloví. Texty se také vyznačují velkou mírou expresivity a jsou bohaté na různá aktuální a vtipná přirovnání, protože podobně jako rappeři také recenzenti usilují o neotřelé a co nejmeně konvenční vyjádření, jímž poukazují na svoji vynalézavost a jazykovou kreativitu. Zatímco na rovině lexikální se objevuje velké množství nespisovných prvků, na rovině morfologické dochází k napětí mezi spisovností a nespisovností, které se projevuje kombinováním spisovných (až knižních) a nespisovných koncovek u jmen a sloves. Co se týče funkčního stylu, vyznačují se recenze funkčním stylem publicistickým.

Analýza příspěvků uveřejňovaných na diskuzních fórech hiphopových serverů ukázala, že ačkoli mají texty psanou podobu, do popředí značně vystupují jejich mluvenostní rysy: užití nespisovných útvarů češtiny, emocionálně podmíněné vyjadřovací prostředky, dynamické členění věty i nadvětých útvarů, dodatkové připojování vět i větných členů, jádro výpovědi na začátku nebo uprostřed věty, vytýkání větných členů před větou, tendence odsouvat formální prvky větné stavby na konec věty, apoziopse, zeugma, anakoluty ad. Texty často vznikají velmi rychle a spontánně, vyskytuje se v nich množství překlepů a různých chyb, jejich autoři rezignují na pravopisnou normu i diakritiku.

Diskuze na internetových serverech zaměřených na určitou subkulturu umožňují pisatelům vyjádřit svůj názor a identifikovat se s tou kterou subkulturou nebo zájmovou komunitou. Texty příspěvků mají často dialogický charakter, pisatelé na sebe vzájemně reagují a k prosazování svých názorů volí často vulgarismy s depreciativní funkcí. Některé příspěvky připomínají *battle* v rapu, jsou rýmované, útočné a projevuje se v nich snaha zesměšnit

adresáta. Kromě vulgarismů patří k lexikálním specifikům těchto textů také slangismy z oblasti hip hopu a anglicismy, které jsou mezi mládeží rozšířenými výrazovými prostředky a které jsou přizpůsobovány češtině jak morfologicky, tak i graficky. Velmi specifická je formální a grafická stránka těchto textů. Záměny grafémů a nahrazování slov nebo jejich částí číslicemi, které se vyslovují stejně jako ono slovo nebo jeho část, svědčí o důvtipu a jazykové hravosti.

Zájmové slangy subkultur a různých skupin mladých lidí, ke kterým mluva hip hopu patří, jsou v současné době velmi progresivní a z lingvistického hlediska jsou nepochybně zajímavé. Výzkum a analýza těchto útvarů napomáhá mimo jiné pochopení a zpracování průběhu a výsledků formální adaptace slov cizího původu v češtině. Jejich frekventované užívání prokazuje jejich funkčnost a nepostradatelnost v určitých významových oblastech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ANDROUTSOPOULOS, J.; SCHOLZ, A. *On the recontextualization of hip-hop in European speech communities*. In PhiN–Philologie im Netz. 2002, 19, s. 1–42.
- BACHMANNOVÁ, J. a kol. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. ISBN 80-7106-484-X.
- BEČKA, J. V. *Česká stylistika*. 1. vyd. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0020-8.
- BEČKA, J. V. *Sloh žurnalistiky*. 1. vyd. Praha: Novinář, 1986.
- BENEŠ, P. *Poetika a kulturní identita českého hip-hopu*. Brno, 2006. 46 s. Bakalářská práce (Bc.). Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Ústav hudební vědy. Dostupné z URL<http://is.muni.cz/th/74248/ff_b/POETIKA_A_KULTURNI_IDENTITA_CESKEHO_HIPHOPU.doc>.
- BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. In DANEŠ, F. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. 1. vyd. Praha: Academia, 1997, s. 271–279. ISBN 80-200-0617-6.
- BRUKNER, J.; FILIP, J. *Poetický slovník*. 2., opr. vyd. Praha: Mladá fronta, 1997. ISBN 80-204-0650-6.
- ČECHOVÁ, M. aj. *Čeština – řeč a jazyk*. 2., přeprac. vyd. Praha: ISV, 2000. ISBN 80-85866-57-9.
- ČECHOVÁ, M. aj. Příznakovost systémová a situačně-kontextová. *Naše řeč*. 2005, roč. 88, č. 1, s. 9–17.
- ČECHOVÁ, M. a kol. *Současná česká stylistika*. 1. vyd. Praha: ISV nakladatelství, 2003. ISBN 80-86642-00-3.
- ČERMÁK, F. aj. *Slovník české frazeologie a idiomatiky I–III*. Praha: Academia, 1983.
- DANEŠ, F. *Věta a text: studie ze syntaxe spisovné češtiny*. 1. vyd. Praha: Academia, 1985.
- FILIPEC, J.; ČERMÁK, F. *Česká lexikologie*. 1. vyd. Praha: Academia, 1985.
- FILIPEC, J. *Česká synonyma z hlediska stylistiky a lexikologie: (Příspěvek k poznání systému v slovní zásobě)*. 1. vyd. Praha: Nakl. ČSAV, 1961.
- FILIPEC, J. a kol. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 3., opr. vyd. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1080-7.
- GREPL, M. a kol.: *Příruční mluvnice češtiny*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1995. ISBN 80-7106-134-4.
- HALLER, J. *Český slovník věcný a synonymický I–III*. Praha: SPN, 1969–1977.
- HAVRÁNEK, B (ed.). *Slovník spisovného jazyka českého*. 2., nezměněné vyd. Praha: ČSAV, 1989.

- HERMÁNEK, Z. Hip-hop – Prkenice, ulice, police – jak se to rýmuje. In WEISS, T. (ed.) *Beaty, bigbeaty a breakbeaty: (Průvodce moderní hudbou 90. let)*. 1. vyd. Praha: Maťa a DharmaGaia, 1998, s. 95–129. ISBN 80-86013-41-3.
- HLAVOŇOVÁ, K. *Česko-slovenská hiphopová scéna optikou gender*. Brno, 2008. 51 s. Bakalářská práce (Bc.). Masarykova univerzita. Fakulta sociální studií. Katedra sociologie. Dostupné z URL< http://is.muni.cz/th/182020/fss_b/text_prace.doc>.
- HOFFMANNOVÁ, J. Pařani a gamesy: (Pokus o charakteristiku diskurzu počítačových her). *Naše řeč*. 1998, roč. 81, č. 2–3, s. 100–111.
- HOFFMANNOVÁ, J. *Stylistika a ...: Současná situace stylistiky*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1997. ISBN 80-85573-67-9.
- HUBÁČEK, J. *Malý slovník českých slangů*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1988.
- HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. 2., doplň. a přeprac. vyd. Ostrava: Profil, 1981.
- CHLOUPEK, J. *Dichotomie spisovnosti a nespisovnosti*. 1. vyd. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1986.
- CHLOUPEK, J. Funkční styly dnes. *Naše řeč*. 1994, roč. 77, č. 2, s. 57–66.
- JAKLOVÁ, A. Existuje mluva mládeže? *Český jazyk a literatura*. 1993/94, roč. 44, č. 3–4, s. 54–57.
- JAKLOVÁ, A. Mění se studentský slang? *Český jazyk a literatura*. 1993/94, roč. 44, č. 5–6, s. 117–121.
- JIRSOVÁ, A.; PROUZOVÁ, H.; SVOZILOVÁ, N. Poznámky k mluvě mládeže. *Naše řeč*. 1964, roč. 47, č. 3, s. 193–199.
- KRAUS, J. a kol. *Nový akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1351-2.
- LAKOFF, G.; JOHNSON, M. *Metaforý, kterými žijeme*. 1. vyd. Brno: Host, 2002. ISBN 80-7294-071-6.
- LEDERBUCHOVÁ, L. *Průvodce literárním dílem: Výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. 1. vyd. Jinočany: H & H, 2002. ISBN 80-7319-020-6.
- MACEK, P.: *Adolescence*. 2., upr. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.
- MALÁ, M. *Jazyk hip hopu a rapu*. Praha, 2006. 40 s. Písemná práce za I. cyklus. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav českého jazyka a teorie komunikace.
- MARTINCOVÁ, O. a kol. *Nová slova v češtině: Slovník neologizmů*. 1. vyd. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0640-0.
- MARTINCOVÁ, O. a kol. *Nová slova v češtině: Slovník neologizmů* 2. 1. vyd. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1168-4.

- MRAČNO, J. Zvedni prdel a di si za svym. *A2* [online]. 2002, č. 32. Dostupné z URL<<http://www.advojka.cz/archiv/2006/32/zvedni-prdel-a-di-si-za-svym>>.
- MÜLLEROVÁ, O.; HOFFMANNOVÁ, J. Čeština spisovná, hovorová, obecná ... a hlavně mluvená (v současné komunikaci a v současném výzkumu). *Slovo a slovesnost*. 1997, roč. 58, s. 42–54.
- NEBESKÁ, I. *Jazyk, norma, spisovnost*. 1. vyd. Praha: UK, 1996. ISBN 80-7184-144-7.
- ONDRÁŠKOVÁ, K. Vulgarismy a naši žáci. In ŠRÁMEK, R.(ed.). *Spisovnost a nespisovnost dnes*. 1. vyd. Brno 1996, s. 237–239. ISBN 80-210-1304-4.
- ONDRÁŠKOVÁ, K. Vulgarismy a děti. *Český jazyk a literatura*. 1993/94, roč. 44, č. 1–2, s. 37–39.
- OUŘEDNÍK, P. *Šmírbuch jazyka českého: Slovník nekonvenční češtiny*. 2. vyd. Praha: Ivo Železný, 1992. ISBN 80-7116-007-5.
- PASTYŘÍK, S. Zhrubění rodinné komunikace – smutný znak současnosti. *Český jazyk a literatura*. 1993/94, roč. 44, č. 3–4, s. 69–72.
- POLEDNÁK, I.; CAFOUREK, I. Rap a hiphop – jazyk i zbraň černé Ameriky. In *Sondy do popu a rocku*. 1. vyd. Praha: H & H, 1992. ISBN 80-85467-14-3.
- REJZEK, J. K formální adaptaci anglicismů. *Naše řeč*. 1993, roč. 76, s. 26–31.
- RICHARDSON, E. *HipHop Literacies*. Oxon: Routledge, 2006. ISBN 0415329272.
- RYCHETSKÝ, L.; MATHÉ, I. Kdo dává lefům pít? *A2* [online]. 2009, č. 2. Dostupné z URL<<http://www.advojka.cz/archiv/2009/2/kdo-dava-lefum-pit>>.
- SUK, J. *Několik slangových slovníků*. Praha: Inverze, 1993. ISBN 80-900632-9-2.
- SVOBODOVÁ, D. Anglicismy v českých slanzích. In HLADKÁ, Z.; KARLÍK, P. *Čeština – universalia a specifika* 3. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001, s. 291–298. ISBN 80-210-2532-8.
- TIG. Affro o časopisu BBaRák - Jako to všechno začalo? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2002-12-07]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/interviews.php?id=11>>.
- TROST, P. Strídání kódů. *Slovo a slovesnost*. 1976, roč. 37, s. 1–3.
- UHER, F. Spisovnost a nespisovnost v lexikální rovině jazyka. In ŠRÁMEK, R. (ed.) *Spisovnost a nespisovnost dnes*. 1. vyd. Brno, 1996, s. 125–128. ISBN 80-210-1304-4.
- VESELÝ, K. Chvála otylosti v hip hopu. *A2* [online]. 2008, č. 51–52. Dostupné z URL<<http://www.advojka.cz/archiv/2008/5152/chvala-otylosti-v-hip-hopu>>.
- VLAŠÍN, Š. a kol. *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: ČSS, 1984.
- ZELNÍČEK, J. V mordoru je veselo. *A2* [online]. 2008, č. 51–52. Dostupné z URL<<http://www.advojka.cz/archiv/2008/5152/v-mordoru-je-veselo>>.

ZIMA, J. *Expresivita slova v současné češtině: Studie lexikologická a stylistická*. Praha: ČSAV, 1961.

Internet:

www.bbarak.cz, www.cs.wikipedia.org, www.hip-hop.cz, www.prostehiphop.cz,
www.boombap.cz, www.hiphopstage.cz, www.bigup.cz, www.rapuj.cz, www.bigcity.cz,
www.blinker.cz, www.graffitimag.cz, www.breakdancing.cz, www.break-dance.wz.cz,
www.beatboxing.cz, www.djing.precti.cz, www.wikipedia.org ad.

Materiál – recenze:

BOBBY. BPM - Slova (2007, P.A.Trick Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-30]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=222>>.

BOBBY. Coco Jambo - Pampers Jambo (2007, P.A.Trick). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-04]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=221>>.

BOBBY. H16 - Čísla nepustia (2008, Hip-Hop.sk / EMI). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-30]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=226>>.

BOBBY. Little Brother - Getback (2007, ABB Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-12-15]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=219>>.

BOBBY. LMNO & Kev Brown - Selective Hearing (2008, Up Above). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-01-06]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=227>>.

BOBBY. Nejbr Hip Hop Mix 3 (2007, Neighbor Beats). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-27]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=220>>.

BOBBY. Pace Won & Mr. Green - The Only Color That Matters Is Green (2008, Raw Poetix). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-07-13]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=228>>.

BOBBY. The Golden Touch, Orikoale & 20Ers - kdo zazářil? kdo vyhořel? *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=231>>.

BOBBY. The Roots - Rising Down (2008, Def Jam). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-05-28]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=225>>.

BOBBY. Vladimír 518 - Gorila vs. Architekt (2008, Bigg Boss). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=223>>.

HAAMA. Ill Bill - The Hour of Reprisal (2008, Uncle Howie Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-12-01]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=230>>.

LUKAS. GZA – Pro Tools (Babygrande Records, 2008). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-09-26]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=229>>.

NIKITA. A.M.O. - Family Biznis (2007, Universal Music). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-05-31]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=216>>.

NIKITA. DJ Drama - Gangsta Grillz: The Album (2007, Atlantic Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-02-14]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=224>>.

NIKITA. DJ Wich Presents Nironic - The Chronicles of a Nomad (2007, P.A.trick Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-02-13]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=213>>.

NIKITA. Idefatte + DJ Aka - 365 (2007, BBRrekordy). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-29]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=212>>.

NIKITA. Marpo Presents : The Bang Mixtape Vol.1 (2007, 100% Nenávist/Kapitol Stock Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 200-19-03]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=214>>.

NIKITA. Moja Reč - S/M Show (2006, Good Fellaz). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-12]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=210>>.

NIKITA. Nejbr Hip Hop Mix 2 (2006, Neighbor Beats). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-01-22]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=211>>.

NIKITA. Snowgoons - German Lugers (2007, Babygrande Records). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2007-05-21]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=215>>.

NIKITA. Yung Berg - Almost Famous/The Sexy Lady EP (2007, Epic/Koch). *bbarak.cz* [online]. [cit. 2008-09-10]. Dostupné z URL<<http://www.bbarak.cz/reviews.php?cid=1&id=218>>.

Materiál – skladby:

<<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/bigbang-show/>>

<<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/hadej-kdo/>>

<<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/jednou-feat-w518-ego/>>

<<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/kazdej-vi/>>

<<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/konstantin/>>

<<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/live-feat-ni/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/muj-svet-feat-h16/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/operace-grill-bill/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/stejnyninej-den-feat-la4/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/superjob/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/z-tvoji-14-feat-vec-la4-rytmus/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/zlatokop/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/hadej-kdo/8-promile-feat-orion/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/cesta-strytu/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/intro/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/my-3/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/pohyb-2/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/sila-slova-feat-eldo/>>
 <<http://www.diskografie.cz/indy-and-wich/my-3/tema/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/paratka-adventni-expresni-lyrici/jizak/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/paratka-adventni-expresni-lyrici/pohadka/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/paratka-adventni-expresni-lyrici/tezkej-kov/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/hipiks-rap/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/intron/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/metro/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/moje-rec/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/neuteces-feat-la4/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/penerina-tezka-drina/sloni-uz-dou/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/parket-remix-feat-cistychoy-indy-supercrooo/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/wolfuv-revir-feat-james-cole/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/rapnroll/1985/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/intro/>>
 <<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/hlasuju-proti/>>

<<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/praha/>>
<<http://www.diskografie.cz/peneri-strycka-homeboye-psh/repertoar/tak-a-ted/>>
<<http://www.diskografie.cz/supercrooo/ceske-kure-neurofolk/outro/>>
<<http://www.diskografie.cz/supercrooo/ceske-kure-neurofolk/solarium/>>
<<http://www.diskografie.cz/supercrooo/toxic-funk/baby/>>
<<http://www.diskografie.cz/supercrooo/toxic-funk/superstaar/>>
<<http://www.diskografie.cz/supercrooo/toxic-funk/waldemar/>>
<<http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/pio-squad/chvatam-3570>>
<<http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/pio-squad/chtel-bych-57295>>
<<http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/pio-squad/musime-jet-11146>>
<<http://www.playlist.sk/?go=zobraztext&id=487>>
<<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=157513&sid=&TEXT=1>>
<<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=186183&sid=&TEXT=1>>
<<http://www.supermusic.sk/skupina.php?idpiesne=174861&sid=&TEXT=1>>

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

filozofická fakulta

katedra / ústav: Ústav českého jazyka a teorie komunikace

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Méno a příjmení studenta: Michaela Malá

Datum narození: 20. července 1983

Kontaktní adresa: Kosmonautů 8, 789 01 Zábřeh na Moravě

Obor studia / kombinace: Český jazyk a literatura

Diplomní obor: Český jazyk a literatura

Název práce v češtině: Jazyk hip hopu a rapu

Název práce v angličtině: Language of hip hop and rap

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Karel Šebesta, CSc.

Konzultant:

Pokyny k vypracování:

Úkolem diplomové práce bude popis a analýza jazyka hip hopu a rapu, a to především v rámci jazyka a mluvy mládeže a v rámci subkultur, které se k mládeži vztahují. Pro charakteristiku jazyka subkultury hip hopu budou vybírány určité rysy, jako jsou témata textů hiphopových a rapových skladeb a jejich funkce, spisovnost a nespisovnost textů, anglicismy a vulgarismy (ad.), objevující se nejen v textech hudebních skladeb, ale i v textech časopisů a internetových serverů, které se hip hopu a rapu věnují. Materiálově bude tedy práce čerpat z autentických textů hiphopových a rapových songů, dále z článků, rozhovorů, recenzí a čtenářských příspěvků, uveřejněných v hiphopových časopisech a na internetových stránkách, které se zabývají nejen těmito subkulturami, ale moderní hudbou a životním stylem mládeže vůbec.

Postup: (a) studium relevantní odborné literatury (jazyk/slang mládeže; subkultury mládeže, zvl. hip hop, rap a jeho jazyk); (b) sběr materiálu; (c) jeho analýza z vybraných hledisek; (d) shrnutí, zhodnocení, závěry

poručená literatura:

- DROUTSOPOULOS, J.; SCHOLZ, A. On the recontextualization of hip-hop in European speech communities. In *PhiN - Philologie im Netz*, 19, 2002, s. 1–42.
- KLOVÁ, A. Existuje mluva mládeže? *Český jazyk a literatura*, 44, 1993/94, č. 3–4, 14–57.
- ACEK, P. *Adolescence*. Praha : Portál, 1999.
- IDRÁŠKOVÁ, K. Vulgarismy a naši žáci. In: Šrámek, R.(ed.): *Spisovnost a nespisovnost dnes*. ro 1996, s. 237–239.
- LEDŇÁK, I. *Sondy do popu a rocku*. Praha : H&H, 1992.
- CHARDSON, E. *Hiphop Literacies*. Oxon : Routledge, 2006.
- AW, A. *Black Popular Music in America : From the Spirituals, Minstrels, and Ragtime to Soul, sco. and Hip-Hop*. New York : Macmillan. 1986.
- IER, F. Spisovnost a nespisovnost v lexikální rovině jazyka. In ŠRÁMEK, R. (ed.). *Spisovnost i spisovnost dnes*. Brno, 1996, s. 125–128.
- hop.cz, blackcompany.cz, hip_hop.kvalitne.cz, hiphopweb.jinak.cz, prostehiphop.blog.cz.

doucí práce (podpis):

tum zadání práce:

PONENT: dr. Bnděch

edoucí základní součásti:

atum: 4.6.2007

Děkan:

14 -06- 2007